

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"צ שליט"א

פרשת
תרומה
ב' – ח' אדר א' תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

כְּפָרָא דְּיוֹרֵי. קִינָּח בּוֹ אֶת הַיּוֹרָה כְּלוֹמַר בְּשִׁבְרֵי צֵבַע שֶׁנִּשְׁתַּיְּרוּ בְּיוֹרָה צְבָעוֹ בּוֹפְרָא לְשׁוֹן קִינּוּחַ כְּמוֹ בְּלִיחָה דִּפְרָקָא לְמִכְפְּרֵיהּ בְּהֶבֵל שׁוֹחֲטִין (חולין דף ח.): נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי עֵצָיו. דְּקִנְּחוּהוּ בְּשִׁינּוּי אֲבָל נָתַן עֵצִים כו' דְּלֹא שִׁנָּה וְלֹא קָנֵי יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה: יֵשׁ שָׁבָח כו'. כְּלוֹמַר חֲזוּרָה מִילְתָא הִיא אוֹ לֹאו מִילְתָא: וְתַרְנִיהוּ. שְׁרָאן בְּמִים בְּדַרְכָּךְ: וְצֵבַע בָּהֶן. צְמֶר שְׁלוֹ מִבְּעֵיָא לָן יֵשׁ שָׁבָח סַמָּנִים עַל הַצֶּמֶר דַּחֲזוּרָה מִילְתָא הִיא וְאָמַר לֵיהּ הַב לִי סַמָּנַאי דִּשְׁקַלְתִּינְהוּ כו' כְּדַבְּעֵיא לְמֵימַר מִכְּדֵי אֵין שָׁבָח סַמָּנִים עַל גְּבֵי צֶמֶר. דַּחֲזוּרָה מִילְתָא הִיא צֶמֶר וְקַמְהַדַּר לֵיהּ סַמָּנִים כְּלוֹמַר בְּרֹךְ הַשֶּׁבָח דְּצֶמֶר קָמְהַדַּר : דְּזוֹל צִיבְעָא. צֶמֶר צְבוּעַ הַזּוֹל בְּעוֹלָם וְאֵין מְגִיעִין שֶׁבַח לְדָמָיו סַמָּנִים וְאָמַר לֵיהּ נְגֹזַל אֲנִי הָיִיתִי מוֹכֵר סַמָּנִים אוֹ הָיִיתִי צוֹבֵע בֶּגֶד וְעָכְשָׁיו הִפְסַדְתָּנִי דְּהָא לֹא הִשְׁבִּיחוּ בְּצֶמֶר: א"נ דְּצֶבַע בֵּהּ קוֹיְפָא. גּוֹל קוֹף וְסַמָּנִים וְצָבַע אֶת הַקּוֹף וּמְחַזְּרוּ לוֹ דְּלֹא אִיכְּכָר לֵיהּ וְאָמְרֵי לָהּ קוֹפָּה שֶׁל נְצָרִים: בְּגוֹן דְּצֶמֶר יְחִיד וְסַמָּנִין יְחִיד כו'. וְלֹאו לְעִנְיַן גּוֹזֵל קַמָּנִי לָהּ דְּאֵין כָּאן גּוֹזֵל: בְּקִלְיְפֵי עֲרָלָה. קְלִיפֵי אֱגוֹזִים אוֹ שְׁאָר פֵּרוֹת אֲבָל קְלִיפַּת הָעֵץ לֹא דְּאֵין עֲרָלָה אֶלָּא בְּפֵרוֹת: הַנְאָה לָעֲנִיִּים. מִרְאָה בְּעִלְמָא אע"פ שְׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ כְּגוֹן נֵר וְצֶבַע: שְׁבִיעִית. אָסוּר לַעֲשׂוֹת סְחוֹרָה בִּפֵּרוֹתֶיהָ וּקְלִיפֵי פֵּרוֹת קַמָּנִי וְלֹא קְלִיפֵי עֵצִים דְּעֵצִים אֵין שְׁבִיעִית חָלָה עֲלֵיהֶן כְּדִלְקַמָּן דְּסָחֵם עֵצִים לְהַסָּקָה נִיתְּנוּ:

רבינו חננאל

כפרא דיורי תנו רבנן הנותן עצים לחרש לעשות מהן כסא ועשה מהן מסכל מסכל ועשה מהן כסא ר' מאיר אומר נותן לו דמי עציו רבי יהודה אומר אם השבח ייתר על היציאה נותן לו את היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח ומודה רבי מאיר אם נתן עצים לחרש לעשות מהן כסא נאה ועשה מהן כסא בעור אם השבח ייתר על היציאה נותן לו דמי היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו דמי השבח: אוצבעיא להו יש שבח סמנין על הצמר או אין שבח סמנין על הצמר היכי דמי אילימא דגזל סמנין ורקינהו ותרנינהו וצבע בהן תיפוק ליה משום דקנינהו בשינוי לא צריכא דגזל סמנין שרויין וצבע בהו מאי יש שבח סמנין על גבי צמר דאמר ליה הב לי סמנאי דשקלתינהו או דלמא אין שבח סמנין על גבי הצמר דא"ל לית לך גבאי ולא מידי אמרי ואי אין שבח סמנין על גבי צמר מי מצי אמר ליה לית לך גבאי ולא מידי ניטא ליה הב לי סמנאי דאפסדתינהו אלא להך גיסא אין שבח סמנין על גבי הצמר ובעי שלומי ליה או דלמא יש שבח סמנין על

רבא

גבי צמר וא"ל הא מנחי קמך שקלינהו שקלינהו במאי שקלינהו בצפון צפון עבורי מיעבר השבח לא עביד אלא הב ע"ג כגון דגזל צמר וסמנין דהד וצבעיה להאוא צמר בהנך סמנין וקא מהדר ליה ניהליה לצמר יש שבח סמנין ע"ג הצמר וקא מהדר ליה סמנין לא מהדר ליה אמרי ליה דאייקר ליה ניהליה בדמי לא צריכא דזל ציבעא ואיבעית אימא כגון שצבע בהו קופא רבינא אמר הכא במאי עסקינן כגון דצמר דהד וסמנין דהד וקאתי קופ דצבעיה להאוא צמר בהנך סמנין יש שבח סמנין על גבי צמר דאמר ליה הב לי סמנאי דינבך או דלמא אין שבח סמנין על גבי צמר ואמר ליה לית לך גבאי ולא מידי בקלפי עלה אלמא חזותא מילתא היא אמר רבא הנאה לעניים אסרה תורה דתניא ולא יאכל מן [בו] ולא ידליק בו אלא אי אשוי מנין שלא יהנה ואפילו מדאיצטריך למיכל ניכר הוא ומתחיי ונראה לפרש דצבע בהו קופא כלומר בגריעות ובכיעור בעין קוף שהוא מכוער: או דלמא אין שבח של סמנין על גבי צמר. תימה דרי נהנה שצמרו מעולה בדמים יותר ושלם מה שנהנה כמו אבלה מעידי רחבה דף ב (דף יט:) ודרדה לגינה דהכוונ (לעיל דף נה:) ובפרק אלו נערות (כתובות דף ו: ושם) אמר תחב לו חבירו משקין של אחרים בבית הבליעה דמשלם מה שנהנה ויש לחלק דהנאה דהכא אין באה ע"י מעשיו ולא ע"י מעשה בהמתו ובתחב לו חבירו אע"פ שאין זה ע"י מעשיו מכל מקום נהנה גופו אי נמי הנאה דהכא לא חשיבא הנאה שאין אלא נוי בעלמא יותר:

מנין שלא יהנה ממנו. בפרק כל שעה (פסחים דף כב: ושם ד"ה מנין) פריך אמאי לא נפקא לן איסור הנאה מלא יאכל:

ולא יצבע בו ולא ידליק בו הנר. אע"ג דאסר שאר הנאות אצטריך לרבויי ציבעה ידלקה ציבעה משום דחזותא בעלמא הוא וידלקה משום שכלה האיסור בשעת הדלקה ואם תאמר והא בפרק כל שעה (שם דף כז:) שרינן עצים לדלקה למאן דאמר אין שבח בפת ולא משכחת עצים דאיסורא אלא בעין בקא דשרשיפא ויש לומר דשמן חזי בעין בשעה שהוא דולק אבל עצים נעשים נחלת והשלהבת אין באה אלא מן הנחלת ואם תאמר ומ"ש דהכא מצריכין קרא לדלקה וגבי תרומה טמאה מצריכין קרא לחתיר בדדרשינן שלף תדא להסיקה תחת תבשילך וי"ל משום דס"ד דניהלי תרומה מעמעם הקל דאמרה תורה לא בערתי מפנו בטמא דאמר בבמה מדליקין (שבת דף כה.) ור"ת מפרש דאיצטריך קרא הכא לאסור צביעה ידלקה שלא בדרך הנאתו כגון צביעה דתאנים ורמונים דהרבה דלאו אורחייהו ידלקה אי"צ לשמן שאין עומד להדלקה בלל ידהוא דפרק כל שעה (פסחים דף כה:) דזהו שייף לברתיה בגוהרקיך דערלה וקאמר מידי דרך הנאה קעבידתא התם לא הוה דרך הנאה בלל ונקשה לפי' דהא בעי למפשט מהכא דחזותא מילתא היא ודחי דשאני הכא דגלי קרא משמע דלא אתא קרא למיסר בדרך הנאה אלא למיסר אע"ג דליכא אלא חזותא בעלמא ור"ת אם כן תיפשוט לאידך גיסא מדאיצטריך למיסר

רבא

שמע מינה דחזותא לאו מילתא היא ויש לומר דאיכא למימלי מהכא דחשיב כאילו הוא בעין ותימה לרבי יהושע דגמר בערלה פרי מפרי מבבורים בפרק העור והרותם (חולין דף קכ: ושם) וקשה דאין סופגין את הערבה על היציאת מן הזיתים ומן הענבים אבל היוצא משאר פירות מותר היאך יאסר לצבוע במשקיהן מן התורה וכל שכן במים שנישורו בהם הקליפין ויש לומר דלא אצטריך קרא אלא שלא יצבע בזיתים ובענבים וביוצא מהם או במשקות של שעורות הקליפין הנטחנין ומיהו לא יצבע בקהקיה בבריקיה מירי בכל ענייני צביעה דערלה ומשקיהן בכל ענין ומדרבנן ומיהו קרא לא אתיא אלא בדפרישית אי נמי יש לומר דפרי דערלה דזקא גמר פרי מפרי דביכורים ולהכי אימעוט משקה דידהו אבל שומר לפרי דאיתרבו מאת פריו אח השפל לפריו לא אמעיט משקה דידהו ולקיבא למעוטי מפרי דביכורים דביכורים ליתנהו בשומר לפרי בלל ואע"ג דהוי השתא טפל חמור מן העיקר יש ליתן טעם שלא יקשה מזה על שמעתא דריש איזהו מקומן (ובחים דף מה:) אבל אין לומר דאף על גב דליכא מלקות ביוצא משאר פירות עשה דערלתם ערלתו איכא דהא אבל מאי דכתיב וערלתם קאי לא יאכל דכתיב בתר תכי ועוד אם היה במשקה דשאר פירות דערלה איסור עשה אם כן מנא ליה שלא יצבע בו הא אצטריך לאסור המשקין בשתיה ובהנאה כשהן בעין ואין להקשות ביון דאיתרבי שומר לפרי דלא חזי לאכילה אם כן על ברחך מיהסרא ערלה בהנאה ולמאי אצטריך קרא שלא יהנה דהא איכא שומרין טובא דחזו לאכילה:

רבא

רָבָא רָמֵי תִּנְן בְּגֵד שֶׁצָּבְעוּ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה כּוּ'. תִּימַה דְּהָא רָבָא שָׁנֵי לְעֵיל שְׁאנִי עָרְלָה דִּכְתִיב קְרֵאי וּמִדָּתָם לֹא יִלָּפִינַן וְאֵם כֵּן מֵאי פָּרִיךְ מֵעָרְלָה אִטּוּמְאָה וְנִרְאֶה בְּסִפְרֵי דְּגַר' לְעֵיל רַבָּה וְאִי גֵּרֶס רָבָא יֵשׁ לוֹמַר דְּדִיהוּאי הוּא: **רוֹאִין** אֶת מַהֲבָּבָתָא הַכְּסוּת וְיוֹצֵא מִמֶּנָּה רְבִיעִית דָּם. פֵּירֵשׁ בְּקוּנְטְרֵס שֶׁאִם יִתְּנוּ מַיִם בְּמִדָּה יִמְּצָא רְבִיעִית יוֹתֵר וְקָשֶׁה לְפִי אֲפִילּוּ אִם לֹא יִמְצְאוּ רְבִיעִית אֲמַאי לֹא טְהוֹרָה דְּאִי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם אִם לֹא יְשַׁתַּיֵּיר בְּבֶגֶד מִן הַמַּיִם אֶלָּא ״ל כִּדְאָמַר בְּתוֹסֶפְתָּא בְּפ׳ ד׳ דְּאָהֳלוֹת רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּבְלְעָה בִּכְסוּת כְּיָצד מְשַׁעֲרִין אוֹתָהּ מַבִּיא מַיִם בְּמִדָּה וּמַכְנִיס בָּהּ וּמַבִּיא מַיִם אֲחֵרִים וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ רְבִיעִית דָּם הֵם הֵיכָן מַרְאִיתָן אֵין מְזִיק כְּלוּם מַה שֶּׁמִּשְׁתַּיֵּיר מִן הַמַּיִם בְּבֶגֶד דִּכְשֵׁם שֶׁנִּשְׁתַּיֵּיר מִן הַמַּיִם כָּךְ נִשְׁתַּיֵּיר מִן הַדָּם שֶׁמִּ״מ הָיָה הַכֹּל מְעוֹרָב יַחַד מַה שֶּׁיָּצָא וּמַה שֶּׁנִּשְׁתַּיֵּיר וּמַרְאֶה אֶחָד הוּא כְּאִילּוּ יָצָא הַכֹּל וְטָהוֹרָה וְטוּמְאָה דְּקָתָנֵי הֵיינוּ לְעִנְיַן שֶׁזֶּה טְמֵאָה וְאֵם לֹא הָיָה הַבֶּגֶד דִּכְשֶׁהָיָה בְּתוֹכוֹ אֵינוֹ מַרְאֶה כְּלוּם וְאֵין מְזִיק כְּלוּם מַה שֶּׁנִּשְׁתַּיֵּיר מִן הַמַּיִם כָּךְ נִשְׁתַּיֵּיר מִן הַדָּם שֶׁמִּ״מ הָיָה הַכֹּל מְעוֹרָב יַחַד מַה שֶּׁיָּצָא וּמַה שֶּׁנִּשְׁתַּיֵּיר וּמַרְאֶה אֶחָד הוּא כְּאִילּוּ יָצָא הַכֹּל וְטָהוֹרָה וְטוּמְאָה דְּקָתָנֵי הֵיינוּ לְעִנְיַן שֶׁזֶּה טְמֵאָה וְאֵם לֹא הַבַּיִת שֶׁהִתְנַתֵּן בּוֹ אֲבָל כְּסוּת עַצְמָהּ טְמֵאָה הִיא שֶׁנִּבְלַע בָּהּ רְבִיעִית דָּם מִתְּחִלָּה כִּדְפֵ׳ בְּקוּנְטְרֵס וּמִיהוּ קָשֶׁה דְּאִין סְבָרָא שֶׁיִּסְייַע הַדָּם שֶׁנִּשְׁתַּיֵּיר בְּבֶגֶד בֵּיוָן שֶׁאֵין יָכוֹל לְצֵאת בְּכִיבּוּס זֶה וּמִיהוּ אֵין לְחוּשׁ כָּל כָּךְ אִם תּוֹלִין הַדָּבָר לְהַחֲמִיר וְעוֹד מְצִינוּ לְפֵרֵשׁ שֶׁאוֹמְדִין כַּמָּה נִשְׁתַּיֵּיר מִן הַמַּיִם הָרִאשׁוֹנִים בְּבֶגֶד וּמַבִּיא מַיִם אֲחֵרִים בְּמִדָּה הָרִאשׁוֹן רַק שֶׁיִּחְסֹר מִמֶּנּוּ כְּשִׁיעוּר שֶׁנִּבְלַע מִמֶּנּוּ בְּבֶגֶד אֲבָל יֵשׁ תְּמִימָה דְּמִי יָכוֹל לְבַיֵּין זֶה וְעוֹד קָשֶׁה דְּמֵאי צָרִיךְ לְמִדִּידַת מַיִם הָרִאשׁוֹנִים יָכוֹל הוּא לָדַעַת אִם יֵשׁ רְבִיעִית דָּם בְּמַה שֶּׁיָּצָא ע״י כִּיבּוּס שֶׁיִּסְחוֹט לְתוֹךְ כְּלִי כָּל מַה שֶּׁיָּצָא מִן הַכְּסוּת וְיִמְדּוֹד כַּמָּה יֵשׁ בֵּין מַיִם לְדָם וּבֵיצִיא רְבִיעִית מַיִם וְדָם מַעֲלִמָּא וְיוֹסֵף עָלָיו מַיִם עַד שֶׁיִּהְיֶה בֵּין מַיִם וּבֵין דָּם כִּשְׁיעוּר מַיִם וְדָם מִן הַכְּסוּת וְאִם מִרְאֵיהֶן שָׁוֶה שַׁמְּצִאנוּ מִן הַמְּדִידָה שֶׁנִּתְּנוּ רְבִיעִית שֶׁלֹּא לְפָרֵשׁ נָקוּט מַיִם בְּמִדָּה אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁאִם יִמְצְאוּ יוֹתֵר מִן הַמְּדִידָה שֶׁנִּתְּנוּ רְבִיעִית שֶׁלֹּא יְצַעְרְכוּ לְהָבִיא מַיִם אֲחֵרִים דְּוַדַּאי יָצָא מִן הַכְּסוּת רְבִיעִית דָּם אֲבָל אִם אֵין רְבִיעִית דָּם יוֹתֵר אֲז יָבִיא רְבִיעִית דָּם וּמוֹסִיף עָלָיו מַיִם עַד שֶׁיִּהְיֶה בֵּין מַיִם וְדָם כְּמִדַּת הָרִאשׁוֹנָה אַחַר שֶׁתִּכְבֹּשׁ בָּהּ הַכְּסוּת וְאִם מִרְאֵיהֶן שָׁוֶה טְמֵאָה וְאִם לֹאו טְהוֹרָה וּמִיהוּ קָשֶׁה דִּקָא קָתָנֵי בְּתוֹסֶפְתָּא בְּרֵישָׁא וּמַבִּיא מַיִם אֲחֵרִים וְאַחַר כָּךְ קָתָנֵי נוֹתֵן לְתוֹכוֹ רְבִיעִית דָּם: **וְאִם** לֹאו טְהוֹרָה. אע״פ שֶׁעַל יְדֵי הַדְּחָק הָיָה יוֹצֵא מֵהֶן רְבִיעִית דָּם כְּגוֹן עַל יְדֵי הַיְסֵק הַתַּנּוּר אוֹ עַל יְדֵי צְפוֹן כֵּיוָן דִּבְסִתָּם כִּיבּוּס אֵין יָכוֹל לְצֵאת רְבִיעִית דָּם טְהוֹרָה לְר״ל מִשּׁוּם דְּדָם תְּבוּסָה דְּרַבָּנַן וּלְר׳ יוֹחָנָן מִשּׁוּם שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהַקְפִּיד עָלָיה כְּשֵׁאֵין יָכוֹל לָצֵאת בְּכִיבּוּס סְתָם כָּךְ צ״ל בְּמִסֶּכֶת נִדָּה בְּפֶרֶק הָאִשָּׁה (דף סב: ושם) מִתּוֹךְ הַסּוּגְיָא וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיאָהּ כָּאן:

מְקוֹלֵי רְבִיעִיתּ שְׁנוּ כָּאן. הָכִי סוּגְיָא מְסִיק רַב כַּהֲנָא בְּגִנְדָּא אֲלִיבָא דְּר״ל וּר״נ דְּזָקָא לְר״ל צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאֵין יָכוֹל לָאָה שֶׁנִּשְׁתַּיֵּיר מִן הַמַּיִם כָּךְ נִשְׁתַּיֵּיר מִן הַדָּם אֲבָל לְר׳ יוֹחָנָן לֹא קָשֶׁה מִידֵּי מֵעָרְלָה אִטּוּמְאָה דִּלְדִידֵיהּ בְּקִפְּדָא תְּלֵיָא מִילְתָא וּמ״מ צְבָעוּ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדְלֵק דְּלָא שַׁייָךְ לְהִתְירוּ מִשּׁוּם דְּאֵין מְקַפִּיד דְּנָהֳנֶה הוּא בְּצֶבַע וְנִיתָּךְ לְיֵה: **סְפֵיחֵי** סְתָם וְקוֹרָה. מַה שֶּׁפֵּי׳ בְּקוּנְטְרֵס כֵּאן מִשּׁוּם דִּבְשְׁבִיעִית אֵין זוֹרְעִין וְאֵין בָּהּ אֶלָּא סְפֵיחִים אֵין מְשִׁיכָה הֶהְיא טַעֲמָא אֶלָּא הָכָא אֲבָל גַּבֵּי מַעֲשֵׂר וּפְאָה דְּקָאָמַר כָּל שֶׁהוּא אוֹכֶל וְנִשְׁמָר כִּי אוֹכֶל לְמִעוּטֵי סְפֵיחֵי סְתָם וְקוֹרָה אֵין מְשִׁיכָה לָמָּה נָקְט סְפֵיחִים ע״כ נִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁפֵּי׳ בַּסְּפָרִים (דף נא: ושם) דְּלְחֵבֶר נָקְט סְפֵיחִים לְפִי שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְלַקֵּט בְּשָׁנָה שְׁנוֹרָעִים אֶלָּא לְבַסּוֹף ד׳ אוֹ ה׳ שָׁנִים שֶׁהַשָּׁרָשִׁים מִתְפַּשְׁטִים בָּאָרֶץ וּמַשְׁבִּיחִין וְשׁוֹרֵשׁ שֶׁלָּהֶן עָשִׁיר: **מִמֵּין** הַזִּבְּעוֹנִין. רֵישָׁא דְּמַתְנִיתִין קַשְׁיָא בְּמַמֵּשׁ שְׁבִיעִית (פ״ו מ״א) בְּלַל גָּדוֹל אָמְרוּ כָּל שֶׁהוּא מֵאֵבוֹל אָדָם וּמֵאֵבוֹל בְּהֵמָה וּמִמִּין הַזִּבְּעוֹנִין רוּ׳: **וְלִדְמֵיהֶן** בִּיעוּר. כְּגוֹן שֶׁלֹּשׁ מִתְּחִלָּה לְאֵכִילָה וְיִכּוֹל לְמוֹכְרָן וְיֵשׁ לְשַׁעֵר בִּיעוּר לְפִי וְלִדְמֵיהֶן דְּפֵרוֹ עַצְמוֹ לְעוֹלָם אִסּוּר מִדְּנָפְקָא לָן מִקּוֹדֶשׁ תּוֹדִיה לְכֻם (בע״ז דף נד:):

שֶׁהֲנָאתָן אֲחַר בִּיעוּרָן. כְּשֶׁנַּעֲשֹׂית גַּחֶלֶת אע״ג דְּזִמְנִין דְּהֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן שָׁוֶה כְּגוֹן לְהִתְחַמֵּם בְּנֶגְדּוֹ אוֹ לְבַשֵּׁל מכ״מ עִיקָּרוֹ לְהַכְיִימָהּ אֶלָּא לְאַחַר שֶׁנַּעֲשֹׂית גַּחֶלֶת כְּגוֹן לְהַסִּיק תַּנּוּר לְאֲפוֹת אֲבָל צֵבַע הֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן שָׁוֶה דַּהֲנָאָתָן בְּשֶׁלֹּשְׁלֹשׁ וְאִז הוּא בְּלָה וּמִתְבַּעֵר הַצֶּבַע מִיָּם אֶל יוֹם וּבְקוּנְטְרֵס פֵּי׳ דִּבְשֵׁעַת תִּרְתִּית הַיּוֹרֶה בְּלָה הַשּׁוֹרֶשׁ וְקוֹלוֹט הַצֶּבַע וְאֵין נִרְאֶה דִּקָּא אָמְרִין דְּלִעְנְיַן שְׁבִיעִית חֲזוּתָהּ מִילְתָא הִיא וְלֹא הָוֵי בִּיעוּרוֹ בְּקִלִּיטַת הַצֶּבַע: **וְהָאֵיבָא** עֲצִים דִּמְשַׁחֲן. לְפִי הַקּוּנְטְרֵס דְּפֵ׳ עֲצִים שֶׁמְּאִירִים בָּהֶן כְּמוֹ נר צ״ל הוּא דְּמִדְּרַע עֲצִים לְהַסְקָה נִיתְּנוּ בְּלוֹמַר אַף עֲצִים דְּמִשְׁחָן דְּאִין לְפָרֵשׁ סְתָם שֶׁאֵר עֲצִים לְהַסְקָה נִיתְּנוּ וְהַנֵּר דְּמִשְׁחָן בְּטֵלִים לְגַבֵּי דִּידְהוּ דְּהָא בְּסוּכָּה (דף מ. ושם) מְשַׁמֵּע דְּלוֹלֵב נוֹהֵג בּוֹ שְׁבִיעִית מִשּׁוּם דְּהֲנָאָתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה שֶׁקָּרְאוּ לְכִבּוּד בּוֹ הַבַּיִת וְלֹא אָמַר דְּבָטֵל לְגַבֵּי שְׁאָר עֲצִים וְה״נ עֲצִים דְּמִשְׁחָן אֶלָּא ע״כ דְּסְתָם עֲצִים דְּמִשְׁחָן נְמֵי לְהַסְקָה הֵן עוֹמְדִין וְלֹא דְּמֵי לְלוּלָב דְּסְתָמוֹ עוֹמֵד לְכִבּוּד בּוֹ אֶת הַבַּיִת וְר״ח פֵּירֵשׁ וְהָא אֵיבָא עֲצִים דְּמִשְׁחָן שֶׁמְּחַמְּמִין בּוֹ בְּגוֹן בְּמִדְרֵשׁ שֶׁעֲשׂוּיָה לְהִתְחַמֵּם דַּהֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן שָׁוֶה דִּבְשַׁעַת בִּיעוּרָן מְחַמְּמִין בְּגֶנֶד פֵּי׳ מְשָׁחָן כְּמוֹ שֶׁחָתָנוּ בְּתוּבוֹת (דף י׳) וְכֵן טוֹלְלוֹת אוֹ שֶׁחוֹנֵה בְּיוֹמָא (דף נג:) וּמִשְּׁנֵי רָבָא סְתָם עֲצִים לְהַסְקָה נִיתְּנוּ פֵּי׳ לְהַסְקָת תַּנּוּר נִיתְּנוּ דְּהָוֵי הֲנָאָתָן אַחַר בִּיעוּרָן הַלְכָךְ אֲפִילּוּ לְהִתְחַמֵּם מוּתָּר דְּלֹא חַל עֲלֵיהֶם שֵׁם שְׁבִיעִית וְאע״ג דְּחִשּׁוּב הֶכְיָא עֲצִים דְּמִשְׁחָן הֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן שָׁוֶה מכ״מ לְעִנְיַן עֲצֵי אִיסּוּר לֹא הָיוּ אִסּוֹרִין רַבָּנָן אֲפִילּוּ לְהִתְחַמֵּם בְּנֶגְדָּן אוֹ לְהַאִיר בָּהֶן אֶלָּא דְּוָקָא בְּשֶׁרִשְׁיפָא כִּדְדַרְשִׁינַן בְּפֶרֶק כָּל שָׁעָה (פסחים דף כז: ושם) דְּהָנָאָה מִיהָא אִינָהּ מִתְחַלֶּת עַד לְאַחַר שְׁמִתְחַיֵּל הָאִיסּוּר לִהְיוֹת כְּלָה הַלְכָךְ לֹא אִסְרֵי רַבָּנָן אֶלָּא בְּשֶׁרִשְׁיפָא אֲבָל הֲנָאָתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה קַרְנָן בֵּיהּ דְּעַדְיִין הָאִיסּוּר קַיָּים בְּשָׁנֶהֱנָה מִמֶּנּוּ וְאִ״ת בְּפ״ק דְּנָזִיר (דף ה. ושם) דְּקָאָמַר אִי קְטֵפָא פְּרָח הָוֵי אִית בֵּיהּ שְׁבִיעִית וְאִי לָאו פֵּירֵי הָוֵי לֵית בֵּיהּ שְׁבִיעִית וְאַמַּאי אִי הֲנָאָתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה הָלְכָה אֲפִילּוּ לָא הָוֵי פֵּירָא יְהֵא אָסוּר בְּשְׁבִיעִית וְאִי אֵין הֲנָאָה וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה אֲפִילּוּ הָוֵי פֵּירָא יְהֵא מוּתָּר וְתוּ אַמַּאי קָמְפַלְּגִי בֵּין קְטֵפָא דְּפָרֵח לְקְטֵפָא דְּנָזְקָא וְנִרְאֶה וְדֵאי קְטֵפָא הָוֵי הֲנָאָתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה וַאֲפִילּוּ הָכֵי אִי לָא הָוֵי פֵּירָא יְהֵא בָּטֵל לְגַבֵּי עֵץ וְהָרֵי הוּא כְּאִילּוּ הוּא בְּתוֹךְ הֶעָלִין וְלֹא יְצָא לְחוּץ אֲבָל אִי הָוֵי פֵּירָא חֲשִׁיב בְּאִפֵּי נַפְשֵׁיהּ וְלֹא בָּטֵל לְגַבֵּי עֵץ וְאִית בֵּיהּ קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית:

רְבִיעִית דָּם. מִטְּמֵאָה בְּאֹהֶל דִּכְתִיב עַל כָּל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יִבָּא (ויקרא כא) וְדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְקָם לְהוּ לְרַבָּנָן דִּבְרְבִיעִית דָּם חַי: **נִבְלָעָה בְּקַרְקַע הַבַּיִת טְמֵאָה.** כֵּלִים שֶׁבְּבַיִת דְּבַיִת לֹא מְקַבֵּל טוּמְאָה דְּקַרְקַע הִיא: **בְּכֵלִים.** דְּדָווּ בְּבַיִת קוֹדֶם שֶׁנִּבְלְעָה שֶׁהָיְתָה בְּעֵין וְהָאֹהֶל הַבַּיִת עָלָיהָ וְעַל הַכֵּלִים וְנִטְמְאוּ: **לְבַסּוֹף.** לְאַחַר שֶׁנִּבְלְעָה: **אִם מִתְבַּבֶּסֶת הַכְּסוּת וְיוֹצֵא הֵימֶנָּה רְבִיעִית דָּם.** שֶׁבְּתְּחִלָּה נִבְלְעָה בּוֹ יוֹתֵר מִרְבִיעִית וְהִכְנִיס הַכְּסוּת לְבַיִת הַבַּיִת טְמֵאָה: **וְיוֹצֵא הֵימֶנָּה רְבִיעִית דָּם.** שֶׁאִם יִתְּנוּ מַיִם בְּמִדָּה יִמְצְאוּ רְבִיעִית יוֹתֵר: **וְאִם לֹאו טָהוֹר.** הַבַּיִת שֶׁלֹּא הָאֹהֶל עַל רְבִיעִית שֶׁבְּבַר חָסַר בְּהִבָּלְעוּ בַּכְּסוּת אֲבָל הַכְּסוּת טְמֵא שֶׁתְּחִלַּת נְגִיעָה בְּרְבִיעִית מְצוּמְצֶמֶת נִטְמְאָה וְקָתָנֵי מִיהֵת וְאִם לֹאו טָהוֹר אע״ג דְּחָזוּתָהּ דְּרְבִיעִית אֵיכָא שֶׁהֲדַם שֶׁנִּשְׁאַר בְּבֶגֶד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְסוֹחֲטוֹ נִרְאֶה לָנוּ בְּבֶגֶד אֲלִמָּא חָזוּתָהּ לֹאו מִילְתָא הִיא: **מְקוֹלֵי רְבִיעִיּוֹת.** שֶׁל דָּם קַל בְּגוֹן דָּם תְּבוּסָה שֶׁאִינוֹ מִטְמֵא בְּאֹהֶל אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן: **דָּם תְּבוּסָה.** דְּרוֹס שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ רְבִיעִית דָּם בְּחַיֵּי וּבְמוֹתוֹ קָפַץ כּוּלָּהּ בְּחַיֵּי קָפַץ כּוּלָּהּ בְּמוֹתוֹ בפ׳ תִּינוֹקֶת (נדה דף עא.): **סְפֵיחֵי סְתָם וְקוֹרָה.** סְתָם קְרוֹ״א בְּלַע״ז כְּרַכּוֹם קוֹרָה גוּוד״א בְּלַע״ז לְהֶבִי נָקט סְפֵיחֵי דִּבְשְׁבִיעִית לְיִיבֵּא אֶלָּא שְׁאֵין עוֹשִׂין **שְׁבִיעִית.** מֵהֶן שְׁחוֹרָה דְּרַחְמָנָא אָמַר לְאָכְלָהּ וְלֹא לְסוֹחֲרָה וְאָסוּר לְקַבֵּל בְּהֶן זְמַן הַבִּיעוּר אֲבָל מוּתָּרִים הֵן לְהַסִּיקָן קוֹדֶם זְמַן הַבִּיעוּר דְּהֵיינוּ דּוֹמֶיא דְּאֶבְלָה: **יֵשׁ לָהֶן בִּיעוּר.** בְּשֶׁמַּגִּיעַ זְמַן הַבִּיעוּר חַייֵב לְבַעֵרָן בְּדִרְכֵּיהֶם וּלְבַהֲמָתָן וּלְחַיָּה וּלְעוֹף וְגוֹ׳ (ויקרא כה) כְּלָה לְחַיָּה מִן הַשְּׂדֶה כְּלָה לִבְהֶמְתָּךְ שֶׁבְּבֵיתָךְ וְהַנֵּי סְפֵיחֵי עֵץ בְּעַלְמָא נִינְהוּ: **בַּהֲבָא.** לַעֲשׂוֹת מֵהֶן מַהֲבוֹא אוֹצָר לִימוֹת הַחוֹרֶף: **אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית.** וְיִהְנֶה מֵהֶן אַף לְאַחַר זְמַן הַבִּיעוּר: **שֶׁהֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן שָׁוֶה.** דְּבָר שֶׁבִּשְׁעַת הֲנָאָתוֹ בְּלָה מִן הָעוֹלָם: **יְצֵאוּ עֲצִים.** שֶׁלְּאַחַר בִּיעוּרָן שֶׁנַּעֲשִׂים גַּחֶלִים הוּא דְּהָוֵי עִיקַּר הֲנָאָתָן אֲבָל מִינֵי צְבָעִים בִּשְׁעַת תִּרְתִּית הַיּוֹרֶה בְּלָה הַשּׁוֹרֶשׁ וְקוֹלוֹט הַצֶּבַע נִמְצָאוּ הֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן שָׁוֶה הִלְכָךְ חַייֵל עֲלֵיהֶן שְׁבִיעִית: **וְהָא אֵיבָא עֲצִים דְּמִשְׁחָן.** שֶׁמַּאִירִין בְּנֵר אֲבוּקָה לִנְשֹׂאֵן בְּיָדוֹ וַהֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן שָׁוֶה תִּיחוֹל עֲלֵיהֶן שְׁבִיעִית:
סתם

סְתָם עֵצִים לְהַסָּקָה נִיתְּנוּ. וְלֹא לְהַאִיר הַלֵּכָךְ עֵצִים נִיתְּנוּ וְלֹא חַל עֲלֵיהֶן שְׁבִיעִית אֲבָל סְפִירֵי סְטִים סְתָמָן לְצִבְעָה הַלֵּכָךְ חַל עֲלֵיהֶן קְדוּשַׁת וְאִסּוּרֵי לְאַחַר הַבִּיעוּר אַף לְהַיְסֵק וְעֲלֵי קָנִים וּגְפָנִים יֵשׁ שֶׁאוֹכְלִין אוֹתָן וְיֵשׁ שֶׁמַּסִּיקִין אוֹתָן הַלֵּכָךְ בְּתַר מַחְשֶׁבֶת לְקִיטָה אַזְלִינַן: **חִנָּאי הִיא.** אֵיכָא לְמֵימַר דְּאָמַר סְתָם עֵצִים לְהַסָּקָה נִיתְּנוּ וְלֹא חַיְילָא שְׁבִיעִית אֲפִילּוּ אֵעֲצִים דִּמְשַׁחֲן לְיה דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דְּמִשַּׁחֲן מִיכָּא חַיְילָא: לְתוֹךְ הַמִּשְׂרָה. אֵין שׁוֹרִין פִּשְׁתָּן בְּיַיִן שֶׁל שְׁבִיעִית וְכֵן אֵין מְכַבְּסִין בְּגָדִים דְּהַוֵי שְׁחוֹרָה: **מִי שֶׁהֲנָאתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה.** הֲנָאָה שֶׁהִיא בְּשָׁעָה כָּלָה מִן הָעוֹלָם אִתָּה יָכוֹל לְיַחֵנוֹת מִפֵּירוֹת שְׁבִיעִית סוֹדָם זְמַן הַבִּיעוּר: **יָצָאוּ מִשְּׂרָה וּכְבוֹסָה.** שְׁמוּשָׁעָה שֶׁמְּטִילִין פִּשְׁתָּן אוֹ בְּגָד בְּיַיִן נִתְקַלְקֵל וְנִבְעַר וְהֲנָאתוֹ אֵינוֹ אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וְד' עַד שֶׁיִּהְיֶה הַפִּשְׁתָּן שָׁרוּי וְכֵן הַבֶּגֶד וְהַיְינוּ תְּנַאי דְּרַבָּנָן סַבְרֵי סְתָם פֵּירוֹת לַאֲבִילָה וְחַיְילָא עֲלֵיהֶן קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית כְּדַאֲמְרֵי לְעֵיל דְּכָל דָּבָר שֶׁהֲנָאתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה חַיְילָא הַלֵּכָךְ אֲפִילּוּ לְקִטָן לְמִשְׂרָה וּכְבִיסָה לֹא מְהַנְיָא מַחְשֶׁבָה לְאַפְקוּעֵי אִיסּוּרָן לְמֵיחַל בְּעֵלֵי קָנִים וּגְפָנִים סְתָמָן לְאֲבִילָה וּמִשְׁעַת יְצִירָתָן חַיֵּיל קְדוּשָׁתָן וְתוּ לָא מְהַנֵּי מַחְשֶׁבָה לְאַפְקוּעֵי וַאֲסוּרִין לְמִשְׂרָה וּכְבִיסָה דְּאִין נֶהֱנִין בִּקְדוּשַׁת שְׁבִיעִית אֶלָּא הֲנָאָה הַדּוֹמָה לַאֲבִילָה וְגַבֵּי עֵצִים נְמֵי סְתָם עֵצִים לְהַסָּקָה נִיתְּנוּ וְלֹא חַיְילָא אֲפִילּוּ אֵעֲצִים דִּמְשַׁחֲן וְר' יוֹסֵי סָבַר לֹא אַמְרִינַן סְתָם פֵּירוֹת לַאֲבִילָה נִיתְּנוּ וּמַהֲנֵיָא בְּהוּ מַחְשֶׁבָה לְמִשְׂרָה שֶׁהֲנָאתוֹ אַחַר בִּיעוּרוֹ וְלֹא חַל עֲלֵיהֶן שְׁבִיעִית כַּךְ מָצִינוּ וְיֵשׁ לְשׁוֹנוֹת אֲחֵרִים וְזוֹ שָׁמַעְתִּי וְהָגוּן: **לְמַלּוֹגְמָא.** אלנפשט"ר: **אֵינָהּ שָׁוָה בְּכָל אָדָם.** אֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא לְחוֹלִים: **לְזוֹף.** שְׁמוֹלְפֵּין יַיִן בְּבֵית וְהַאי נְמֵי אֵין שָׁוֶה בְּכָל אָדָם שֶׁא"צ דִּילּוּחַ אֶלָּא אָדָם מְעוּנָּג וּמְעוּדָּן: **אַפִּיקְבּוּיוֹן.** וּרש"ט לְהַקִּיא: **אֵיכָא נְמֵי מִשְׂרָה וּכְבִיסָה.** וְהָכָא לֹא נָקֵט אֶלָּא דָּבָר שֶׁאֵין שָׁוֶה בְּכָל אָדָם: **מְלוֹגָה בְּשִׁפּוֹר אֵין נִפְרָעִין מִמֶּהָן.** לְפִי אִידֵיהֶן מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁמָה הִיא לוֹ וְאַזְיל וּמוֹדֶה לְעִבּוּרִים בְּיוֹם חֻגָּם וְרַבָּנָן סַבְרֵי אִסּוּר לְפוֹרְעָן וְלֵיפְרַע מֵהֶן בְּלֵילֵי: **וְאִיבָּעֵית אֵימָא.** הַךְ תַּקְנָה וְדַאי עִיקָּר הוּא דְּקָתָנֵי לָהּ הָתָם בִּב"מ (ע.) גַּבֵּי הִלְכְתָא פְּסִיקְתָא דְּהָא לֹא שַׁיְיכָא הָתָם וְלֹא תָּנֵי אֶלָּא מִשּׁוּם פִּיסּוּק הֲלָכָה שֶׁפְּסִקָה הַתָּנָא עִם כָּל הַחוֹזֵר בּוֹ שֶׁלֹּא נֶחְלַק אָדָם עָלָיו דִּין:

ליקח

ה"ג בְּקוֹנְטְרֵס בְּמַסֶּ' סוֹכָּה (דף מ. ושם) אָמַר רַב בְּתָנָא וְעֵצִים דְּהַסָּקָה תְּנַאי הִיא בו' וְכֵן עִיקַּר פִּי' כָּל עֵצִים בִּשְׁבִיעִית הַוֵּיָא פְּלוּגְתָּא דְּתְנַאי אִי אִית בְּהוּ קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית דְּבִיזֵּן דְּטַעְמָא דְּשָׁרִיצָא לְהוּ הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּהֲנָאָתָן אַחַר בִּיעוּרָן אם כֵּן לְרַבִּי יוֹסֵי דְּלֵית לֵיהּ דְּרָשָׁה דְּהֲנָאָתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה ה"נ לֹא דָּרַשׁ לָהּ לְעִנְיָן דְּלֹא לְחוּל גְּזֵירַת הַסְּפָרִים וְעֵצִים דְּהַסָּקָה תְּנַאי הִיא פֵּירוּשׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית בְּגוּן לוּפְתָּא דְּהֲנָאָתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוֶה דְּסְתָמְיהּ קָאֵי לְכִבּוּד בּוֹ אֶת הַבַּיִת אִם מוּתָּר לְהַסִּיקוֹ דְּהַוֵי הֲנָאָה לְאַחַר בִּיעוּרוֹ אוֹ לֹא דְּתְנַיֵּא אֵין מוֹכְרִין פֵּירוֹת שְׁבִיעִית כו' דְּהַיְינוּ אַסּוּר לְהַסִּיקוֹ מִידֵי דְּהַוֵי אַמַּשְׁהָא וּכְבִיסָה וּלְר' יוֹסֵי מוּתָּר אֲבָל שְׁאָר עֵצִים לְדִבְרֵי הַכֹּל אֵין בָּהֶן קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית אֲבָל הַשֶּׁמֶן מְיוּשָּׁב דְּכִי הֵיכִי דְּר' יוֹסֵי דָּרַשׁ לָכֶם לְכָל צְרָכֵיכֶם אֲפִילּוּ שְׁבִיעִית וְלֹא בָּעֵי לָכֶם דּוּמְיָא דְּלַאֲבִילָה הָכִי נְמֵי לְעִנְיָן לְחוּל קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית עַל כָּל דָּבָר שֶׁהוּא לָכֶם דְּמ"ש דִּקְנֵה כּוּלֵיהּ חַד קְרָא הוּא וְהֵיכָא שֶׁבַּת הַאֲרֶץ לָכֶם לְאֲבִילָה וגו': **אֵין** סָדַר לְמִשְׁנָה. דִּפְעָמִים הָיָה שׁוֹנֶה אוֹתָהּ עַל הַסֵּדֶר וְשָׁמָא תְּחִילָּה שָׁנָה ב"מ וְאַחַר כָּךְ ב"ק אֲבָל וְדַאי אח"כ סִדְּרָן רַבִּי עַל הַסֵּדֶר בִּדְדַיֵּיק בְּרֵישׁ (פֶּרֶק) שְׁבוּעוֹת (דף ב:) מִכְּדֵי תְּנַא מִמַּכּוֹת קָסָקְלֵיץ כו':

גַּבֵּי הִלְכְתָא פְּסִיקְתָא. תִּימַה אֲמַאי קָרֵי לָהּ הִלְכְתָא פְּסִיקְתָא לְהוֹדִיעַ דְּכָל הַחוֹזֵר בּוֹ יָדוּ עַל הַתַּחְתּוֹנָה הוֹאִיל וּבְפֶרֶק הָאוֹמָנִין (ב"מ דף עז:) מוֹקְמִינַן לָהּ כְּיוֹחְיָאה כְּרַבִּי דּוֹסְא וְרַבָּנָן פְּלִיגִי עָלָיו וּמוּכָח הָתָם דְּרַב לָא סָבַר לָהּ כְּרַבִּי דּוֹסְא בְּהָהוּא דְּכָל הַחוֹזֵר בּוֹ וְיֵ"ל דְּהָכָא סָבַר כְּאִיבָּעְיָא אֵימָא דְּהָתָם דְּאָמַר כָּל הַחוֹזֵר בּוֹ יָדוּ עַל הַתַּחְתּוֹנָה לָאֲתוּיֵי כְּדַקָּתָנֵי ר"מ דְּקָתָנֵי לָהּ בְּלִשּׁוֹן הִלְכְתָא פְּסִיקְתָא דְּלִישְׁנָא דְּכָל הַחוֹזֵר וְכָל הַמְשַׁנֶּה מִשְׁמַע לְפוֹסֵק הִלְכְתָא: **הַנּוֹתֵן** מְעוּת לְשַׁלְּחוֹ. נִרְאֶה דְּמִיירֵי שְׁנוֹתֵן לְמְחַצֶּה שָׁכָר אִם פָּתְחוּ פָּתְחוּ לוֹ וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לְאֶמְצַע מִכְּאן יֵשׁ לְהָבִיא רְאָיָה אִם אָדָם נוֹתֵן מְעוֹת לְחֲבֵירוֹ לְמַחֲצִית שָׂכָר וְאָמַר ע"מ שֶׁלֹּא תְּלוּמִים אֶלָּא עַל מִשְׁבּוֹנוֹת שֶׁל כֶּסֶף וְהָלַךְ וְתִשְׁמְרֵם בְּקַרְקַע וְאִם תִּשְׁנֶה יְהֵא בִּרְשׁוּתִךְ לְחַיֵּיב בְּכָל דָּבָר וְאִם פָּתְחוּ פָּתְחוּ לְךָ שֵׁאֵין זֶה רִבִּית דְּהָכָא אִם שִׁנָּה מִדַּעְתּוֹ אֲמַר אִם פָּתְחוּ פָּתְחוּ לוֹ אִפ"ה אִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לְאֶמְצַע וְלֹא הָוֵי רִבִּית כֵּיוָן דְּאִם לֹא הָיָה מְשַׁנֶּה דַּעְתּוֹ לֹא הָיוּ כּוֹתְלִין בִּרְשׁוּתוֹ אֶלָּא הַשָּׂכָר וְהַהֶפְסֵד לְאֶמְצַע כְּדֵין פְּלֹנִי מְלֵיהּ פִּקְדוֹן: הא

סְתָם עֵצִים לְהַסָּקָה הֵן עוֹמְדִין אָמַר רַב כַּהֲנָא וְעֵצִים לְהַסָּקָה תְּנַאי הִיא דְּתָנֵיא אֵין מוֹכְרִין פֵּירוֹת שְׁבִיעִית לֹא לְמִשְׂרָה וְלֹא לִכְבוֹסָה וְר' יוֹסֵי אוֹמֵר נוֹתְנִין פֵּירוֹת שְׁבִיעִית לְתוֹךְ הַמִּשְׂרָה וּלְתוֹךְ הַכְּבוֹסָה מַאי טַעְמָא דְּרַבָּנָן אָמַר קְרָא לְאָכְלָה וְלֹא לְמִשְׂרָה לְאָכְלָה וְלֹא לִכְבוֹסָה וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אָמַר קְרָא לָכֶם לְכָל צְרָכֵיכֶם וְרַבָּנָן נַמִּי הָכְתִיב לָכֶם לָכֶם דּוּמְיָא דִּלְאָכְלָה בְּמִי שֶׁהֲנָאתוֹ וּבִיעוּרוֹ שָׁוִין יָצְאוּ מִשְׂרָה וּכְבוֹסָה שֶׁהֲנָאתָן אַחַר בִּיעוּרָן וְר' נַמִּי הָכְתִיב לְאָכְלָה דּוּמְיָא דִּלְאָכְלָה הָכִי נַמִּי לְעִנְיָן דִּדְהָכִי סְתָמָן לַאֲבִילָה וּמִשְׁעַת יְצִירָתָן חַיֵּיל קְדוּשָׁתָן וְתוּ לָא מְהַנֵּי מַחְשֶׁבָה לְאַפְקוּעֵי אִיסּוּרָן לְמִשְׂרָה וּכְבִיסָה דְּאִין נֶהֱנִין בִּקְדוּשַׁת שְׁבִיעִית אֶלָּא הֲנָאָה הַדּוֹמָה לַאֲבִילָה וְגַבֵּי עֵצִים נְמֵי סְתָם עֵצִים לְהַסָּקָה נִיתְּנוּ וְלֹא חַיְילָא אֲפִילּוּ אֵעֲצִים דִּמְשַׁחֲן וְר' יוֹסֵי סָבַר לֹא אַמְרִינַן סְתָם פֵּירוֹת לַאֲבִילָה נִיתְּנוּ וּמַהֲנֵיָא בְּהוּ מַחְשֶׁבָה לְמִשְׂרָה שֶׁהֲנָאתוֹ אַחַר בִּיעוּרוֹ וְלֹא חַל עֲלֵיהֶן שְׁבִיעִית כַּךְ מָצְאתִי כָּתוּב וְיֵשׁ לְשׁוֹנוֹת אֲחֵרִים וְזוֹ שָׁמַעְתִּי וְהָגוּן: **לְמַלּוֹגְמָא.** אלנפשט"ר: **אֵינָהּ שָׁוָה בְּכָל אָדָם.** אֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא לְחוֹלִים: **לְזוֹף.** שְׁמוֹלְפִין יַיִן בְּבֵית וְהַאי נְמֵי אֵין שָׁוֶה בְּכָל אָדָם שֶׁא"צ דִּילּוּחַ אֶלָּא אָדָם מְעוּנָּג וּמְעוּדָּן: **אַפִּיקְבּוּיוֹן.** וּרש"ט לְהַקִּיא: **אֵיכָא נְמֵי מִשְׂרָה וּכְבִיסָה.** וְהָכָא לֹא נָקֵט אֶלָּא דָּבָר שֶׁאֵין שָׁוֶה בְּכָל אָדָם: **מְלוֹגָה בְּשִׁפּוֹר אֵין נִפְרָעִין מֵהֶן.** לְפִי אִידֵיהֶן מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁמָה הִיא לוֹ וְאַזְיל וּמוֹדֶה לְעִבּוּרִים בְּיוֹם חֻגָּם וְרַבָּנָן סַבְרֵי אִסּוּר לְפוֹרְעָן וְלֵיפְרַע מֵהֶן בְּלֵילֵי: **וְאִיבָּעֵית אֵימָא.** הַךְ תַּקְנָה וְדַאי עִיקָּר הוּא דְּקָתָנֵי לָהּ הָתָם בִּב"מ (ע.) גַּבֵּי הִלְכְתָא פְּסִיקְתָא דְּהָא לֹא שַׁיְיכָא הָתָם וְלֹא תָּנֵי אֶלָּא מִשּׁוּם פִּיסּוּק הֲלָכָה שֶׁפְּסִקָה הַתָּנָא עִם כָּל הַחוֹזֵר בּוֹ שֶׁלֹּא נֶחְלַק אָדָם עָלָיו דִּין:

ליקח

אָדוֹם רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי צַמְּרוֹ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הַשְּׁבָטָה יֵשׁ הַיְצִיאָה נוֹתֵן לוֹ אֶת הַיְצִיאָה וְאִם הַיְצִיאָה יְתֵירָה עַל הַשְּׁבָטָה נוֹתֵן לוֹ אֶת הַשְּׁבָטָה וּמִתָּם בְּבָבָא מְצִיעָא דִּתְנַן כָּל הַמְשַׁנֶּה יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה וְכָל הַחוֹזֵר בּוֹ יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה וְרַב הוּנָא אִצְטְרִיךְ סְלָקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא אֵין סֵדֶר לַמִּשְׁנָה וּמִתָּם מְחַלּוֹקֶת הִיא וְרַב יוֹסֵף אִי הָכֵי כָּל מְחַלּוֹקֶת וְאח"כ סְתָמָא נִימָא אֵין סֵדֶר לַמִּשְׁנָה וּמִתָּם וְאח"כ מְחַלּוֹקֶת הִיא וְרַב הוּנָא כִּי לֹא אֲמַרִינַן אֵין סֵדֶר לַמִּשְׁנָה בְּחָדָא מַסֶּכְתָּא אֲבָל בְּתְרֵי מַסֶּכְתּוֹת אֲמַרִינַן וְרַב יוֹסֵף כּוּלֵּה נְזִיקִין הָדָא מַסֶּכְתָּא הִיא וְאִיבָּעְיָא אֵימָא מִשּׁוּם דְּקָתָנֵי לָהּ גַּבֵּי הִלְכְתָא פְּסִיקְתָא כָּל הַמְשַׁנֶּה יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה וְכָל הַחוֹזֵר בּוֹ יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה: תָּנוּ רַבָּנָן הַנּוֹתֵן מָעוֹת לְשַׁלּוּחוֹ

ליקח

הָא רבי יהודה דאמר שינוי אין קונה. הלכך אם הודיעו לאמצע שכך נותן לו למחצית שכר ואם פחתו פחתו לו דמיגו שיכול לומר לו דלא לעותיה. **מי** הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל מעות. אם בפרט דמהאי טעמא אין קונה אותו המשלח אבל לוקח דהיינו שליח קנה לו מוכר למפרע נמי לר' אלעזר אמאי לא אוקי נמי הא והא כרבי יהודה כאן לאכילה כאן לסחורה הדיא דקתני אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו היינו לאכילה דקפיד ולא שליחותיה קעביד הלכך כל שלא להנות בעל המעות ואם הותירו הותירו לאמצע ומיהו אם פחתו פחתו לו דאמר ליה תקופני שדרתיך ולא לעותי ומיהו אין קושיא ב"כ לר"א ממו לר' יוחנן הלכך אם חטין שיקנה חטין לבעל מעות נמי לא קנה שלא נתכוון לקנות לעצמו ואוזר המקח כמו מקח טעות אז ליכא למפרע לר' אלעזר דלא מצי לאוקמי תרוייהו כרבי יהודה דיכין דשינוי לא קני לרבי יהודה אם כן אמאי אם פחתו פחתו לו אפילו לאכילה הא כיון דקמקפיד ולא שליחותיה קעביד ואיכא למימר מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל מעות כן אמאי אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו דמשמע שקונה אותו השלית.

שאני חטין וחטין דשליחותיה קעביד תדע דתנן בו'. תימה אמאי איצטריך לאתויי מהא דתנן והלא מנופף דברייתא משמע הכי דדוקא נקט ליקח בהן חטין ולקח בהן שעורים הא חטין וחטין משמע דפשיטא דאם הותירו הותירו לאמצע וה"נ משמע דתירוצא דרבי אלעזר דמתרץ כאן לסחורה משמע משום דלסחורה לא קפיד והני בחטין וחטין והותירו הותירו לאמצע ור"ל דברייתא מצינן לאוקמי כגון שהודיעו שהוא קונה לבעל המעות והא דפריך מי הודיעו בעי למימר דמסתמא מיירי הברייתא בבל ענין אפילו לא הודיעו ואהא פריך למ"ש אי חבי אפילו חטין וחטין נמי אי מיירי שלא הודיעו אלא ע"כ מיירי בשהודיעו ומשני שאני חטין וחטין דשליחותיה קעביד דתנן בו' והשתא ניחא דאי צריך להביא מהא דתנן דמנופף דברייתא לאוקמי בשהודיעו וא"ת למאי מוכח טפי מהא דתנן הא איכא לאוקמא נמי בשהודיעו לבעל דאי אמר ליה אי לא הודיעו לי דלא דמי דלעיל ודאי איכא למימר הוא מודיע כדי שיקנה לבעל המעות אבל הכא למה יש להודיעו הלא דעתו ליתן לאחר כך ומן ההקדש לא מסיק אדעתיה: **מי** הודיעו לבעל שיקנה צבע לאשה. תימה מאי פריך תינח אם יש שבח שמנין על גבי שבח אבל אם אין שבח שמנין על גבי הצמר מה לנו לחוש אם אין הצבע מקנה צבעו לאשה ר"ל דהכי פריך כיון דאין הצבע מקנה צבעו לאשה ויכול להצבע לתבוע שבח מן האשה דאע"ג דאין שבח שמנין ע"ג הצמר מ"מ היא נהנית מטעשה ידיו וצריכה ליתן לו שכר וכיון דיכול ליקח שכר מאשה א"כ מעות שקיבל מבעל האשה הן הקדש דאינן שכירות כיון שהאשה חייבת שכירות ולפי מה שפירשתי לעיל דכיון דלא הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל המעות חוזר המקח ע"כ לא פריך הכא אלא מטעות שקיבל הצבע שיהיו הקדש אפילו אם יש שבח שמנין על גבי הצמר לא קנתה האשה דהבעל נמי לא קנה חוזר הצבע לצבע בכ"מ שהוא ואין לו להקדש בצבע כלום אלא מטעות שקיבל הצבע כיון שחוזרין לבעל יהו הקדש והצבע חוזור ויתבע השכירות מן האשה ואמאי קתני אין לו לבעל בבסות אשתו משמע שבחם בא לו: **אין** דעתו של אדם על בסות אשתו. הלכך אין דעתו להקדיש אותן מעות שנתן לצבע שלא יחזור ויתבע מן האשה ולפי זה אי טעמא דהוה ליה למפרך תינח הקדש דלא הוי הקדש אלא ערכין כיון שהשריך עצמו מה מועיל שאין דעתו עליהם מ"מ בע"כ נעשרך מכל מה שיש לו אלא משום דאית ליה פירכא אחרייתי לא חש למפרך.

כגון

ליקח לו חטין. למחצית שכר: (הא ר"מ). קמייתא ר"מ ודאמר) שינוי קונה בתרייתא ר' יהודה ודאמר) שינוי אינו קונה ומיהו אם פחתו פחתו לו דלא לעותיה שדרתיה: **לגופיה.** צמר לבבוס ופסקה להשתמש: **אבל** לסחורה. בבל מידי דאיכא רווחא ניחא ליה וכי הותירו לאו שינוי הוא: **מי הודיעו.** למוכר החטין שלשורף בעל המעות הן שיקנה לו דקתני הותירו לאמצע בשלמא לר' אלעזר אליבא דר"מ דאמר בבל דהו ניקח ליה לאו משנה הוא ושליחותיה דבעל הבית קעביד וקני בעל מעות מחצית השכר אלא לר' יוחנן דאמר משנה הוא ולא דמי שליחותו ומיהו שינוי לא קני קשיא דמסתמא קבעי למקני הא לא קנתה בעל מעות שקיבל: **אין לו.** לגזבר לא בבסות אשתו למשכנו בשביל הערך וכן לגבי מקדיש לא הוי בכלל נכסים להקדישו: **שמן.** בשלים נקט: **מעלין לו תפילין.** ולוה חדשים. רבותא נקט: **מעלין לו תפילין.** שמין: המעות ויתן בשבילם להקדש: **מעלין.** שמין: **אמר** ליה אבוי אין. ודאי דעתו של אדם על תפילין להקדישן דסבר האי נמי מצוה קעבידנא דיהיבנא להקדש: **והלא** חייבי ערכין שנו כאן. דקתני המערין את עצמו: **משכנין.** בעל כרחו: **אלמא** לאו משום דעתו הוא: **הלוקח** שדה מחבירו בשם ריש גלותא. שאמר לו למוכר לצורך ריש גלותא אני לוקחה ונתכוון להטיל אימה שלא יצאו עליה עסיקין וכתב המוכר שטר המכירה בשם ריש גלותא: **אין** בופין ריש גלותא. לחזור ולכתוב שטר מכירה שהוא מברה ללוקח ואם אומר לו לוקח למוכר על מנת שיכתוב לי ריש גלותא בשמו לשמי שטר אחר כופין ריש גלותא למוכר: **לא** יקרייכו. שעשיתם אותי ראש להטיל אימה: **ולא** זילותייכו. שאתם באים לעשות אותי למוכר שדות: **הכי** קאמר הלוקח שדה בשם חבירו ריש גלותא

אין

1 ליקח לו חִטִּין וְלָקַח מֵהֶם שְׂעוֹרִין שְׂעוֹרִין וְלָקַח מֵהֶם
2 חִטִּין תַּנָּיא חָדָא אִם פָּחֲתוּ פָּחֲתוּ לוֹ וְאִם הוֹתִירוּ
3 הוֹתִירוּ לוֹ וְתַנֵּי חָדָא אִם פָּחֲתוּ פָּחֲתוּ לוֹ וְאִם הוֹתִירוּ
4 הוֹתִירוּ לְאֶמְצַע אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא קַשְׁיָא הָא ר"מ וְהָא
5 רַבִּי יְהוּדָה הָא ר"מ דְּאָמַר שִׁינּוּי אֵינוֹ קוֹנֶה וְהָא רַבִּי יְהוּדָה
6 דְּאָמַר שִׁינּוּי קוֹנֶה מַתְקִיף לָהּ ר' אֶלְעָזָר מִמַּאי
7 דִּלְמָא עַד כָּאן לֹא קָאָמַר ר"מ אֶלָּא בְּמִידֵי דְּהָוֵי לֵיהּ
8 לְגוּפֵיהּ אֲבָל לְסִחוֹרָה לֹא אָמַר אֶלָּא א"ר אֶלְעָזָר הָא
9 וְהָא ר' מֵאִיר וְלֹא קַשְׁיָא כָּאן לַאֲכִילָה כָּאן לְסִחוֹרָה
10 מַחְכוּ עָלָיו בְּמַעֲרָבָא לְר' יוֹחָנָן אַלִּיבָּא דְּר' יְהוּדָה וְכִי
11 מִי הוֹדִיעוֹ לְבַעַל חִטִּין שֶׁיִּקְנֶה חִטִּין לְבַעַל מָעוֹת מַתְקִיף
12 לָהּ רַב שְׁמוּאֵל בַּר סַסַרְתִּי אִי הָכִי אֲפִילּוּ חִטִּין וְחִטִּין
13 נַמִּי לָא אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ שֶׁאנִי חִטִּין וְחִטִּין שֶׁשְּׁלִיחוּתָיהּ
14 קָא עָבִיד וְכִי בַּעַל הַבַּיִת מֵדִּי תֵּדַע דְּתָנֵן אֶחָד הַמַּקְדִּישׁ
15 נְכָסָיו וְאֶחָד הַמַּעֲרִיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵין לוֹ בִּכְסוּת אִשְׁתּוֹ
16 וְלֹא בִּכְסוּת בָּנָיו וְלֹא בְּצֶבַע שֶׁצָּבַע לְשָׁכֵן וְלֹא בְּסַנְדָּלִים
17 חֲדָשִׁים שֶׁלְּקָחָן לְשָׁכֵן וַאֲפִילּוּ לַיְלָא הָכָא נַמִּי מִי הוֹדִיעוֹ
18 לְצַבָּע שֶׁיִּקְנֶה צִבְעוֹ לְאִשָּׁה אֶלָּא לָאו מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן
19 [דְּשְׁלִיחוּתֵיהּ קָא עָבִיד וְכִיוָן אִשְׁתּוֹ מֵדִּי הָכָא נַמִּי]
20 שְׁלִיחוּתֵיהּ קָא עָבִיד וְכִיוָן בְּעוֹשֶׂה ב"ב מֵדִּי א"ר אַבָּא לֹא
21 כָּל הַמַּקְדִּישׁ נְכָסָיו אֵין דַּעְתּוֹ עַל כְּסוּת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו
22 מְתַקְרֵיף לָהּ רַבִּי זֵירָא וְכִי דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם עַל תְּפִילִּין א"ל אַבַּיֵי אֵין
23 וְתָנֵן הַמַּקְדִּישׁ נְכָסָיו מַעֲלִין לוֹ תְּפִילִּין א"ל אַבַּיֵי אֵין
24 דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם עַל תְּפִילִּין הַמַּקְדִּישׁ נְכָסָיו סָבַר מִצְוָה קָא עָבְדְּנָא וְאֵין דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם עַל
25 כְּסוּת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מִשּׁוּם אֵימָה מַתְקִיף לָהּ רַב אוֹשַׁעְיָא וְהָלָא חַיְיבֵי עֲרָכִין שָׁנוּ כָּאן וְתָנֵן חַיָּיבֵי
26 עֲרָכִין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן וְכִי דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם עַל עַצְמוֹ לְמַשְׁכְּנוֹ אֶלָּא אָמַר רַבִּי אַבָּא כָּל הַמַּקְדִּישׁ
27 נְכָסָיו נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁהִקְנָה לָהֶן כְּסוּת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מֵעִיקָּרָא תָּנוּ רַבָּנָן הַלּוֹקֵחַ שָׂדֶה בְּשֵׁם חֲבֵירוֹ
28 אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לִמְכּוֹר וְאִם אָמַר לוֹ עַל מְנָת כּוֹפִין אוֹתוֹ לִמְכּוֹר מַאי קָאָמַר אָמַר רַב שֵׁשֶׁת ה"ק
29 הַלּוֹקֵחַ שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ בְּשֵׁם רֵישׁ גָּלוּתָא אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ רֵישׁ גָּלוּתָא לִמְכּוֹר וְאִם אָמַר עַל מְנָת
30 כּוֹפִין אֶת רֵישׁ גָּלוּתָא לִמְכּוֹר אָמַר מַר הַלּוֹקֵחַ שָׂדֶה בְּשֵׁם רֵישׁ גָּלוּתָא אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ רֵישׁ
31 גָּלוּתָא לִמְכּוֹר מִכְּלָל דְּמִקְנָא קָנֵיא לֵיהּ לַיְמָא פְּלִיגָא דְּבָנֵי מַעֲרָבָא דְּאָמְרֵי וְכִי מִי הוֹדִיעוֹ לְבַעַל
32 חִטִּין שֶׁיִּקְנֶה חִטִּין לְבַעַל הַבַּיִת אִי מִשּׁוּם הָא לֹא קַשְׁיָא כְּגוֹן דְּאוֹדְעֵיהּ לְבַעַל שָׂדֶה וְאוֹדְעֵינְהוּ
33 לְמַהֲדֵי אֶלָּא אֵימָא סֵיפָא עַל מְנָת כּוֹפִין אוֹתוֹ רֵישׁ גָּלוּתָא לִמְכּוֹר אַמַּאי וְלֵימָא רֵישׁ גָּלוּתָא לֹא
34 יְקָרֵייכוּ בְּעֵינָא וְלֹא זִילוֹתַיְיכוּ בְּעֵינָא אֶלָּא אָמַר אַבַּיֵי ה"ק הַלּוֹקֵחַ שָׂדֶה בְּשֵׁם חֲבֵירוֹ (רֵישׁ גָּלוּתָא)

אין

אין כופין את המוכר. לחזור ולכתוב שטר מכירה אחר ללוקח שהיה לו להחזות ולהודיעו בכתוב בשטרי בשם רישׁ גלותא שאם יצאו עסיקין מראה להם שהוא של רישׁ גלותא ובכתוב לי שטר אחד בשמי שלא יבאו למחר יורשי ראש גולה לחובעה ממנו: **ופקדון בעלמא הוא דבעינא.** כלומר להעלה נתבונתי פנימה לשון חוזק וחבירו בהאשה (שלום) ביבמות (דף קטו) לפנימא שביקיה בבי מצא כלי וכתוב עליו קו"ף קרקן מ"ם מעשר תי"ו תרומה: **עיינא.** תנאי: **דאמר להו לוקח לחבירי קמי מוכר חזו בו.** ובהדי מוכר גופיה לא אתני: **אמינא שטרא אחריבא מהאידך בו.** אני הייתי סובר שאתה אומר לעדים בעינא דנכתוב לי שטרא אחריבא רישׁ גלותא: **ומרווחא דיתנא.** על מנת ליתן דמיהן שהן לוקחין לרב בתנא: **לא תשקול.** משום רבית: **במאן בבני מערבא.** בתמיה כלומר דאמרינן מי הודיען ללוקחין שיקנו מעותיהן לרב בתנא לפיכך לא זכה בהן: **אגו.** מאי איכפת לן בהקנאתן וכי רב בתנא עתיד ליטול מעות היה ויטול רבית שנתן לו ד' ויטול ח' והלא פשיטנו היה נוטל וכל מקום שהיה שם שלו היה ואלו שמברהו גולהו מינייה ומשלמים כל דמיו ביקור כשעת הגזילה ובשעת הגזילה כבר הוקר: **אמנה הוי.** שנתן להם מעות באמנה ולא היה להם פשתן בשקבלו דמים והתנו עמו בשער הזול ליתן לו כל השנה בשער זה דתנן ב"מ (דף עב): **יצא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה:** **ורב.** דאמר ליה למשקל זוזי: **לטעמיה דא"ר.** באיזהו נשך (ב"מ סג.) שוסין מעות אמנה ליתן לחתן על השער של זול של עכשיו: **בפירות.** לקבל פירות בשער היוקר: **ואין עושין אמנה בדמים.** כשבא לשער היוקר לקבל פירותיו אסור ליתן לו מוכר דמים של עכשיו דמיחזי כרבית דיהיב ליה תרתי סלעים ושקיל ארבע: **מתני'** ונשבע לו: על שקר הודו: **יולכנו אחריו אפילו לבורי.** דאין לו בפרה עד שיחזור לגגל עצמו דכתיב לאשר הוא לו וגו' (ויקרא ה) וגבי נשבע לשקר כתיב: **לא יתן לא לבנו.** של גגל לחולירו לגגל שאם יאבדוהו חייב לחזיר דלא הי השבה עד דמעיד רבנן מפני תקנת השבים שלא נחייב לזה להוציא מנה בהוצאת הדרך: **ואם מת.** גגל יחזיר גזלן ליורשיו דגגל: **ולא נתן לו את החמש.** או שמחל לו גגל על הקרן לאחד שהודה לו ולא מחל לו על החומש. או שמחל לו על זה ועל זה כו': **נתן לו את הקרן.** לאחד שנשבע והודה ותחייב קרן וחומש נשבע לו שבועה שניה על החומש שנתנו לו והודה: הרי

כגון דאודעינהו לדידיה ואודעינהו נמי לסהדי. תימה אם כן אמאי צריך לדחוק את רישׁ גלותא שיכתוב לו שטר יכתבו לו עדים ביון שיודעין שהוא קונה לעצמו וי"ל כגון דלא בעו עדים למיכתב ליה שטרא אחריבא. השתא ס"ד דאיירי דמשקל ליה מעותיו ואי שקיל כדהנא הוא נמי הודיעו לסהדי ואי לא הודיעו לסהדי כי לא אתי לסהדי ולא מצי למיכתב ליה שטרא אחריבא: **רבא** אמר כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חוזק ראשו ואי לא לא: **במאן** כלומר מאן דאמר מי הודיעו לבעל חוזק ראשו ואי לא לא: **אגו** גזלן הוא ואגו גזלן לא מהני: **אמנה הוא.** פי' בקונטרס שנתן להם המעות באמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו המעות וקשה דאם כן היכי מסיק רב לטעמיה הכא בבה"ג אפילו רבי יצאי מודה דאסור לקבל המעות ביון שלא היה לו פירות באותה שעה שהוא פוסק עמו דהא דאמר ר' יצאי מה לי הן מה לי דמיהן היינו דוקא כשיש לו פירות באותה שעה פוסק עמו ורב אפילו בבה"ג אוסר לקבל מעות אלא פירות דוקא והא בפרק איזהו נשך (ב"מ דף סג. ושם) מייתי דרבי יצאי אברייתא דרבי אושעיא היכא נושה בחבירו מנה ולקח עד שנרגו ואמר לו תן לי מעות שאני רוצה ליקח בהן חטין אמר ליה חטין יש לי בר' עד ובוכלן יש לו מותר אין לו אסור וקאמר התם ש"מ איכא לר' יצאי דאמר מה לי הן מה לי דמיהן משמע דר' יצאי דוקא כי יש לו מותר ובבה"ג פליג רב ומיהו יש לישב פ' הקונטרס דהתם דוקא דאיירי בהלואה לא שרי רבי יצאי אלא כשיש לו פירות דוקא אבל זביני אמר התם דפוסקין על שער שבשוק אפילו אין לו והיינו אמנה בפירות ומה שפירש בקונטרס והתם] דרבי יצאי מתיר דמיהן שאין מעות ממש אלא דוקא פירות דומיא דהתויא דברייתא יין דמי חטים וכן יין דמי שמן שמן דמי יין דלא מחזי כרבית אבל מעות אסור אין נראה דהכא בשמעתין מוכחא דאפילו זוזי מותר לקבל והלכה כרבי יצאי דרמוכח התם: **הגוזל** מחבירו שוה פרוטה ונשבע כו'. בגון שנשבע מעצמו דאין ב"ד משביעין אלא בטענת שתי כסף והודאה שוה פרוטה ואפילו בשבועה עצמו מיחייבי חומש דרמוכח בשילהי פירקין ובמס' שבועות (דף לו:) תני נמי שבועת הפקדון נותנת באנשים ובנשים בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד (מפי עצמו) א"נ מיירי בטענו שתי כספה והודה לו שוה פרוטה: **אבל** נותן לשליח ב"ד. פי' הקונטרס מפני תקנת השבים שלא נחייבנו להוציא מנה בהוצאת הדרך משמע מתוך פירושו דנותנו לשליח ב"ד והוא שומרו בידו עד שיבא הגגל ואין נראה חדא דלישנא לא משמע הכי דאמאי נקט שליח ב"ד הל"ל אם יש ב"ד שם נותן לב"ד ועוד דאמר בגמ' (דף קד.) שליח ב"ד פסיקא ליה מילתא ל"ש עשאו ל"ש נגזל

אין כופין את המוכר זימנא אחריתי ואם אמר לו אין מנת כופין את המוכר למכור אמר מר המוכר למוכר זימנא אחריתי ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר למכור אמר מר המוכר למוכר זימנא שדה בשם חבירו אין כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי פשיטא מהו דתימא מצי א"ל מידע ידעת דאנא לגבאי שקלינא ופנחיא בעלמא הוא דקבעינא וזוזי בכדי לא שדינא אלא אדעתא דכתב ליה שטרא אחריבא קא משמע לן דאמר ליה עגינא עבדי לך בהדי ההוא דזבנת ליה בשמיה ויכתוב לך שטרא אחרינא ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר פשיטא לא צריכא דאמר להו למהדי קמיה דידיה חזו דשטרא אחרינא קא בעינא מהו דתימא מצי א"ל אמינא שטרא מהיאך דקא שקלת בשמיה קאמרת קא משמע לן דאמר ליה להבי טרחי ואמרי להו עדים קמך דימנך הוא דקא בעינא רב בדנא יהב וזוא אבינתא לסוף איכא כיתנא ובניה מרווחיה דכיתנא אתא לקמיה דרב א"ל מה אעביד איזיל אישקיל וזאי א"ל אי כי קא בני אמרי האי כיתנא דכהנא הוא זיל שקול ואי לא לא תשקול כמאן כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חטין שייקנה חטין לבעל מעות אטו מי ניהיב רב כהנא ארבע ושקיל לו יולכנו אחריו למדי לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו אבל נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר ליורשיו את החמש מחל לו את החמש מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החמש אי נמי הכא בגזל עומד דלא מצי למיהב ליה אלא דמי ואין לו לשלם ואפילו הכי לא מחייבי רבנן מפני תקנת השבים דהא אמר ר' יצאי מה לי דמיהן מה לי הן ומיהו אי נמי הכא בגזל עומד דלא מצי למיהב ליה אלא דמי ואין לו לשלם ואפילו הכי לא מחייבי רבנן מפני תקנת השבים דהא אמר ר' יצאי מה לי הן מה לי דמיהן מה לי בשמיה ויכתוב לך שטרא אחרינא קא בעינא מהו דתימא מצי א"ל אמינא שטרא מהיאך דקא שקלת בשמיה קאמרת קא משמע לן דאמר ליה להבי טרחי ואמרי להו עדים קמך דימנך הוא דקא בעינא רב בדנא יהב וזוא אבינתא לסוף איכא כיתנא ובניה מרווחיה דכיתנא אתא לקמיה דרב א"ל מה אעביד איזיל אישקיל וזאי א"ל אי כי קא בני אמרי האי כיתנא דכהנא הוא זיל שקול ואי לא לא תשקול כמאן כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חטין שייקנה חטין לבעל מעות אטו מי ניהיב רב כהנא ארבע ושקיל לו יולכנו אחריו למדי לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו אבל נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר ליורשיו את החמש מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החמש אי נמי הכא בגזל עומד דלא מצי למיהב ליה אלא דמי ואין לו לשלם ואפילו הכי לא מחייבי רבנן מפני תקנת השבים דהא אמר ר' יצאי מה לי הן מה לי דמיהן מה לי

בדמים: מתני' הגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יולכנו אחריו למדי לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו אבל נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר ליורשיו את החמש מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החמש או שמחל לו על זה וזה חוץ מפחות שוה פרוטה בקרן אינו צריך לילך אחריו למדי לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו אבל נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר ליורשיו את החמש מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החמש או שמחל לו על זה וזה חוץ משוה פרוטה בקרן צריך לילך אחריו למדי לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו אבל נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר ליורשיו את החמש מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החמש או שמחל לו על זה וזה חוץ משוה פרוטה בקרן צריך לילך אחריו נתן לו את הקרן ונשבע לו על החמש הרי

ל"ש עשאו גזלן להוליך לגגל ועוד אמאי קאמר בגמ' דלא מיתוקמא מתני' כר' טרפון והא דפרק המפקיד (ב"מ דף לו: ושם) פריך אמוילתא דר' טרפון ואזלי ומשני תני ויניח וע"כ ביד בית דין קאמר כי הא דר' אלעזר בר צדוק דמסיק אליבא דר' טרפון ועוד בגמ' אמאי איצטריך לאתויי דרבי אלעזר ממתניתין ה"מ לאתויי מתניתין ע"כ נראה דמתני' איירי לענין אחריות הדרך דמיפטר בשיתין לשליחו ב"ד ויש לו בפרה מיד ואין צריך לו להמתין עד שיגיע ליד הגגל כיון שקבלו שליח ב"ד אבל בתקנתא זו לא אייירי מתניתין בלל: **ואם** מת יחזיר לבניו. נראה דאתא לאשמועינן דאפילו ליורשים יוליך למדי א"נ אתא למימר דאין חילוק בין שהגגל קיים בין שהוא מת לענין קרן חומש ואפשר בי היכי דיש חילוק בגזלן בין הוא לבניו דבניו אין משלמין חומש על גזל אביהם קמ"ל דלענין גגל אין חילוק:

מניח

מניח גזילה ביניהם ומסתלק. בפרק המפקיד (ב"מ לו:) מוקי לה דלאו דוקא ביניהם דשלקו להו בוכלא ואזלי אלא יניח עד שיתברר הדבר מי הם הבעלים: **דברי** רבי טרפון. ואפילו לרב הונא ולרב יהודה דאמרי בהגוזל בתרא (לקמן דף קיח.) גבי מנה לי ביד זה והלה אומר איני יודע חייב דשמא הבריו ברי עדיף ומפקינן ממונא הכא מודו דאין צריך לשלם לכל אחד דהא לידיה נמי ברי שארבעה משקרין שבודאי לא גזל אלא האחד הלכך ברי דידהו לא חשיב לגבי שמא דידיה לאפוקי ממונא ואפילו רב נחמן ורבי יוחנן דאמרי התם פטור דלאו ברי עדיף אלא מוקמינן ממונא בחזקת מריה מצו סברי הכא אפילו ברבי עקיבא דאמר עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד דהכא מיהא מנה מודה דאית ליה לשלומי אבל התם לא מודי מידי: **לעולם** ר"ע. משום הכי מוקי לה בשלא נשבע ותיתי כר' טרפון משום דבכל דוכתא מהדרי לאוקמי מתני' כר' עקיבא דאשכחן בסוף השואל את האומנין (ב"מ דף פב.) דפריך אי הכי קמה לה מתני' דלא כרבי עקיבא:

ורבי טרפון אע"ג דנשבע עבוד רבנן תקנתא כו': תימה דמשמע דלמר ואפאי והאמר ר' יתירה מוליכה אחריו למרי ואפאי והאמר ר' טרפון מניח גזילה ביניהם ומסתלק וכ"ת ה' בני אדם היינו הוצאה מרובה על הקרן הא עשמא השתא אבתי קתני להקמן בבריחיה דחסיד ושמא השתא אבתי לא שמיע ליה ומיהו תימה כיון דמודה ר"א היכא דאין הוצאה יתירה אמאי קאמר ר"ע היא ר' טרפון נמי אתיא דאפילו למאן דמוקי לה בר"ע לא מיתוקמא מתניתין אלא באין הוצאה יתירה וי"ל דמתני' איירי אפילו בהוצאה יתירה שעריך להוליך עד מדי או עד מקום ב"ד אם יש קרוב יותר אע"ג דהוצאה יתירה עד שם ומש"ה מתוקמא ברי"ע ולא ר' טרפון דלר' טרפון אפילו כי אין מוצא ב"ד לועלם אין צריך לעשות הוצאה יתירה על הקרן אלא מניח בידו עד שמוצא ב"ד במקום קרוב ור"ת מעלן דס"ל הכי לר' טרפון דלמא כשאין ב"ד מודה וי"ל דסברא הוא דאי הזה מצריך הולכה למדי בשאין ב"ד ב"ש בגזל אחד ממשה דלא חיי סגי במסירה לב"ד כיון דלא הדר ממונא למריה אלא עד שישלם לכל אחד ואחד והזה מצי ר"א בן צדוק לאשמועינן רבותא שאם הוצאה יתירה עד ב"ד דמניח בידו אלא אתא לאשמועינן בשב"ד קרוב טוב יותר לתניח בידם ועוד י"ל דודאי מדלא תני תקנתא במתני' שמע מינה לליכא תקנתא בלל בנשבע הלכך דוקא מוקי לה בר"ע ולא בר' טרפון דאית ליה תקנתא ור"ע לית ליה תקנתא אפילו בגזל מאחד היכא דנשבע והא דקאמר ר"ע כי עבוד רבנן תקנתא היכא דידע כו' לדבריו דר' טרפון קאמר כלומר לדידך לית ליה תקנתא בלל בנשבע אלא אפילו לדידך ואית לך דרבי אלעזר בר' צדוק אפילו בנשבע אבתי איקא למימר הני מילי היכא דנשבע לא סגי דלא הודה. וכיון שהודה מסתמא בא לצאת ידי שמים כיון שלא תבעוהו וה"ג צריך להוליכו למדי כי היכי דצריך ליתן מנה לכל אחד ואחד:

שכבר

חֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּם חוֹמֶשׁ עַל חוֹמֶשׁ עַד שֶׁיְּתַמְּטֶנּוּ הַקָּרֶן מַשָּׁאָה פְרוּטָה וְכֵן בְּפִקָּדוֹן שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בְּתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְּגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ אוֹ מָצָא אֲבֵידָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם: **גמ׳** נִשְׁבַּע לוֹ אֵין לֹא נִשְׁבַּע לוֹ לֹא מַנִּי לֹא רַבִּי טַרְפוֹן וְלֹא רַבִּי עֲקִיבָא דְּתַנְיָא גּוֹזֵל אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן וְכָל אֶחָד אוֹמֵר אוֹתִי גָּזַל מֵנִיחַ גְּזֵילָה בֵּינֵיהֶם וּמִסְתַּלֵּק דִּבְרֵי רַבִּי טַרְפוֹן ר"ע אוֹמֵר לֹא זוּ דֶּרֶךְ מוֹצִיאָתוֹ מִידֵי עֲבֵירָה עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם גְּזֵילָה לְכָל אֶחָד [וְאֶחָד] מַנִּי אִי ר"ט אע"ג דְּאִישְׁתַּבַּע אָמַר מְנִיחַ גְּזֵילָה בֵּינֵיהֶם וּמִסְתַּלֵּק אִי רַבִּי עֲקִיבָא אע"ג דְּלֹא אִישְׁתַּבַּע אָמַר עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם גְּזֵילָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְעוֹלָם רַבִּי עֲקִיבָא הִיא וְכִי קָאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם גְּזֵילָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד הֵיכָא דְּאִישְׁתַּבַּע הוּא דְּקָאָמַר מַאי טַעְמָא דְּאָמַר קָרֵא לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ וְיִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ וְרַבִּי טַרְפוֹן אע"ג דְּאִישְׁתַּבַּע עָבוּד רַבָּנָן תַּקָּנָתָא דְּתַנְיָא ר' אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר תַּקָּנָה גְּדוֹלָה תִּתְקִינוּ שֶׁאִם הָיְתָה הוֹצָאָה יְתֵירָה עַל הַקֶּרֶן מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ לְבֵית דִּין וּמֵבִיא אֲשָׁמוֹ וּמִתְכַּפֵּר לוֹ וְרַבִּי עֲקִיבָא כִּי עָבוּד רַבָּנָן תַּקָּנָתָא דְּאִישְׁתַּבַּע אע"ג דְּלֹא אִישְׁתַּבַּע אָמַר עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם גְּזֵילָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְעוֹלָם רַבִּי עֲקִיבָא הִיא וְכִי קָאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם גְּזֵילָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד הֵיכָא דְּאִישְׁתַּבַּע הוּא דְּקָאָמַר מַאי טַעְמָא דְּאָמַר קְרָא לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁחֲטָאָה דְּבָעֵי בְּפָרָה. מָה לִי לוֹקֵחַ כו': דְּרֵי נִשְׁבַּע לְשֶׁכֵּר כו': דְּתַנְיָא בְּעִנְיַן שֶׁכֵּר הוּא בֵּין אַגָּזֵל בֵּין אִתְּשׁוֹמֶת יַד דִּבְהֵיתֵר אָתָא לְיַדֵּיהּ תְּנָא דְּחִסִּיד אֶחָד פָּלִיג אַדְּרַ' שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: **רַבִּי טַרְפוֹן הִיא.** מִתְנֵי' דְּקָתָנֵי נִשְׁבַּע דְּאִי ר"ע אֲפִילּוּ לֹא נִשְׁבַּע נַמִּי וְרַ' טַרְפוֹן מִכְּדֵי כו'. אִמְּתְנִיתִין פָּרִיךְ דְּאָמַר נִשְׁבַּע אֵין לֹא נִשְׁבַּע לא וְאוֹקִימְנָא כר' טַרְפוֹן: **לֹא מַנִּיא** אֶלָּא הוֹדָה. דִּכְתִיב בְּהַשְׁבָּרָה וְהִשְׁבוֹתָ דִּכְתִיב בְּהוֹדָה אֶת אֲחִיאֲתָם וְגוֹ' דִּכְתִיב בְּגָזֵל הַגֵּר וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטָּאתָם וְגוֹ' (במדבר ה:)

שכבר

רש"י

שָׁכַבָר הוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ. מֵהָאי לִישְׁנָא דְּיֵיק מִדְּמִפַּקְיָת (ב"מ דף ו"ז:) וְגַם מַחֲמַת פִּירְכָא מַנִּיחַ לְפַנֵּיהֶם מִיהוּ יְדֵי עוֹנֵשׁ אֵין יוֹצֵא עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם לְשָׁנֵיהֶם דְּהָא לְאוֹ לְבַעֲלִים אִהַדְּרִיהּ אַחֲרִיתִי מוֹקֵי לָהּ בְּבָא לְצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם וְתֵימָה לִי מַעֲשֶׂה דְּחִסְדָּא אַחַד אֲמַאי אָמַר לֵיהּ רַבִּי טַרְפוֹן הַנַּח דְּמֵי מְקַחֲךָ בֵּינְתַיִם הָא בֵּין דְּחִסְדָּא הָוֵה מִסְתַּגְיָא הָיְתָה בָּא לְצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם וּ"ל דִּלְכַתְּחִילָּה בָּא עִמּוֹ לְדִין אם הוא חַיָּיב מן הַדִּין וְשׁוּב מַה שֶּׁעָשָׂה עָשָׂה א"נ אֲפִילּוּ לְצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם אֵין חַיָּיב לְר' טַרְפוֹן אֶלָּא בְּגוֹזֵל אֲבָל בִּמְקַח וּמִמְכָּר דלא עָשָׂה אֵיסוּרָא לא וכן מִשְׁמַע בְּהַמְּפַקְּיָת (שם דף ו"ז: ושם) דִּכְי הֵיכָא דְּהָוֵה גּוֹזֵל מִשֵּׁנֵי הָכָא בְּבָא לְצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם וּלְעִילָּא מִינַּיהּ כִּי רְמִי מִקַּרְקַע אִפְקְרוּן לֹא בְּעֵי לְשִׁנּוּיֵי הָכִי וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן בְּסוּגְיָא דְּהָתָם:

אָמַר רבא שְׁאנִי מַתְנֵי' כו'. לְפִי הַשִּׁפָּרִים דל"ג אֶלָּא מִשְּׁמַע דְּאָתָא רָבָא לְהַרְצִיפֵי פִּירְכָא דְּפַרְכִינַן לְר' טַרְפוֹן וּלְעוֹלָם רַבִּי טַרְפוֹן הִיא וְקָאָמַר כֵּיוָן דְּאוֹדִי לֵיהּ כְּמַ"ד יֵשׁ מַקְדִּימִין מִיַּד בְּיָדָךְ דְּמֵי א"כ מִסְתַּמָּא מִיַּד בְּשֶׁהוֹדָה בְּפָנָיו דְּאִם לֹא כֵּן אֲמַאי חַיָּיב כְּמַ"ד יֵשׁ מְאַחֲרִין אֲבָל מַתְנֵי' מִיַּד בְּיָדָךְ וְכֵיוָן דִּבְהוֹדָאָה מִיַּיר מַתְנִיתִין אִבְּתֵי תִּקְשֶׁה אֲמַאי לֹא מוֹקֵי מַתְנֵי' כְּגוֹן דְּאָמַר כֵּר"ע וְאַ"ג דְּקָנִיס ר"ע אֲפִילּוּ הֵיכָא דְּלָא נִשְׁבַּע ה"מ דְּלָא הָדַר מְמוֹנָא לְמָרֵיהּ אֲבָל בְּמַתְנִי' הֵיכָא דְּלָא נִשְׁבַּע וְהוֹדָה לוֹ בְּפָנָיו הָדַר מְמוֹנָא לְמָרֵיהּ דְּכֵיוָן דְּהוֹדָה לוֹ בְּפָנָיו מַה לִּי תּוֹפֵס בְּיָדוֹ מ"ל נוֹתֵן בְּיָד ב"ד שֶׁהַלְבָּה לֹא יְקַנֵּס ר"ע ור"ל דְּסִבְרָת גְּמָרָא הָיְתָה כֵּיוָן דְּקָנִיס ר"ע בְּכָל מָקוֹם קָנִיס כֵּיוָן דְּעָבַד אֵיסוּרָא וְלֹא יְחַלֵּק וּמִיהוּ אֵין נִרְאֶה דְּמֵימְרֵי הָכָא בְּשֶׁהוֹדָה בְּפָנָיו דְּא"כ אֲפִילּוּ נִשְׁבַּע נמי אֵין צָרִיךְ לְהוֹלִיכוֹ אַחֲרָיו לְמָדֵי וְיָכוֹל לְהָבִיא בְּפָרָה דְּכֵיוָן דְּהוֹדָה לוֹ בְּפָנָיו וְהִנִּיחוֹ בְּיָדוֹ וְהָלַךְ הֲרֵי הוּא כְּהַקְדִּישׁוֹ בְּיָדוֹ וְאַמַּאי יְהֵא צָרִיךְ לְהוֹלִיכוֹ אַחֲרָיו אֶלָּא וְדַאי מֵימְרֵי בְּשֶׁהוֹדָה שלא בְּפָנָיו אֶלָּא בְּפָנֵי עֵדִים וְהִשְׁתָּא א"ש דְּלא מִתּוֹקְמָא מַתְנֵי' כְּר"ע דְּלֹא מַהַדַּר מְמוֹנָא לְמָרֵיהּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא נָתַן בְּיָד ב"ד וּלְפִי מה שֶׁפֵּי' בְּקוּנְטְרָס אֶלָּא אָמַר רָבָא א"ש דְּרָבָא לֹא בָּא לְתָרֵץ פִּירְכָא אֶלָּא טַעְמָא דְּמַתְנִי' מִשְּׁרֵשׁ בְּמַה דְּתָנֵי"ג דְּמֵימְרֵי לְאוֹקְמֵי בֵּין בְּר"ע בֵּין בְּרַבָּי

טרפון:

שָׁלֵיחַ שֶׁעָשָׂאוֹ כו'. לְכאוֹרָה נִרְאֶה דְּאֵיירֵי בְּגוֹן מְעִידִים שֶׁעָשָׂאוּהוּ שְׁלִיחַ אֲבָל אִם הָיָה אוֹמֵר שְׁלַח לִי יָדוֹ פְּשִׁיטָא דְּהֲוֵי שָׁלִיחַ דְּהָא תְּנַן בְּהַשּׁוֹאֵל (ב"מ דף צה: ושם) אָמַר לֵיהּ הַשּׁוֹאֵל שְׁלַח לִי בְּיָד בְּנִי בְּיָד עַבְדִּי בְּיָד שְׁלוּחִי אוֹ בְּיָד בַּנָּךְ אוֹ בְּיָד עַבְדָּךְ אוֹ בְּיָד שְׁלוּחֵךְ וְשָׁלְחָה חַיָּיב וּמ"ל א"ל בְּפָנָיו שְׁלַח וּמ"ל אָמַר לֵיהּ שְׁלַח בְּפָנָיו שְׁלַח וּמִיהוּ לְקַמָּן לֹא מְשַׁמַע הָכִי דְּבָעֵי לְאוֹקְמֵי בֵּין בַּר"ע בֵּין בְּרַבִּי

שָׁכַבָר הוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ אֶלָּא אָמַר רָבָא שַׁאנִי מַתְנִי' דְּכֵיוָן דְּאָמַר לֵיהּ תֵּן לִי בְּיָדִי וְאוֹדֵי לֵיהּ כֵּיוָן דְּאָמַר לֵיהּ לְאַחֲדוּרֵי מָמוֹנָא לְמָרֵיהּ הָוֵה לֵיהּ כְּמַאן דְּאָמַר לֵיהּ יְהֵא הִלְכָךְ נִשְׁבַּע אע"ג דְּקָאָמַר לֵיהּ יְהֵא לִי בְּיָדְךָ כְּפָרָה לֹא סָנֵי עַד דְּאָמַר לֵיהּ אִי אֵישְׁתַּבַּע חַיֵּי לֹא אֶישְׁתַּבַּע וְלֹא נִפְקְדוּן עַד דְּאָתֵי וְשָׁקִיל לֵיהּ: לֹא יִתֵּן לֹא לִבְנוֹ וְלֹא לְשָׁלוּחוֹ: אִיתְּמַר לְשַׁלֵּיחַ שֶׁעָשָׂאוֹ בְּעֲדִים רַב חִסְדָּא אָמַר חַיֵּי שָׁלֵיחַ רַבָּה אָמַר לֹא חַיֵּי שָׁלֵיחַ רַב חִסְדָּא אָמַר חַיֵּי שָׁלֵיחַ לְחַבֵּי טָרְחֵי וְאוֹקְמֵיהּ בְּעֲדִים דְּלִיקוּ בְּרִשׁוּתֵיהּ רַבָּה אָמַר לֹא חַיֵּי ה"ק אִינִישׁ מְהֵימְנָא הוּא אִי סְמִכַת מְסוּתֵּי אִי בְּעִית לְשַׁדּוּרֵיהּ בִּידֵיהּ שָׁדַר בִּידֵיהּ תֵּן הַשּׁוֹאֵל אוֹ בְּיַד בְּנוֹ וְשׁוֹלֵחַ אוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁל שׁוֹאֵל וּמַתָּה פָּטוּר הַאי שְׁלוּחוֹ הֵיכִי דָּמֵי אִי דִּלְא עֲשָׂה בְּעֲדִים מְנָא יָדְעִינַן אֶלָּא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ הָכָא נַמִּי בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ חֵנָן לֹא יִתֵּן לֹא לִבְנוֹ וְלֹא לְשָׁלוּחוֹ הַאי שְׁלוּחוֹ הֵיכִי דָּמֵי אִי דִּלְא עֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים מְנָא יָדְעִינַן אֶלָּא לַאו דַּעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים תִּרְגְּמָא רַב חִסְדָּא בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ אֲבָל שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים מַאי הֲוֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ אַדַּתְנֵי סֵיפָא אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְשָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים הָכֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ בְּדִידֵיהּ שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים הָכֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ אָמַר לֵיהּ אִיתְּמַר לְשַׁלֵּיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים רַב חִסְדָּא אָמַר חַיֵּי שָׁלֵיחַ רַבָּה אָמַר לֹא חַיֵּי ה"ק אִינִישׁ מְהֵימְנָא הוּא אִי סְמִכַת מְסוּתֵּי אִי בְּעִית לְשַׁדּוּרֵיהּ בִּידֵיהּ שָׁדַר בִּידֵיהּ תֵּן הַשּׁוֹאֵל אוֹ בְּיַד בְּנוֹ וְשׁוֹלֵחַ אוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁל שׁוֹאֵל וּמַתָּה פָּטוּר הַאי שְׁלוּחוֹ הֵיכִי דָּמֵי אִי דִּלְא עֲשָׂה בְּעֲדִים מְנָא יָדְעִינַן אֶלָּא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ הָכָא נַמִּי בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ חֵנָן לֹא יִתֵּן לֹא לִבְנוֹ וְלֹא לְשָׁלוּחוֹ הַאי שְׁלוּחוֹ הֵיכִי דָּמֵי אִי דִּלְא עֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים מְנָא יָדְעִינַן אֶלָּא לַאו דַּעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים תִּרְגְּמָא רַב חִסְדָּא בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ אֲבָל שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים מַאי הֲוֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ אַדַּתְנֵי סֵיפָא סֵיפָא אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְשָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים הָכֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ בְּדִידֵיהּ שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים הָכֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ

בריונקי

אָמְרֵי לֹא פְּסִיקָא לֵיהּ שָׁלֵיחַ ב"ד לֹא שָׁנָא עֲשָׂאוֹ נָגוֹל וְלֹא שָׁנָא עֲשָׂאוֹ גּוֹזֵל הֲוֵי שָׁלֵיחַ פְּסִיקָא לֵיהּ שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים דִּכְי עֲשָׂאוֹ נָגוֹל הוּא דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ עֲשָׂאוֹ גּוֹזֵל לֹא הֲוֵי שָׁלֵיחַ לֹא פְּסִיקָא לֵיהּ וְלַאֲפוּקֵי מֵהָאי תַּנָּא דְּתַנְיָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר שָׁלֵיחַ בֵּית דִּין שֶׁעֲשָׂאוֹ נָגוֹל וְלֹא עֲשָׂאוֹ גּוֹזֵל וְשָׁלַח הַלָּה וְנָטַל אֶת שֶׁלּוֹ מִיָּדוֹ פָּטוּר רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים הֲוֵי שָׁלֵיחַ וְא"ת מִשְּׁנָתֵנוּ בְּמַמְצִיא לוֹ שָׁלֵיחַ דְּאָמַר לֵיהּ אִית לִי זוּזֵי גַּבֵּי פְּלָנְיָא וְלֹא קָא מְשַׁדַּר לְהוּ אֵיתְחֵי לֵיהּ דִּלְמָא אִינִישׁ הוּא דִּלְא עָשָׂה בְּעֲדִים מִדְּקָתָנֵי בְּמַמְצִיא לוֹ שָׁלֵיחַ מִכְּלָל דְּאִי עֲשָׂה בְּעֲדִים לָאו שָׁלֵיחַ הוּא וְיֵשׁ לְתָרֵץ דְּמִשְּׁנָתֵנוּ נָמֵי לָא קָתָנֵי אֶלָּא דְּעָשָׂה בְּעֲדִים וְלֹא עָשָׂה בְּעֲדִים לָא קָתָנֵי וְאִי נָמֵי מִשְּׁנָתֵנוּ דְּקָתָנֵי בְּמַמְצִיא לוֹ שָׁלֵיחַ לָאו דַּוְקָא אֶלָּא אֲפִילּוּ עָשָׂה בְּעֲדִים וְלֹא עָשָׂה בְּעֲדִים אֶלָּא דְּקָתָנֵי בְּמַמְצִיא לוֹ שָׁלֵיחַ לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּאַף עַל גַּב דְּאָמַר לֵיהּ תֵּן לִי בְּיָדִי וְאוֹדֵי לֵיהּ כֵּיוָן דְּאָמַר לֵיהּ לְאַחֲדוּרֵי מָמוֹנָא לְמָרֵיהּ הָוֵה לֵיהּ כְּמַאן דְּאָמַר לֵיהּ יְהֵא הִלְכָךְ נִשְׁבַּע אע"ג דְּקָאָמַר לֵיהּ יְהֵא לִי בְּיָדְךָ כְּפָרָה לֹא סָנֵי עַד דְּאָמַר לֵיהּ אִי אֵישְׁתַּבַּע חַיֵּי לֹא אֶישְׁתַּבַּע וְלֹא נִפְקְדוּן עַד דְּאָתֵי וְשָׁקִיל לֵיהּ: לֹא יִתֵּן לֹא לִבְנוֹ וְלֹא לְשָׁלוּחוֹ: אִיתְּמַר לְשַׁלֵּיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים רַב חִסְדָּא אָמַר חַיֵּי שָׁלֵיחַ רַבָּה אָמַר לֹא חַיֵּי ה"ק אִינִישׁ מְהֵימְנָא הוּא אִי סְמִכַת מְסוּתֵּי אִי בְּעִית לְשַׁדּוּרֵיהּ בִּידֵיהּ שָׁדַר בִּידֵיהּ תֵּן הַשּׁוֹאֵל אוֹ בְּיַד בְּנוֹ וְשׁוֹלֵחַ אוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁל שׁוֹאֵל וּמַתָּה פָּטוּר הַאי שְׁלוּחוֹ הֵיכִי דָּמֵי אִי דִּלְא עֲשָׂה בְּעֲדִים מְנָא יָדְעִינַן אֶלָּא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ הָכָא נַמִּי בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ חֵנָן לֹא יִתֵּן לֹא לִבְנוֹ וְלֹא לְשָׁלוּחוֹ הַאי שְׁלוּחוֹ הֵיכִי דָּמֵי אִי דִּלְא עֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים מְנָא יָדְעִינַן אֶלָּא לַאו דַּעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים תִּרְגְּמָא רַב חִסְדָּא בְּשֶׁכֵּירוֹ וּלְקִיטוֹ אֲבָל שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים מַאי הֲוֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ אַדַּתְנֵי סֵיפָא סֵיפָא אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְשָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים הָכֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ בְּדִידֵיהּ שָׁלֵיחַ שֶׁעֲשָׂאוֹ בְּעֲדִים הָכֵי נַמִּי דַּהֲוֵי שָׁלֵיחַ

תקנתיה הול"ל שֶׁשְּׁלָחוֹ לֵיהּ שְׁלַח לִי ע"י זֶה רְאֵה הֲוֵי שָׁלֵיחַ לְכַךְ ע"ל דְּבִכְלַל עִנְיָן שְׁלַח בְּפָנָיו לֹא הֲוֵי שָׁלֵיחַ עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ בְּפָנָיו שְׁלַח לִי עַל יָדוֹ בְּהַהִיא דְּהַשּׁוֹאֵל דְּאֵיירֵי בְּפָנָיו וְכֵן מוֹכִיחַ מִתּוֹךְ הַקּוּנְטְרָס: **רַבָּה** אָמַר לֹא הֲוֵי שָׁלֵיחַ. יֵשׁ מַקְשִׁים דְּרִבְּה אַדְּרַבָּה דְּהָכָא קָאָמַר רַבָּה דְּלֹא הֲוֵי שָׁלֵיחַ וּבפ' הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה (ב"ב דף פו:) אָמְרִינַן רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ הָכָא בְּתַגְנוּגֵי מוֹכֵר עֲלוּיוֹתֵיהּ עִסְקִינַן וְאוֹזֵף ר' יְהוּדָה לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר לְאַתּוֹיֵי שְׁדָרֵיהּ דְּרַי לְרָבָא אֲלִיבָּא דְּר' יְהוּדָה הֲוֵי שָׁלֵיחַ וי"ל דְּשאנִי לוֹ פִּנְדוֹן רַצּוֹה לוֹ לְהַבִּיא בְּאִיסּוּר שֶׁמָּן הַיַּי בְּאִילּוּ א"ל בְּהַדְיָא שְׁלַח לִי עַל יָדוֹ וּפְטור וּלְפִי מה שֶׁפֵּירַשְׁתִּי דְּדוּקָא שֶׁאָמַר לֵיהּ בְּפָנָיו אית לָן לְמֵימַר דְּכֵיוָן דְּעָנַדְיָן הַיַּי כְּאִילּוּ אָמַר לֵיהּ בְּפָנָיו שְׁלַח הַלָּכָךְ אָמַר לֵיהּ לְאַתּוֹיֵי שְׁדָרֵיהּ: **הָכֵי** קא"ל אינישׁ מְהֵימְנָא הוּא. תֵּימָה אֲמַאי חַיָּיב הוּא מִן הַדִּין בְּאַחֲרָיוּת אוֹנֶס הַדָּרָךְ וְהָא אין יָכוֹל לוֹמַר אֵין רְצוֹנִי שֶׁיְּהֵא פִּקָּדוֹנִי בְּיַד אַחֵר כֵּיוָן דְּתִפֵּס לֵיהּ בְּאִינִישׁ מְהֵימְנָא וי"ל דְּנִרְאֶה דְּאֲפִילּוּ הוּא עַצְמוֹ הֲבֵיאוֹ בַּדֶּרֶךְ וְאָנֵס חַיָּיב בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי עֲשׂה שֶׁמּוֹלִיכוֹ בַּדֶּרֶךְ הוּא פּוֹשֵׁעַ שֶׁחַיָּיבִין לוֹ בְּיִשּׁוּב וּבְע"כ חַיָּיב לִשְׁמוֹר עַד שֶׁתַּגִּיעֵנוּ לוֹ בְּיִשּׁוּב בְּמָקוֹם שֶׁהִפְקִידָהוּ אֲצָלוֹ דְּאַמְרִינַן לְקַמָּן (דף קיח) (ו) בְּהַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵירוֹ בְּיִשּׁוּב לֹא יְחַזִּיר לוֹ בְּמִדְבָּר מִשּׁוּם דְּבָעֵל כָּרְחוֹ חַיָּיב לִשְׁמוֹר עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ בְּיִשּׁוּב בְּמָקוֹם שֶׁהִפְקִידוֹ וְלֹא בְּמִדְבָּר בְּמָקוֹם סַכָּנָה:

אי דִּלְא עֲשָׂאוֹ בְּעֵדִים מְנָא יָדְעִינַן. בְּלוֹמַר הֵיכִי מַסַר לוֹ מַשְׁאוֹל כֵּיוָן דִּלְא יָדַע אִי הַאי שְׁלִיחַ שֶׁל שׁוֹאֵל הוּא: **בְּשֶׁכֵּירוֹ** וּלְקִיטוֹ. תֵּימָה אֲמַאי לֹא אָמַר רַב חִסְדָּא נַמִּי אַהָא וְעוֹד תֵּימָה אֲמַאי לֹא פָּרַשׁ לֵיהּ מֵעִיקָּרָא מִמַּתְנִי' הַיְדֵר הֲוָה לֵיהּ לְמִפְרַךְ מֵהֲהִיא דְּפ' הַשּׁוֹאֵל:

אין

אין מִשְׁלַחִין מְעוֹת בִּדְיוֹקְנֵי אֶפְיוֹלִי עֲדִים חֲתוּמִים עָלֶיהָ. פֵּי׳ אם אָמַר לִסּוֹפֵר כְּתוֹב לְפְלוֹנִי שֶׁיִּשְׁלַח לִי מְעוֹת ע״י פְּלוֹנִי וְאַחַר כָּךְ חָתַם בִּדְיוֹקְנֵי שֶׁלּוֹ וְאֶפְילוּ עֲדִים חֲתוּמִים עָלֶיהָ שֶׁהִיא דְיוֹקְנֵי שֶׁלּוֹ אֵינוֹ מוֹעִיל אֲבָל אִם הָיָה חֲתוּמִים עַל זֶה שֶׁאָמַר לִיהּ לִשְׁלוֹחַ עַל יְדֵי אֶזְ הֲוֵי שְׁלִיחַ אי נַמִי אִם כָּתַב בְּכתב יָדוֹ אוֹ חָתַם בִּדְיוֹקְנֵי דִידֵיהּ וְאַ״נ אֲפִילּוּ לֹא מְהַנֵּי דִּדְיוֹקְנֵי דִידֵיהּ וְהָא אָמְרִינַן בְּהַשּׁוֹלֵחַ (גיטין דף ל.) וּבְהַמְגָרֵשׁ (שם דף פו:) דְּמר חָתִים כְּוָוֹרָא וּמר חָתִים מְכוֹתָא וְ״ל דְּהָנֵי מִילֵּי בְּשְׁמוֹת חֲכָמִים דְּפְקִיעֵי אֲבָל אִינְשׁ אַחֲרִינָא לֹא וּלְפִי מַאי שֶׁפִּירַשְׁנוּ לְעֵיל אֲפִילּוּ כָּתַב בְּכתב יָדוֹ וְחָתַם בִּדְיוֹקְנֵי אֵין מוֹעִיל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא אָמַר לִיהּ בְּפָנָיו:

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אִם עֲדִים חֲתוּמִים עָלָיו שׁוֹלְחִין. וְה״ה לְרַבִּי יוֹחָנָן בְּלֹא דְיוֹקְנֵי בְּשֶׁלִּיחַ שֶׁעֲשׂאוֹ בְּעֵדִים כִּדְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לְעֵיל הָנֵי שְׁלִיחַ וְהָכָא אִיתָא לְאִשְׁמוֹעִינָן דִּדְיוֹקְנֵי לָא עֲדִים לֹא מְהַנֵּי וְלֹא מִידֵּי וּנְרָאֶה דְּהִלְכְתָא כִּרְב חִסְדָּא דְּשָׁלִיחַ שֶׁעָשָׂאוֹ בְּעֵדִים הֲוֵי שְׁלִיחַ דְּקָא ר׳ יוֹחָנָן וְר׳ אֶלְעָזָר קָיְימִי בְּוַותֵּיהּ וְאע״ג דִּשְׁמוֹאֵל קָאֵי כְּרִבְּה קי״ל דְּרַב ור׳ יוֹחָנָן הִלְכָה כְּר׳ יוֹחָנָן וְה״ה דְּלִגְבֵּי שְׁמוּאֵל הִלְכָה כְּר׳ יוֹחָנָן: **אֲבָל** אִסְפִּיקָא דְּבִיתְיהּ. וּמה שֶׁכּוֹתְבִין בְּהַרְשָׁאָה וְהִקְנִיתִי לוֹ ד׳ אַמּוֹת בְּחָצֵרוֹ לאו דְּוַקָא דְּהָא אָמְרִינַן בפ״ק דְּקִדּוּשִׁין (דף כה: ושם) דְּקַרְקַע כָּל שֶׁהוּ חָיֵיב בְּפָאָה וְכו׳ וְקוֹנִין עִמָּהּ נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת וּמה שֶּׁכּוֹתְבִין הַרְשָׁאָה אֲפִילּוּ אוֹתָם שֶׁאֵין לָהֶם קַרְקַע ר״מ מְשׁוּם דְּהוֹדְאַת בַּעַל דִּין בְּמִאָה עֵדִים דְּמֵי וְקָשֶׁה דִּבְפֶרֶק חֲזָקַת הַבָּתִּים (ב״ב דף מד: ושם) דְּפְרִיךְ וְלִיחוּשׁ דְּלִמְא אַקְנֵי לֵיהּ מִטַּלְטְלֵי אַגַּב מַקְרְקְעֵי וּמַשְׁנֵי לָא צְרִיכָא דְּאָמְרִי עֵדִים יָדְעָה בֵּיהּ בְּהָאי גַּבְרָא דְּלָא הָוֵה לֵיהּ אַרְעָא מְעוֹלָם וּבִפְרַק מִי שֶׁמֵּת (שם דף קמט:) גְּבֵי עוֹבְדָא דְּאִיסּוּר גִּיטְרָא דְּקָאָמַר בְּמִאי לֵיקְנֵי רַב מָרֵי בְּרֵיהּ לְהַנְּהוּ זוּזֵי אי דְּלֵיקְנֵי לֵיהּ אִיסּוּר גִּיטְרָא אַגַּב קַרְקַע לֵית לֵיהּ קַרְקַע וְ״ל דְּהָהוּא דְּאִיסּוּר גִּיטְרָא מְעִיקָּרָא דְּאִי לֹא אִסְפִּיק אַדַּעְתֵּיהּ טִפְעָה דְּהוֹדְאָה אֲבָל בְּמִסְקָנָא קָאָמַר אַדְּהָכִי נָפַק אוֹדִיקָא מִבֵּי אִיסּוּר וְהָהִיא דְּח״ה בְּיוֹן שֶׁאֵין אֶלָּא חֲשִׁשָּׁא בְּעלְמָא דְּלְמָא אַקְנֵי לֵיהּ בְּיוֹן דְּלֵית לֵיהּ אַרְעָא לָא חֵישִׁינַן וְהָהִיא דפ׳ הַזָּהָב (ב״מ נ: דף מו. ושם) גְּבֵי הָיָה עוֹמֵד בְּגוֹרָן דְּפָרַח וְלֵיקְנֵי לֵיהּ אַגַּב אַרְעָא וּמַשְׁנֵי דְּלֵית לֵיהּ אַרְעָא הָתָם מִדְּאוֹרַיְיתָא בְּעִינַן קִרְנֵי מְעוֹתֵיהּ מִדְּאוֹרַיְיתָא שֶׁיּוּכַל לִפְדּוֹת בָּהֶן פֵּירוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אֲבָל לְעִנְיַן לְגַבּוֹת כֵּיוָן שֶׁהוֹדָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְהִקְנָה לוֹ אַגַּב קַרְקַע לְמָה לִי יְגַבֶּה: וְע״ע תוס׳ כתובות נד: ד״ה אע״פ וב״ב נה: ד״ה דלא:

חוץ מִפְּדוֹת שֶׁזֶּה פְּרוּטָה בְּקַרְנָן. תֵּימַה אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ לְמֵימְרֵי הָא בֵּיוָן דְּבָרִישָׁא תָּנֵן שֶׁזֶּה פְּרוּטָה מִשְׁמַע אֲבָל פְּחוֹת לא: **נָתַן** לוֹ אֶת הַקֶּרֶן וְנִשְׁבַּע לוֹ עַל הַחוֹמֶשׁ. הוא הַדִּין אם לֹא נָתַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן הַקֶּרֶן וְנִשְׁבַּע אִתַּרְיוּיהוּ אִקְּרֵן וְאִחוּמְשׁוֹ הָיָה מוּסִיף חוֹמֶשׁ עַל חוֹמֶשׁ אֶלָּא אוֹרְחָא דְּמִילְתָא נָקֵט דְּאִקְּרֵן אֵין נִשְׁבָּעִין שְׁנֵי פְּעָמִים וְהוּא הַדִּין אם נִשְׁבַּע עַל הַחוֹמֶשׁ דְּיוֹלְכִיכְנוּ אִתַּרְיוּ לְמֵדִי דְּכֵיוָן שֶׁנִּשְׁבַּע עָלָיו נַעֲשָׂה כְּגוּף: **יֵ״ש** תלמוד קָאָמְיָא וּמַרְיבוּיָא דְּקָרֵי. תֵּימַה אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְקֶרֶן דְּאַמַּאי לא יִשְׁלַם קֶרֶן כֵּיוָן דְּאֵיכָא אִתַּרְיוּת נְכָסִים וְעָמֵד בְּדִין דְּבִדְמֵי מוֹקְמִינַן לָהּ בְּסָמוּךְ: **מַלְוֶה** על פֶּה הֵיא וְאֵין גּוֹבֶה לא מִן הַיּוֹרְשִׁים וְלֹא מִן הַלְקוּחוֹת. לְמ״ד שִׁיעְבּוּדָא לָאו דְּאוֹרַיְיתָא פְּרִיךְ דְּהָכָא מִשְׁמַע דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא גּוֹבֶה מִיּוֹרְשִׁין וּמִן הַמְּהֵיא בְּרַיְיתָא דְּהַגּוֹזֵל (לקמן דף קיא:) אֵין הַיּוֹרְשִׁים גּוֹבִין אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּנָּעֵל דֶּלֶת בִּפְנֵי לוֹיִן כִּדְפְסִיק רַב פָּפָּא בְּפֶרֶק גַּט פְּשׁוּט (ב״ב דף קעו. ושם) וּמִיהוּ לְרַב וְשְׁמוּאֵל דְּאָמְרֵי מַלְוֶה עַל פֶּה אֵינוֹ גּוֹבֶה לֹא מִן הַיּוֹרְשִׁין וְלֹא מִן הַלְקוּחוֹת וְאֵפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן כִּדְמוֹכִיח בְּחֹ״ה (שם דף מה: ב), וּבְסוֹף מִי שֶׁמֵּת (שם דף קנו.) אִיכָּא לְאַקְשׁוּיֵי מִהָהִיא בְּרַיְיתָא דִּלְקַמָּן וְאֵיכָּא לְמֵימַר דְּאִיצְטְרִיךְ מוֹקְמִי לָהּ בְּשֶׁעָמַד בְּדִין וּמה שֶׁהִקְשָׁה בְּקוּנְטְרֵס: דִּדְהָךְ הַעֲמָדָה בְּדִין מֵאי מְהַנֵּי דְּרֵי כַּפֵּר וְנִשְׁבַּע דְּהָא אוֹקִימְנָא לְעֵיל בְּשֶׁלֹּא הוֹדָה בְּנוֹ ר״ל בְּעָמַד בְּדִין לְאַחַר שֶׁבּוּעָה ע״י עֵדִים מִיהַיְיבִי הָאב חוֹמֶשׁ כְּדִתְנַן לְקַמָּן בְּמַתְנִיתִין דְּהֵיכָא דְּאֵיכָא עֵדִים לֹא מִיהַיְיבִי חוֹמֶשׁ:

אמר

אֵין מַשְׁלִיחִין מָעוֹת בִּדְיוֹקְנֵי אֶפְיוֹלִי עֲדִים חֲתוּמִים עָלֶיהָ, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אִם עֲדִים חֲתוּמִים עָלֶיהָ, מְשַׁלְּחִין אָמְרִי לִשְׁמוּאֵל מַאי תַּקַּנְתָּא כִּי הָא דְּרִבִּי אַבָּא הֲוֵי מַסִּיק זוּזֵי בְּדָרֶב יוֹסֵף בַּר חָמָא א״ל לְרַב סַפְרָא בְּהַדֵי דְּאָתֵית אֵיתֵינְהוּ נֵיהֵלִי כִּי אָזַל לְהָתָם אָמַר לֵיהּ רָבָא בְּרֵיהּ מִי כָּתַב לָךְ הִתְקַבֵּלְתִּי א״ל לֹא אִי הָכִי זִיל בְּרֵישָׁא וְיכְתּוֹב לָךְ הִתְקַבַּלְתִּי לְסוֹף אָמַר לֵיהּ אִי כָּתַב לָךְ נַמִּי הִתְקַבַּלְתִּי לָאו כְּלוּם הוּא דִּלְמָא אַדְּאָתֵית אֵיתֵינְהוּ שָׁכַב רַבִּי אַבָּא וְנִפְלוּ זוּזֵי קַמֵּי יַתְמֵי וְהִתְקַבְּלְתִּי דְּרַבִּי אַבָּא לָאו כְּלוּם הוּא א״ל וְאֶלָּא מַאי תַּקַּנְתָּא זִיל נְקַנְיְנְהוּ לָךְ אֵגַב אַרְעָא וְתָא אַתֵּי כְּתוֹב לָן הִתְקַבַּלְתִּי כִּי הָא דְּרַב פָּפָּא הֲוָה מַסִּיק תְּרֵיסַר אַלְפֵי זוּזֵי בֵּי חוֹזָאֵי אַקְנְיְנְהוּ נֵיהֲלֵיהּ לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא לָאו כְּלוּם הוּא א״ל וְאֶלָּא מַאי תַּקַּנְתָּא זִיל נְקַנְיְנְהוּ לָךְ אֵגַב אַרְעָא וְתָא אֵתֵ

וְעוֹד דְּקַמְשַׁנֵּי לֵיהּ בְּשֶׁעָמַד בִּדְרִין קוֹדֶם מִיתָתוֹ וְהַךְ הָעֻמְדָּה מֵאי מְהַנֵּי לְהָרֵי כְּפַר וְנִשְׁבַּע וְלֹא הוֹדָה דְּהָא אוֹקְמִינַן דְּלֹא הוֹדָה בְּנוֹ וְעוֹד דְּקַמְשַׁנֵּי בְּשֶׁעָמַד בִּדְרִין מִכֹּחַ דְּעֵד הִשְׁתָּא בְּשֶׁלֹּא עָמַד בִּדְרִין וְקָא נִשְׁבַּע הוּא וְאָבִיו קָנְנֵי מִכֹּחַ דְּבֵ"ד הָיָה הַלְכָךְ ל"ג לֵיהּ וְה"ג אִי הָכֵי חוֹמֶשׁ נַמִּי מְשַׁלֵּם א"ר הוּנָא כו' אִי הָכֵי מָמוֹן נַמִּי לְשַׁלֵּם:

לְפִי שֶׁאֵין מְשַׁלְּמִין חוֹמֶשׁ עַל בְּפִירַת שְׁעָבּוּד קַרְקָעוֹת. דְּחוֹמֶשׁ אַמַּאי קָאָתֵי אִשְׁבּוּעָתָא לָאו שְׁבוּעָה הִיא דְּקִיי"ל שְׁבוּעוֹת (דף מב:) אֵין נִשְׁבָּעִין עַל הַקַּרְקָעוֹת וְהַאי בֶּן כִּי אִישְׁתַּבַּע בְּפֵר לֵהּ שִׁעְבּוּד הַקַּרְקָעוֹת דְּאִי לָאו מִשּׁוּם אַחֲרָיוּת נְכָסִים לָאו עֲלֵיהּ רַמְיָא לְשׁוּמֵי: **רָבָא אָמַר.** לְעוֹלָם בִּגְזֵילָה קַיְימַת וּדְקָשְׁיָא לָךְ וּלְחַיֵּיב הַבֵּן חוֹמֶשׁ עַל שְׁבוּעַת עַצְמוֹ בֵּיוָן דִּדּוֹדָה הָכָא בְּשֶׁהִיתָה דִּסְקִיא שְׁמָמוֹן אֲבִיו נִתַּן בָּהּ מִופְקֶדֶת בֵּיד אֲחֵרִים וּגְזֵילָה זוּ בְּתוֹכָהּ דְּכִי אִישְׁתַּבַּע הַאי בְּקִשְׁטָא אִשְׁתַּבַּע (וְלֹא תִּיגְמֹא בְּשִׁקְרָא אִשְׁתַּבַּע כְּדִסְבָרָת לְעֵיל) וְהַשְׁבוּעָה בְּמָמוֹן (דף לו:) וְחַיֵּיבִים עַל זְדוֹן הַפִּקָּדוֹן וְאֵין חַיָּיבִין עַל שִׁגְגָתָהּ גְּרִידְתָּא כִּי הָכָא דְּלִיבְיֵה אַנַּפְשֵׁיהּ: **לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין.** אוֹתָהּ חֲצִי פְּרוּטָה קַיְימַת מִן הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ וְחֲצִי פְּרוּטָה הוּא דְּאַהֲדוּרֵי וְלַהוֹלִיכָהּ מְמוֹנָא אֵיכָא אֲבָל אִם קַיְימַת הִיא מִן הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ צָרִיךְ לְיַלֵּף: **תְּיֵיקֵר לֹא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא תְּיֵיקֵר אֵיכָא** דְּתַנְיָא לֹא תְּיֵיקֵר וְתִיסְגֵּי לֵיהּ: **וְתָנָא תּוּנָא.** וְתַנְיָא אַגְּוִירְתָּא אַחֲרָא וְאִי"פ דְּהַשְׁתָּא לֹא שָׁוֶה פְּרוּטָה כֵּיוָן דִּשְׁבָשָׁה גְּזֵילָה הֲוֵי שָׁוֶה פְּרוּטָה בְּעֵי לְאַהֲדוּרֵיהּ וּלְהוֹלִיכָהּ אַחֲרָיו: **שְׁנַיִם.** אֶחָת מִשְּׁתֵּיהֶם שְׁשִׁיר: **וְעֶשְׂרָה הַשְּׁנִיָּה מָהוּ.** הֲוֵי גְּזֵילוֹת אוֹ לֹא: **אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא לְרֵבִינָא נְזִיר גְּזֵילָה.** כָּל הַשְּׁעָרוֹת אַחַת אַחַת קְמַבְעֵיָא לֵיהּ בְּתַמְיָה כְּלוֹמַר הָא וַדַּאי גְּזֵילוֹת הֲוֵי בֵּיוָן שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁבָּא לִגְלַח הָאי שִׁיעוּר הָיָה שִׁעוּר גְּזֵילוֹת וּגְזֵילָה אַחַת וְאִי"פ דְּעֶשְׂרָה שִׁנָּה גְּזֵילוֹת הוּא: **שְׁנֵי שְׂעָרוֹת אַחַת.** לִגְלַח אֵין כָּאן שִׁיעוּר גְּזֵילוֹת: ה"ג מִי אָמְרִינַן הַשְׁתָּא מֵיקֵא לֵיכָא שִׁיעוּר: **תְּבִית שֶׁנִּיקְּבָה וְסָתְמוּהָ שְׁמָרִים.** וְנִתְגַּוְונָה ע"פ אֲרוּבָּה וּמִמְּרַחַת יָפֶה סְבִיבוֹתֶיהָ וְטוּמְאָה בְּבֵית מַשְׂאָל עַל הָעֶלְיוֹנָה בּוֹרֶה מִלְּבָא בָּהּ שׁוּם טוּמְאָה דְּסְתִימַת שְׁמָרִים סְתִימָה הִיא וְלֹא שָׁלְטָה בֵּיהּ טוּמְאָה בְּמִקְבָּת כֵּלִים בְּפֶרֶק וְאֵלּוּ מְגַלִּיז: **אֲנַן.** לִשּׁוֹן מְגוּפָּה אֲגַן חֲצִיָּה הָיָה בָּהּ תְּחִתִּיתָהּ שִׁיעוּר נָקָב לְטֻמְאָה וּכְלִי הַמְקַבֵּל טוּמְאָה אֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטּוּמְאָה וְאָגַן בְּטִיט חֲצִיָּה מֵהוּ מִי אָמְרִינַן הַשְׁתָּא מֵיקֵא לֵיכָא שִׁיעוּר נָקָב אוֹ דִּלְמָא הָא לֹא סָתַם שִׁיעוּר שִׁתִּימָה? **פְּקָקָהּ בְּזוֹפָרִי.** וְאִין שָׁם שְׁמָרִים: **עַד שֶׁיָּבֵשׁ.** בְּטִיט מִן הַצַּדְדִין שֶׁל זוֹפָרִי לְסוֹתְמוֹ הַיטֵב:

נשבע

אָמַר רַבָּא גּוֹזֵל שִׁשׁ אַגּוּדוֹת בַּג' פְּרוּטוֹת וְהוֹדוּ וְעָמְדוּ עַל שְׁתַּיִם חַיָּיב לְהַחֲזִיר לוֹ אַחֶרֶת. פִּי אִם יְשָׁנָה בְּעֵין מַחֲזִיר אוֹתָהּ וְאִם לָאו מְשַׁלֵּם לֵיהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה כְּמוֹ שֶׁהֶחֱזִירָה שָׁוֶה בְּשָׁעַת הַגְּזֵילָה וְהוּא הַדִּין בְּאַחַת שֶׁגְּזָלָהּ וְהוֹדָה שֶׁמְּחַזִּיר לוֹ אַגּוּדָה אֶלָּא רוּבָּהּ נָקָט דְּאִפְּלִיגוּ בִּשְׁלִשָּׁה דְּקָיְימִי מִצְוַת הַשָּׁבָה בְּתַרְתֵּי אַף"ה חַיָּיב לְהַחֲזִיר לוֹ אַחַת אע"ג דְּמִצְוַת הַשָּׁבָה לָא מְעַכְּבָא:

תוספות

תּוּנָא דְּמֵימְיתֵי לֵיהּ מִשְּׁמַע מִינָּהּ אֶלָּא הֵיכָא דְּגָזַל אַחַת וְהוֹזְלָה וְהַהִיא דְּמֵימְיתֵי לְגָזֵל חֲמוֹר וְעָבַר עָלָיו הַפָּסַח וְהוּא רְבוּתָא דִּ: קָאָמַר רָבָא מִסְּבָרָא וּמִדְּנָקֵט וְהוֹזְלוּ מִשְּׁמַע דִּפְשִׁיטָא לֵיהּ דְּאִם גָּזַל ג' אֲגוּדוֹת שָׁווּת שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת וְהֶחֱזִיר לוֹ אַחַת אע"ג דְּמִיהָא לֹא ב' מִדֵּין לֹא מְחַזֵּיב לְהַחֲזִיר לוֹ שְׁלִישִׁית בֵּיוָן דְּמִצְוַת הַשָּׁבָה לָא מְעַכְּבָא וְלִשְׁמוֹעִינַן תְּיֵיקֵר לֹא חַיְישִׁינַן:

ה"ג בָּעֵי רָבָא גּוֹזֵל ב' אֲגוּדוֹת בִּפְרוּטָה וְהֶחֱזִיר אַחַת מֵהֶן מַאי אָמְרִי' הַשְׁתָּא מֵיקֵא לֵיכָא גְּזֵילָה גַּבֵּיהּ אוֹ דִּלְמָא הָא לֹא אֶהְדַּר גְּזֵילָה וְל"ג הָא דְּגָרֵס בְּסַפְרֵי הָכִי וְעָמְדָה כו': **מְצוֹת** הַשָּׁבָה אֵין כָּאן. נִרְאֶה דְּלֹא בָּעֵי לְמִיפְשֵׁט אֶלָּא דְּלֹא מַעֲבַד מִצְוַת הַשָּׁבָה וּמִצְוַת הַשָּׁבָה מֵיקֵא לֹא קָיְימָא: **מְצוֹרָע** גְּזֵילוֹת אֵין כָּאן. וְתַעֲמֹד מִלְּשׁוֹתוֹת יַיִן וּמִלְּשַׁמֵּא לְמֵתִים כְּאִילּוּ לֹא גְּזַלָהּ כְּלוֹמַר כְּמוֹ גְּזֵילוֹת מַעֲבַד דְּאַחַר יְשִׁיחָה הַנָּזִיר יַיִן אַחַר בּוֹלֵם א"נ לְעִנְיַן מִצְוַת קָאָמַר דְּלֹא קָיְימָא מִצְוַת גְּזֵילוֹת וְאֵלִיבָּא דְּכ"ע דְּפָלוּגְתָּא הִיא בְּגִזְרַת בַּפ' ג' מִינְיָן (דף מו.): **הָרֵי** אָמְרוּ חֲבֵרַי שֶׁנִּקְּבָה וְסָתְמוּהָ שְׁמָרִים כו'. מַה שִּׁפְיֵּרָשׁ בְּקוֹנְטְרֵס חֲבֵרַי שֶׁנִּתְגַּוְונָה ע"פ אֲרוּבָּה וּמִצְּלָת עַל הָעֶלְיוֹנָה אֵין נִרְאֶה דְּהוֹאִיל וּמְשָׁנֶה דְּמֵימְיתֵי בְּסִמּוּךְ חֲבֵרַי שֶׁנִּקְּבָה דְּמֵימְיתֵי מִשְּׁמַע דְּכֵלִים בְּפ"י (מ"ו) דְּמַשְׁמַע דְּכֵלִים מְצֻלָּת עַל כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְהָא דְּאָמַר בְּסוֹף הַמְּצִיעָא (שבת דף צז.) לְעִנְיַן צְמִיד פָּתִיל עַד שֶׁיִּפְחֹת רוּבּוֹ דְּכֵלִים חָרֵס הַמּוּקָּף צְמִיד פָּתִיל אֵין טוּמְאָה נִבְלַעַת דֶּרֶךְ נְקָבָיו עַד שֶׁיִּפְחֹת רוּבּוֹ דְּסְתוּמֵי בְּמִסְכֶּת כֵּלִים בְּפֶרֶק שִׁלְשָׁה דְּשִׁיעוּרוֹ בְּכוֹנֵס שֶׁמַּכְנִיס הֶתֵּם בְּקוֹנְטְרֵס נִתְּנָה קְדֵירָה ע"פ אֲרוּבָּה דְּאָמַר ב"ש הַכֹּל טְמֵאִים בְּכוֹנֵס מִשְּׁקָה וְאֲפִילּוּ ב"ה לֹא מְטַהֲרֵי אֶלָּא אֲבָל קְדֵירָה טְמֵאָה אִלְמָא טוּמְאָה נִבְלַעַת בְּתוֹכוֹ בְּכוֹנֵס מִשְּׁקָה:

אֲנַן תְּנַן: תְּיֵמָה הֵיכִי דָּמְיָא דִּקְיָא בְּעִיָּא דְּלֵיעֵיל דְּכֵיוָן דְּגָזַל אֵין כָּאן נָקָב וְלָמָּה לֹא תּוֹעִיל הַסְתִּימָה דְּמֵ"ל אִם לֹא נָקְבָה מְעוֹלָם אֶלָּא כָּךְ וּמ"ל שֶׁאֲגַן חֲצִיָּה (וְעוֹד) דְּתִימָה דְּהֵיכָא אָמַר בְּסְתוּמֵי שְׁמָרִים שֶׁמָּה סְתִימָה וּבְסַפְ"ק דְּיבָמוֹת (דף טוֹ.) אָמְרִינַן חֲבֵרַי שֶׁל זֵיתִים מְגוֹלְגָלִים ב"ש אוֹמְרִים אֵין צְרִיכָה לְיַקֵּב וּמוֹדִים שֶׁאִם נִקְּבָה וְסָתְמוּהָ שְׁמָרִים שֶׁהִיא טְהוֹרָה וְי"ל דְּהָתָם וְדַאי לְעִנְיַן הַכְשֵׁר מִסְתַּמָּא לָא נִיחָא לְהוּ לְבַעֲלִים

בְּשֶׁעָמַד בִּדְרִין אִי בְּשֶׁעָמַד בִּדְרִין אֲפִילּוּ חוֹמֶשׁ נַמִּי מְשַׁלֵּם רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְפִי שֶׁאֵין מְשַׁלְּמִין חוֹמֶשׁ עַל בְּפִירַת שְׁעָבּוּד קַרְקָעוֹת רָבָא אָמַר הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁהָיְתָה דִּיסְקִיָּא שֶׁל אָבִיו מוּפְקֶדֶת בְּיַד אֲחֵרִים קָרֵן מְשֻׁלֶּמֶת הָכָא אִיתֵּיהּ חוֹמֶשׁ לֹא מְשֻׁלֶּמֶת דְּכִי אִישְׁתַּבַּע בְּקוּשְׁטָא אִישְׁתַּבַּע דְּהָא לֹא הָוֶה יָדַע: חוּץ מֵהַפְּחוֹת שָׁוֶה פְּרוּטָה בְּקָרֵן כו': **אָמַר** רַב פָּפָּא לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין גְּזֵילָה קַיְימֶת אֲבָל גְּזֵילָה קַיְימֶת צָרִיךְ לְיַלֵּף אֲחֵרָיו חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא תְּיֵיקֵר אֵיכָא דְּאָמְרֵי אָמַר רַב פָּפָּא לֹא שָׁנָא גְּזֵילָה קַיְימָת וְלֹא שָׁנָא שֶׁאֵין גְּזֵילָה קַיְימֶת אֵינוֹ צָרִיךְ לְיַלֵּף אֲחֵרָיו לְשֶׁמָּא תְּיֵיקֵר לֹא חַיְישִׁינַן אָמַר רָבָא גַּבָּל שָׁלֹשׁ אַגּוּדוֹת בְּשָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת וְהוֹדוּ וְעָמְדוּ בְּשָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת לֵיכָּא גְּזֵילָה אֶלָּא חוֹב מָמוֹנָא הָכָא אֵיכָּא דְּאָמְרֵי אָמַר רָבָא גַּבָּל שָׁלֹשׁ אַגּוּדוֹת בְּשָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת וְהוֹדוּ וְעָמְדוּ עַל שְׁתַּיִם חַיָּיב לְהַחֲזִיר לוֹ אַחַת בּוֹלֶם אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא שְׁתַּיִם וְאֵלִיבָּא דְּכ"ע דְּפָרוּטוֹת וְהוֹדוּ וְעָמְדוּ עַל שְׁתַּיִם חַיָּיב לְהַחֲזִיר לוֹ אַחַת דְּאִי לָאו מְמוֹנָא אֵיכָא אֲבָל אִם קַיְימַת הִיא מִן הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ צָרִיךְ לְיַלֵּף: **חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא** תְּיֵיקֵר וְתִסְגֵּי לֵיהּ: **וְתָנָא תּוּנָא.** וְתַנְיָא אַגְּוִירְתָּא אַחֲרָא וְאִי"פ דְּהַשְׁתָּא לֹא שָׁוֶה פְּרוּטָה כֵּיוָן דִּשְׁבָשָׁה גְּזֵילָה הֲוֵי שָׁוֶה פְּרוּטָה בְּעֵי לְאַהֲדוּרֵיהּ וּלְהוֹלִיכָהּ אַחֲרָיו: **שְׁנַיִם.** אֶחָת מִשְּׁתֵּיהֶם שְׁשִׁיר: **וְעֶשְׂרָה הַשְּׁנִיָּה מָהוּ.** הֲוֵי גְּזֵילוֹת אוֹ לֹא: **אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא לְרֵבִינָא נְזִיר גְּזֵילָה.** כָּל הַשְּׁעָרוֹת אַחַת אַחַת קְמַבְעֵיָא לֵיהּ בְּתַמְיָה כְּלוֹמַר הָא וַדַּאי גְּזֵילוֹת הֲוֵי בֵּיוָן שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁבָּא לִגְלַח הָאי שִׁיעוּר הָיָה שִׁעוּר גְּזֵילוֹת וּגְזֵילָה אַחַת וְאִי"פ דְּעֶשְׂרָה שִׁנָּה גְּזֵילוֹת הוּא: **שְׁנֵי שְׂעָרוֹת אַחַת.** לִגְלַח אֵין כָּאן שִׁיעוּר גְּזֵילוֹת: ה"ג מִי אָמְרִינַן הַשְׁתָּא מֵיקֵא לֵיכָא שִׁיעוּר: **תְּבִית שֶׁנִּיקְּבָה וְסָתְמוּהָ שְׁמָרִים.** וְנִתְגַּוְונָה ע"פ אֲרוּבָּה וּמִמְּרַחַת יָפֶה סְבִיבוֹתֶיהָ וְטוּמְאָה בְּבֵית מַשְׂאָל עַל הָעֶלְיוֹנָה בּוֹרֶה מִלְּבָא בָּהּ שׁוּם טוּמְאָה דְּסְתִימַת שְׁמָרִים סְתִימָה הִיא וְלֹא שָׁלְטָה בֵּיהּ טוּמְאָה בְּמִקְבָּת כֵּלִים בְּפֶרֶק וְאֵלּוּ מְגַלִּיז: **אֲנַן.** לִשּׁוֹן מְגוּפָּה אֲגַן חֲצִיָּה הָיָה בָּהּ תְּחִתִּיתָהּ שִׁיעוּר נָקָב לְטֻמְאָה וּכְלִי הַמְקַבֵּל טוּמְאָה אֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטּוּמְאָה וְאָגַן בְּטִיט חֲצִיָּה מֵהוּ מִי אָמְרִינַן הַשְׁתָּא מֵיקֵא לֵיכָא שִׁיעוּר נָקָב אוֹ דִּלְמָא הָא לֹא סָתַם שִׁיעוּר שִׁתִּימָה? **פְּקָקָהּ בְּזוֹפָרִי.** וְאִין שָׁם שְׁמָרִים: **עַד שֶׁיָּבֵשׁ.** בְּטִיט מִן הַצַּדְדִין שֶׁל זוֹפָרִי לְסוֹתְמוֹ הַיטֵב:

נשבע

בְּשֶׁעָמַד בִּדְרִין אִי בְּשֶׁעָמַד בִּדְרִין אֲפִילּוּ חוֹמֶשׁ נַמִּי מְשַׁלֵּם רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְפִי שֶׁאֵין מְשַׁלְּמִין חוֹמֶשׁ עַל בְּפִירַת שְׁעָבּוּד קַרְקָעוֹת רָבָא אָמַר הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁהָיְתָה דִּיסְקִיָּא שֶׁל אָבִיו מוּפְקֶדֶת בְּיַד אֲחֵרִים קָרֵן מְשֻׁלֶּמֶת הָכָא אִיתֵּיהּ חוֹמֶשׁ לֹא מְשֻׁלֶּמֶת דְּכִי אִישְׁתַּבַּע בְּקוּשְׁטָא אִישְׁתַּבַּע דְּהָא לֹא הָוֶה יָדַע: חוּץ מֵהַפְּחוֹת שָׁוֶה פְּרוּטָה בְּקָרֵן כו': **אָמַר** רַב פָּפָּא לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין גְּזֵילָה קַיְימֶת אֲבָל גְּזֵילָה קַיְימֶת צָרִיךְ לְיַלֵּף אֲחֵרָיו לְשֶׁמָּא תְּיֵיקֵר לֹא חַיְישִׁינַן אָמַר רָבָא גַּבָּל שָׁלֹשׁ אַגּוּדוֹת בְּשָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת וְהוֹדוּ וְעָמְדוּ בְּשָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת לֵיכָּא גְּזֵילָה אֶלָּא חוֹב מָמוֹנָא

וּשְׁמוּאֵל אָמַר לְחִיּוּב: תִּימְהַ הֵיכִי מ"ל לְחִיּוּב דְּאִם כֵּן הַדַּיָּא בְּרַרְיְיתָא זוּ וְאֵין צ"ל זוּ: **מַאי** לְאוֹ עוֹנֶשׁ דְּמָמוֹן. תִּימְהַ לְמַמְנוֹן מַה שַּׁיָּךְ לוֹמַר לֹא עָנֶשׁ אֶלָּא א"כ הַזְהִיר דְּבִשְׁלָמָא בְּעוֹנֶשׁ שְׁבוּעָה דְּהַיְינוּ קָרְבָּן שַׁיָּךְ דִּבְפֶסַח וּמִילָה לֵיכָּא קָרְבָּן מִשּׁוּם דִּלְיֵת בְּהוּ לָאו אע"ג דְּאִיכָּא כָּרֵת. **כַּאן** שְׁהוּדָּה כַּאן שְׁבָאוּ עֵדִים. וְאִיצְטְרִיךְ שְׁתֵּי אוֹהְזוּת מִשּׁוּם דְּעוֹנֶשׁ אֵין שַׁיָּךְ דִּבְהוּדָּה שַׁיָּךְ חוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וּבְעֵדִים לֹא שַׁיָּךְ אֶלָּא חִיּוּב עוֹנְשִׁין וּמִיהוּ תִּימְהַ אַמַּאי קָאָמַר בְּרֵישָׁא מוֹכֵחַ עוֹנֶשׁ שְׁמַעְנוּ וּבִסֵּיפָא אוֹמֵר מוֹנְשִׁבַּע עַל שֶׁקֶר דְּהַיְינוּ דִּלֹא מְיַירֵי אֶלָּא לְאַחַר שְׁבוּעָה תְּרוֵיהוּ ה"ל לְמֵימַר מוֹנְשִׁבַּע עַל שֶׁקֶר: **אֶחָד** שְׁבוּעַת הָעֵדוּת וְאֶחָד שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן. וְא"ת אַמַּאי לֹא חָשִׁיב שְׁבוּעַת מִלְוָה וְי"ל מִשּׁוּם דְּשְׁבוּעָה בְּמִלְוָה לֹא כְּתִיב אֶלָּא מִפִּקָּדוֹן אַתְיָא:

איתיביה

נִשְׁבַּע עָלָיו מַהוּ מִי אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּאִי מִינְּגִיב בָּעֵי שְׁלוּמֵי

לֵיהּ מָמוֹנָא קָא בָּפַר לֵיהּ אוֹ דִלְמָא הַשְׁתָּא מִיהַת

הָא מָנָה וְעַמָּדָא בְּעַלְמָא הוּא וְלֹא בָּפַר לֵיהּ מָמוֹנָא

מִילְּתָא דְּאִיכְּעָיָא לֵיהּ לְרַבָּא פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְרַבָּה דְּאָמַר

רַבָּה שׁוֹרוֹ נָגַחְתָּ וְהוּא אוֹמֵר לֹא נָגַחְתִּי מַה טִּיבוֹ

אֲצָלְךָ שׁוֹמֵר חִנָּם אֲנִי עָלַיו חַיָּיב שֶׁהֲרֵי פָּטַר עַצְמוֹ

מִגְּנֵיבָה וַאֲבֵידָה שׁוֹמֵר שָׂכָר אֲנִי עָלַיו חַיָּיב שֶׁהֲרֵי פָּטַר

עַצְמוֹ מִשְּׁבוּעָה וּמַתָּה שׁוֹאֵל אֲנִי עָלַיו חַיָּיב שֶׁהֲרֵי

פָּטַר עַצְמוֹ מִמַּתָּה מֵחֲמַת מַלְוָה אֶלָּמָא אע"ג דְּהָא

קָאִים בֵּיוָן דְּאִי מִינְּגִיב מָמוֹנָא קָא בָּפַר הַשְׁתָּא נַמִי מָמוֹנָא קָא בָּפַר הָכָא נַמִי אַף עַל גַּב

דְּעָבְרָא בְּעַלְמָא הוּא בֵּיוָן דְּאִי מִינְּגִיב בָּעֵי שְׁלוּמֵי לֵיהּ מָמוֹנָא מְעִילָּיָא הַשְׁתָּא נַמִי מָמוֹנָא

קָא בָּפַר לֵיהּ יָתִיב רָבָא וְקָאָמַר לָהָא שְׁמַעְתָּא אֵיתִיבֵיהּ רַב עַמְרָם לְרָבָא וְכִחֵשׁ בָּהּ פִּרְטִ

לְמוֹדֶה בְּעִיקָּר כֵּיצַד שׁוֹרוֹ נָגַחְתָּ וְהוּא אוֹמֵר לֹא נָגַחְתִּי מַה טִּיבוֹ אֲצָלְךָ אַתָּה מְכָרְתוֹ לִי

אַתָּה נָתַתּוֹ לִי בְּמַתָּנָה שׁוֹמֵר חִנָּם אֲנִי עָלַיו נָתַתּוֹ לִי בְּמַתָּנָה אַחַר פָּרְתִי רֵץ מֵאֲלַי בָּא אֲצָלִי

תּוֹעֶה בַּדֶּרֶךְ מְצָאתִיו שׁוֹמֵר חִנָּם אֲנִי עָלָיו שׁוֹאֵל אֲנִי עָלָיו וְנִשְׁבַּע

וְחוֹדֶה יָכוֹל יְהֵא חַיָּיב תַּלְמוּד לוֹמַר וְכִחֵשׁ בָּהּ פִּרְטִ לְמוֹדֶה בְּעִיקָּר א"ל תִּדְּוְרֵא כִּי תַּנָּיֵא

הָהִיא דְּקָאָמַר לֵיהּ הַיְלֵךְ כִּי קָאָמִינָא בְּאַגַּב אַתָּה מְכָרְתוֹ לִי מֵאי מוֹדֶה בְּעִיקָּר אֵיכָּא

לֹא צְרִיכָא דְּא"ל לֹא נָתַתִּי לְךָ דְּמֵי שְׁקַל תּוֹרְךָ וְיֵיל אַתָּה נָתַתּוֹ לִי אֲבָל נָתַן לִי מֵאי

מוֹדֶה בְּעִיקָּר אֵיכָּא דְּאָמַר דְּעֲבָדִינָא לָךְ נַיָּיח דְּנִפְּשָׁא וְלֹא עֲבָדִי לָךְ שְׁקַל

תּוֹרְךָ וְיֵיל תּוֹעֶה בְּדַרְךָ מְצָאתִיו לֵימָא אֵיבָּעֵי לָךְ לְאַהֲדוּרֵיהּ לִי אֲמַר אֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל בְּאוֹמֵר

שְׁבוּעָה אֲבֵידָה מְצָאתִי וְלֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהִיא שְׁלָךְ שֶׁאֲחֵרִים נָתְנָה לְךָ תַּנְיָא אָמַר בֶּן עַזַּאי ג'

שְׁבוּעוֹת הֵן הַכֹּל בָּהּ וְלֹא בְּמוֹצְאָהּ בְּמוֹצְאָהּ וְלֹא בָּהּ לֹא בָּהּ וְלֹא בְּמוֹצְאָהּ לֹא בָּהּ וְלֹא

בְּמוֹצְאָהּ קוֹשְׁטָא אִשְׁתַּבַּע אֵימָא בָּהּ וּבְמוֹצְאָהּ לְמַאי הִלְכְתָא רַב אַמֵּי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא לְפִטּוּר

דִּשְׁמוּאֵל אָמַר לְחִיּוּב וּבִפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי תַּנָּאֵי דְּתַנְיָא הַמַּשְׁבִּיעַ עַד אֶחָד פָּטוּר וְרַבִּי אֶלְעָזָר

בַּר' שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב בְּמַאי קָא מִיפְלְגִי מַר סָבַר דָּבָר הַגּוֹרֵם לְמָמוֹן כְּמָמוֹן דְּמֵי וּמַר סָבַר לָאו

כְּמָמוֹן דְּמֵי אָמַר רַב שֵׁשֶׁת הַסּוֹפֵר בִּפְקָדוֹן נַעֲשָׂה עָלָיו גַּזְלָן וְחַיָּיב בְּאוֹנְסִין וְתָנָא תּוּנָא וְכִחֵשׁ

בָּהּ לְמַדְנוּ עוֹנֶשׁ אוֹהְזָה מִנַּיִן תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תַכְחֲשׁוּ מַאי לָאו לְעוֹנֶשׁ מָמוֹן לֹא לְעוֹנֶשׁ

שְׁבוּעָה הָא מִדְּתָנֵי סֵיפָא וְאִשְׁתַּבַּע מִכְּלַל דְּרֵישָׁא דִּלְא אִשְׁתַּבַּע דְּקָתָנֵי סֵיפָא וְנִשְׁבַּע עַל

שֶׁקֶר לְמַדְנוּ עוֹנֶשׁ אוֹהְזָה מִנַּיִן ת"ל לֹא תִשָּׁקְרוּ וּמְדַסֵּיפָא דְּאִשְׁתַּבַּע רֵישָׁא דִּלְא אִשְׁתַּבַּע

אֲמָרֵי אִידֵי וְאִידֵי דְּאִשְׁתַּבַּע כָּאן שֶׁהוֹדָה כָּאן שֶׁבָּאוּ עֵדִים אָתוּ עֵדִים חַיָּיב בְּאוֹנְסִין אוֹדוֹיֵי

אוֹדֵי חַיָּיב בְּקֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם: מַתִּיב רַמֵּי בַּר חָמָא וְשָׁבַּנְגְּדוּ חֻשּׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה כֵּיצַד

אֶחָד שְׁבוּעַת הָעֵדוּת וְאֶחָד שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן וַאֲפִילּוּ שְׁבוּעַת שָׁוְא וְאִם אֵיתָא בְּכָפִירָה הוּא

דְּאִיפְּסִיל לֵיהּ אֲמֵרִי הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן דְּקָאֵי בַּאֲגַב וְלָאו כְּפִירָה הוּא דְּסָבַר אִשְׁתַּמְטֵנָא

לֵיהּ אַדַּאוֹיְלָא וּמַיְיתִינָא לֵיהּ תֵּדַע דְּאָמַר רַב אִידֵי בַּר אָבִין הַסּוֹפֵר בְּמִלְוֶה כָּשֵׁר לְעֵדוּת

בפקדון

נִשְׁבַּע עָלָיו מַהוּ מִי אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּאִי מִינְּגִיב בָּעֵי שְׁלוּמֵי

לֵיהּ מָמוֹנָא קָא בָּפַר לֵיהּ אוֹ דִלְמָא הַשְׁתָּא מִיהַת

הָא מָנָה וְעַמָּדָא בְּעַלְמָא הוּא וְלֹא בָּפַר לֵיהּ מָמוֹנָא

מִילְּתָא דְּאִיכְּעָיָא לֵיהּ לְרַבָּא פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְרַבָּה דְּאָמַר

רַבָּה שׁוֹרוֹ נָגַחְתָּ וְהוּא אוֹמֵר לֹא נָגַחְתִּי מַה טִּיבוֹ

אֲצָלְךָ שׁוֹמֵר חִנָּם אֲנִי עָלַיו חַיָּיב שֶׁהֲרֵי פָּטַר

עַצְמוֹ מִגְּנֵיבָה וַאֲבֵידָה שׁוֹמֵר שָׂכָר אֲנִי עָלַיו חַיָּיב שֶׁהֲרֵי

פָּטַר עַצְמוֹ מִשְּׁבוּעָה וּמַתָּה שׁוֹאֵל אֲנִי עָלַיו חַיָּיב שֶׁהֲרֵי

פָּטַר עַצְמוֹ מִמַּתָּה מֵחֲמַת מַלְוָה אֶלָּמָא אע"ג דְּהָא

קָאִים בֵּיוָן דְּאִי מִינְּגִיב מָמוֹנָא קָא בָּפַר הַשְׁתָּא נַמִי מָמוֹנָא קָא בָּפַר הָכָא נַמִי אַף עַל גַּב

דְּעָבְרָא בְּעַלְמָא הוּא בֵּיוָן דְּאִי מִינְּגִיב בָּעֵי שְׁלוּמֵי לֵיהּ מָמוֹנָא מְעִילָּיָא הַשְׁתָּא נַמִי מָמוֹנָא

קָא בָּפַר לֵיהּ יָתִיב רָבָא וְקָאָמַר לָהָא שְׁמַעְתָּא אֵיתִיבֵיהּ רַב עַמְרָם לְרָבָא וְכִחֵשׁ בָּהּ פִּרְטִ

לְמוֹדֶה בְּעִיקָּר כֵּיצַד שׁוֹרוֹ נָגַחְתָּ וְהוּא אוֹמֵר לֹא נָגַחְתִּי מַה טִּיבוֹ אֲצָלְךָ אַתָּה מְכָרְתוֹ לִי

אַתָּה נָתַתּוֹ לִי בְּמַתָּנָה שׁוֹמֵר חִנָּם אֲנִי עָלַיו נָתַתּוֹ לִי אֲבִיךְ נָתַן לִי מֵאֲלַי בָּא אֲצָלִי

תּוֹעֶה בַּדֶּרֶךְ מְצָאתִיו שׁוֹמֵר חִנָּם אֲנִי עָלַיו שׁוֹאֵל אֲנִי עָלַיו וְנִשְׁבַּע

וְחוֹדֶה יָכוֹל יְהֵא חַיָּיב תַּלְמוּד לוֹמַר וְכִחֵשׁ בָּהּ פִּרְטִ לְמוֹדֶה בְּעִיקָּר א"ל תִּדְּוְרֵא כִּי תַּנָּיֵא

הָהִיא דְּקָאָמַר לֵיהּ הַיְלֵךְ כִּי קָאָמִינָא בְּאַגַּב אַתָּה מְכָרְתוֹ לִי מֵאי מוֹדֶה בְּעִיקָּר אֵיכָּא

לֹא צְרִיכָא דְּא"ל לֹא נָתַתִּי לְךָ דְּמֵי שְׁקַל תּוֹרְךָ וְיֵיל אַתָּה נָתַתּוֹ לִי אֲבָל נָתַן לִי מֵאי

מוֹדֶה בְּעִיקָּר אֵיכָּא דְּאָמַר דְּעֲבָדִינָא לָךְ נַיָּיח דְּנִפְּשָׁא וְלֹא עֲבָדִי לָךְ שְׁקַל

תּוֹרְךָ וְיֵיל תּוֹעֶה בְּדַרְךָ מְצָאתִיו לֵימָא אֵיבָּעֵי לָךְ לְאַהֲדוּרֵיהּ לִי אֲמַר אֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל בְּאוֹמֵר

שְׁבוּעָה אֲבֵידָה מְצָאתִי וְלֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהִיא שְׁלָךְ שֶׁאֲחֵרִים נָתְנָה לְךָ תַּנְיָא אָמַר בֶּן עַזַּאי ג'

שְׁבוּעוֹת הֵן הַכֹּל בָּהּ וְלֹא בְּמוֹצְאָהּ בְּמוֹצְאָהּ וְלֹא בָּהּ לֹא בָּהּ וְלֹא בְּמוֹצְאָהּ לֹא בָּהּ וְלֹא

בְּמוֹצְאָהּ קוֹשְׁטָא אִשְׁתַּבַּע אֵימָא בָּהּ וּבְמוֹצְאָהּ לְמַאי הִלְכְתָא רַב אַמֵּי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא לְפִטּוּר

דִּשְׁמוּאֵל אָמַר לְחִיּוּב וּבִפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי תַּנָּאֵי דְּתַנְיָא הַמַּשְׁבִּיעַ עַד אֶחָד פָּטוּר וְרַבִּי אֶלְעָזָר

בַּר' שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב בְּמַאי קָא מִיפְלְגִי מַר סָבַר דָּבָר הַגּוֹרֵם לְמָמוֹן כְּמָמוֹן דְּמֵי וּמַר סָבַר לָאו

כְּמָמוֹן דְּמֵי אָמַר רַב שֵׁשֶׁת הַסּוֹפֵר בִּפְקָדוֹן נַעֲשָׂה עָלָיו גַּזְלָן וְחַיָּיב בְּאוֹנְסִין וְתָנָא תּוּנָא וְכִחֵשׁ

בָּהּ לְמַדְנוּ עוֹנֶשׁ אוֹהְזָה מִנַּיִן תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תַכְחֲשׁוּ מַאי לָאו לְעוֹנֶשׁ מָמוֹן לֹא לְעוֹנֶשׁ

שְׁבוּעָה הָא מִדְּתָנֵי סֵיפָא וְאִשְׁתַּבַּע מִכְּלַל דְּרֵישָׁא דִּלְא אִשְׁתַּבַּע דְּקָתָנֵי סֵיפָא וְנִשְׁבַּע עַל

שֶׁקֶר לְמַדְנוּ עוֹנֶשׁ אוֹהְזָה מִנַּיִן ת"ל לֹא תִשָּׁקְרוּ וּמְדַסֵּיפָא דְּאִשְׁתַּבַּע רֵישָׁא דִּלְא אִשְׁתַּבַּע

אֲמָרֵי אִידֵי וְאִידֵי דְּאִשְׁתַּבַּע כָּאן שֶׁהוֹדָה כָּאן שֶׁבָּאוּ עֵדִים אָתוּ עֵדִים חַיָּיב בְּאוֹנְסִין אוֹדוֹיֵי

אוֹדֵי חַיָּיב בְּקֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם: מַתִּיב רַמֵּי בַּר חָמָא וְשָׁבַּנְגְּדוּ חֻשּׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה כֵּיצַד

אֶחָד שְׁבוּעַת הָעֵדוּת וְאֶחָד שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן וַאֲפִילּוּ שְׁבוּעַת שָׁוְא וְאִם אֵיתָא בְּכָפִירָה הוּא

דְּאִיפְּסִיל לֵיהּ אֲמֵרִי הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן דְּקָאֵי בַּאֲגַב וְלָאו כְּפִירָה הוּא דְּסָבַר אִשְׁתַּמְטֵנָא

לֵיהּ אַדַּאוֹיְלָא וּמַיְיתִינָא לֵיהּ תֵּדַע דְּאָמַר רַב אִידֵי בַּר אָבִין הַסּוֹפֵר בְּמִלְוֶה כָּשֵׁר לְעֵדוּת

בפקדון

דְּהֵיינוּ אוֹהְזָה שְׁבוּעַת שָׁקֶר דְּסָמִיךְ לֵיהּ לֹא תַשְׁבִּיעוּ בִּשְׁמִי וּמִלֹּא תְשַׁקֵּר וּנְפַקָּא לָן דְּבִשְׁבוּעַת כְּפִירַת מָמוֹן מִשְּׁתֵּי כְּתִיבֵי אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ כְּמוֹ וְכִחֵשׁ בְּעַמִּיתוֹ בִּפְקָדוֹן: **כַּאן** שֶׁהוֹדָה. בְּסִיפָא בְּשֶׁהוֹדָה שִׁיֵּשׁ חוֹמֶשׁ וְאָשָׁם: וְשָׁבַּנְגְּדוּ שְׁבוּעוֹת (דף מד:) גְּבֵי וְאִלּוּ נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין דְּזֶה אַחַד מִקַּח מִי שֶׁהָיָה לוֹ חֲבֵירוֹ חַיָּיב שְׁבוּעָה וְהוּא חֻשּׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה כֵּיצַד שֶׁקֶר בְּשְׁבוּעָתוֹ שֶׁנִּבְנְגְדוּ נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל: **אֶחָד**. שֶׁנִּחְשַׁד עַל שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן שֶׁאֵינוֹ שֶׁנִּשְׁבַּע לְשֶׁקֶר וַאֲפִילּוּ לֹא נֶחְשַׁד אֶלָּא לִשְׁבוּעַת שָׁוְא שֶׁאֵין בָּהּ כְּפִירַת מָמוֹן וְרַע לְשַׁמֵּם הוּא וְלֹא רַע לְבְרִיּוֹת נִפְסָל לִשְׁבוּעַת מָמוֹן: **וְאִם אֵיתָא**. לְרַבִּי שֵׁשֶׁת דְּמִשְׁעַת פִּקָּדוֹן נַעֲשָׂה גַּזְלָן לָמָּה לִי לְמִתְנֵיָיה גְּבֵי הֶגֵּף דְּמִשְּׁמַע דְּלֹא מִשְׁעַת הַפִּקָּדוֹן אִפְסְלֵיהּ עַד שְׁעַת שְׁבוּעָה כִּי הֶגֵּף הָא מִשְּׁעַת כְּפִירָה אִפְסְלֵיהּ מִשּׁוּם דְּחָזֵי גַּזְלָן: **דְּקָאֵי בַּאֲגַב**. וְכִי אָמַר רַב שֵׁשֶׁת כְּגוֹן דְּאָמְרִי סָהֲדֵי דִּכְי כָּפַר לֵיהּ בִּירִידָה נָקט לֵיהּ (תֹּרַע) דְּהֵיכָא דְּאִיכָּא לְמֵימַר לְאַשְׁתַּמוּטֵי אִיכָּעֵי עַד דְּמַיְיתֵי לֵיהּ לֹא מִפְסִיל בְּלֹא שְׁבוּעָה: **דְּאָמַר רַב אִידֵי בַּר אָבִין הַסּוֹפֵר בְּמִלְוֶה**. וְלֹא נִשְׁבַּע וּבָאוּ עֵדִים כְּשֵׁר לְעֵדוּת דְּמִלְוֶה לְהוֹצָאָה נִיתְּנָה וְאִינָהּ עֵכְשָׁיו בְּיָדוֹ וּרְוֹצֶה לְהַחֲזוֹתוֹ עַד שֶׁתִּשְׁיג יָדוֹ:

בפקדון

בְּפִקָּדוֹן פָּסוּל לְעֵדוּת. ומוקמינן לָהּ בְּרַשׁ שנים אוֹחזין בּגוּן דְּאָמְרִי דְּהַהִיא שְׁעָתָא דְּכַפַּר לֵיהּ נְקִיט בְּיָדֵיהּ וּמַפְסֵיד אַף ע"ג דְּלֹא אִשְׁתַּבַּע מה לִי מְלוָה מה לִי פִּקָּדוֹן: **שְׁבוּעָה קוֹנָה.** קס"ד לְהַתְחַיֵּב בְּאוֹתָם מִשָּׁעָה שֶׁנִּשְׁבַּע לְשֶׁקֶר קָאָמַר: **וְאִיבָּעֵית אֵימָא שְׁבוּעָה קוֹנָה.** דְּקָאָמַר אִילְפָא לְגַמְרֵי קָאָמַר דְּתוּ לָא מִשְׁלַם בְּדִרְבָּ הוֹנָא: דְּלְהוֹצָאָה נִיתְּנָה. וּבְעֵינָא תִּשְׁלוּמֵי וְאֵיכָא לְמֵימַר דִּשְׁבוּעָה אַפְטְרַ לֵיהּ מִתַּשְׁלוּמֵי כִּדִכְתִיב וְלֹא יִשָּׁלֵם: **אֲבָל פִּקָּדוֹן בְּרִשּׁוּתֵיהּ דְּמָרֵיהּ קָאֵי.** וְאֵין כָּאן וְלֹא יִשָּׁלֵם דְּהָא כָּל הֵיכָא דְּאִיתֵיהּ דְּמָרֵיהּ הוּא: **בְּפִקָּדוֹן כְּתִיב.** גַּבֵּי שׁוֹמֵר שָׂכָר: **לְהָא שְׁמַעְתָּא.** דְּרַב הוֹנָא: **מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן.** וְכַפָּל לָא דְּאֵין כַּפֶּל אֶלָּא בְּטוֹעֵן נִגְנַב וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם נָמֵי לֹא שַׁיְיכִי אֶלָּא בְּשֶׁהוֹדָה דִּכְתִיב בְּגֵזֶל הַגֵּר וְהִתְוַדּוּ: הוֹדָה בְּמָעֲטוֹ. לְאַחַד שִׁבְוּעָה קָתָנֵי מֵיהָא רִישָׁא מְשַׁלֵּם קֶרֶן עַל יְדֵי עֵדִים וְקִשְׁיָא לְרַב דְּאָמַר כֵּיוָן שֶׁנִּשְׁבַּע לֹא יִשָּׁלֵם אֲפִי' בְּאוּ עֵדִים וּמַסְפֵּא לָא פָּרִיךְ דְּבְהוֹדָה לֹא קָאָמַר רַב דְּהָא כְּתִיב וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֵלָה וּבִשְׁבוּעָה וְהוֹדָה מִשְּׁתֵּי קְרָא: חוץ לְב"ד. לֹא אִילְטָא שִׁבְוּעָה לְאַפְקוּעֵי מִמּוֹנָא: **בְּאוּ בְּקָפָּץ.** בְּרִישָׁא דְּקָתָנֵי מְשַׁלֵּם כְּשֶׁקָּפַץ זֶה וְהִשְׁבִּיעוֹ קוֹדֶם שֶׁהֵחֵזִיר בֵּית דִּין וְכִי קָאָמַר רַב בְּלֹא קָפַץ וְהַדְּיָינֵי הִשְׁבִּיעוּהוּ וְקָנְיֵיהּ אוֹהֶנּ שְׁבוּעָה דְּקָרָא בִּשְׁבוּעַת הַדַּיָּנִין כְּתִיב וְאע"ג דְּסִיפָא לֹא מְתוֹקְמָא בְּקָפַץ דְּקָתָנֵי כַּפֶּל וְנִכְפָּל לֹא אִיתֵיהּ אֶלָּא בִּשְׁבוּעַת הַדַּיָּנִין מ"מ רִישָׁא בְּקָפַץ וְנִיחָא לֵיהּ לְאוֹקְמֵי בְּתֵרֵי גַּוְונֵי וּבְחַד דּוּכְתָא וְלֹא לְאוֹקְמֵי בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת וְסֵיפָא לֹא קְשֵׁיָא לֵיהּ לְרַב דְּאע"ג דְּקָתָנֵי מְשַׁלֵּם כַּפֶּל לְאַחַר שְׁבוּעָה וְכָל שֶׁכֵּן קֶרֶן דְּמוּדֶה רַב בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב דְּכִדְלְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּין דִּשְׁבוּעָה דְּקָא מְחַיֵּיב לֵיהּ כַּפֶּל לֹא מְקַנְיָיא לֵיהּ קַרְנָא: **מְשַׁנּוּי נְפַשֵּׁהּ.** לְבַא בְּמָקוֹמוֹ לְתָרֵץ קוּשְׁיוֹת וְלִתְעַמֵּיד דְּבָרִיו: **נִשְׁבָּעִין וְלֹא מְשַׁלְּמִין.** הַנִּתְבָּע יִשָּׁבֵעַ וְיִפָּטֵר וְלֹא יְשַׁבֵּעַ הַתּוֹבֵעַ לִיטוֹל: **חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.** חוֹמֶשׁ וְאָשָׁם: **הוֹאִיל וְיָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹדוֹת.** וְנִמְצָא דִּבְכוּלָּן כּוֹפֵר מִמּוֹן: **הַשְׁבֵּעַ עָלָיו קָתָנֵי.** וּמִדְּלָא תָּנֵי הַשְׁבִּיעוּ שְׁמַע מִינָּהּ עַל יְדֵי דַּיָּנִין הַטִּיל עָלָיו שְׁבוּעָה וְקִיבֵּל עַל כָּרְחוֹ וְקָתָנֵי יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹדוֹת אַלְמָא אִבְּחִי מְמוֹנָא אִית לֵיהּ גַּבֵּיהּ: **לְצַדְדִין קָתָנֵי הַשְׁבִּיעוּ עָלָיו חוץ לְב"ד.** דְּאע"ג דְּחַיְיבוּהוּ ב"ד שְׁבוּעָה כֵּיוָן דְּמוֹדֶה לְב"ד הַשְׁבִּיעוּ לֹא קָנְיֵיהּ וּבְפָנֵי ב"ד דְּקָתָנֵי לֹא אַהַשְׁבֵּיעַ עָלָיו קָאֵי: **אִם עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ עֵדִים הוֹדָה מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם.** וְלֹא בְּפָל דְּאֵין מְשַׁלֵּם קֶרֶן עַל פִּי עַצְמוֹ: **מְשַׁלֵּם בְּפָל וְאָשָׁם.** אֲבָל חוֹמֶשׁ לֹא דְּחוֹמְשׁוּ עוֹלָה לוֹ בְּכִפְלוֹ כִּדְאָמְרִינַן בְּפֶרֶק מְרוּבֶּה (לעיל דף סה.) אִלְמָא בֵּין נִשְׁבַּע וּבְאוּ עֵדִים בֵּין נִשְׁבַּע וְהוֹדָה חַיָּיב: **אֶלָּא אָמַר רָבָא.** לֹא תִּשְׁנֵייהּ לְתִיבְתֵּיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא לְצַדְדִין דְּיָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹדוֹת לָאו תִּיבְתֵּיהּ הוּא לְרַב הוֹנָא דְּכֵיוָן דְּהוֹדָה לֹא קָאָמַר רַב דְּכָל הוֹדָה לֹא שָׁנָא טוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה וְלֹא שָׁנָא טוֹעֵן טַעֲנַת אָבֵד וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם נָמֵי לֹא אָמַר רַב דְּהָא כְּתִיב וְהִתְוַדָּה דְּבָעֵי שְׁלוּמֵי קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. תַּלְמִידוֹ דְּרַב הוּא. דְּקֵיימָא לָן אָמְרֵי בֵּי רַב דְּסִיפָא דְּרַב הַמְנוּנָא בְּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין (דף יז:) וְאִי לָאו דְּיָדַע דְּאַפְּלִיג בְּהוֹדָה פָּטַר רַב לֹא הָוָה מוֹתִיב לֵיהּ מֵהוֹאִיל דְּיָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹדוֹת:

בְּפִקָּדוֹן פָּסוּל לְעֵדוּת וְהָאָמַר אִילְפָא שְׁבוּעָה קוֹנָה שְׁבוּעָה הִיא דְּקָנְיָא אֲבָל בְּפִירָה לֹא קָנְיָא הָכָא נַמִי דְּקָנְיָא מָמוֹן גּוּפֵיהּ אָמַר רַב הוֹנָא אָמַר רַב מָנָה לִי בְּיָדְךָ וְהָלְכָה אוֹמֵר אֵין לְךָ בְּיָדִי וְנִשְׁבַּע וְאח"כ בָּאוּ עֵדִים פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר וְלָקַח בַּעֲלָיו וְלֹא יְשֻׁלַּם כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלוּ הַבְּעָלִים שְׁבוּעָה שׁוּב אֵין מְשַׁלֵּם מָמוֹן גּוּפֵיהּ אָמַר רַב הוֹנָא אָמַר רַב מָנָה לִי בְּיָדְךָ וְהָלְכָה אוֹמֵר אֵין לְךָ בְּיָדִי בְּלוּם וְנִשְׁבַּע וּבְאוּ עֵדִים פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר וְלָקַח בַּעֲלָיו וְלֹא יְשֻׁלַּם כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלוּ בְּעָלִים שְׁבוּעָה שׁוּב אֵין מְשַׁלְּמִין מָמוֹן אָמַר רָבָא מְסַתְּבְּרָא מִילְּתֵיהּ דְּרַב בְּמְלָוֶה דְּלְהוֹצָאָה נִיתְּנָה אֲבָל בְּפִקָּדוֹן בְּרִשּׁוּתֵיהּ דְּמָרֵיהּ קָאֵי וְהָאֱלֹהִים אָמַר רַב אַחָא בַּר מְנַיּוּמִי לְהָא שְׁמַעְתָּא אִיתְּיבֵיהּ רַב נַחְמָן לְרַב נַחְמָן הֵיכָן פִּקְדוֹנוֹ אָמַר לֵיהּ אִי אָמְרַתְּ בְּפִקָּדוֹן דְּכִי כְּתִיב קְרָא בְּפִקָּדוֹן אוֹתוֹ שֶׁגְּנָבוֹ מִשְׁלַם תְּשַׁלּוּמֵי בְּפֶל הוֹדָה מַעֲצֵמוֹ מִשְׁלַם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ חוץ לְב"ד מִי אִיכָּא בְּפֶל א"ל יָכִילְנָא לְשַׁנּוּיֵי לָךְ רֵישָׁא חוץ לְבֵית דִּין וְסֵיפָא בְּבֵית דִּין מִיהוּ שִׁנּוּיָא דְּחִקְיָא לֹא מְשַׁנְּיָנַן לָךְ אִידֵי וְאִידֵי בְּבֵית דִּין וְלֹא קַשְׁיָא כַּאן בְּקָפַץ כַּאן בְּשֶׁלֹּא קָפַץ א"ל רְמִי בַּר חָמָא לְרַב נַחְמָן מִכְּדֵי דְּרַב לֹא סְבִירָא לָךְ מְשַׁכּוּנֵי נַפְשָׁךְ אַדְּרַב לְמָה לָךְ אָמַר מוֹתִיב לָהּ וְהוּא מְפָרֵק לָהּ הָכִי מְתַרֵּץ לָהּ הָכִי וְאַתָּה מְתַרֵּץ לָהּ כְּמִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּעַל הַבַּיִת שֶׁפָּטַן עָנֵי וְאָמַר לֹא יְשֻׁלַּם מִי שֶׁגְּנָבוֹ הוּא וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשֻׁלַּם מִי שֶׁגְּנָבוֹ הוּא נִשְׁבָּע מְחַיֵּב רַב הַמְנוּנָא הַשְׁבֵּעַ עָלָיו בְּפָנַי בְּפָנַי ב"ד וּבֵין שֶׁלֹּא בְּפָנַי בֵּית דִּין וְכָפַר עָלָיו חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת וְאָמַר ר' שִׁמְעוֹן מַה טַּעַם הוֹאִיל וְיָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹדוֹת וְהָכָא קַפָּץ לֹא מָצִית אֲמַרְתְּ הַשְׁבֵּעַ עָלָיו קָתָנֵי חוץ לְב"ד לֹא מָצִית אֲמַרְתְּ בְּפָנַי ב"ד קָתָנֵי הוּא מוֹתִיב לָהּ וְהוּא מְפָרֵק לָהּ לְצַדְדִין קָתָנֵי הַשְׁבֵּעַ עָלָיו חוץ לְבֵית דִּין וּבְב"ד קָפַץ מֵתִיב רָבָא בַּעַל הַבַּיִת שֶׁפָּטַן טַעֲנַת גְּנֵב בִּפְקִדּוֹן וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה וּבָאוּ עֵדִים אִם עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ עֵדִים הוֹדָה מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וְאִם מִשֶּׁבָּאוּ עֵדִים הוֹדָה מְשַׁלֵּם תְּשַׁלּוּמֵי בְּפֶל וְאָשָׁם וְהָכָא חוץ לְב"ד וְקָפַץ לֹא מָצִית אֲמַרְתְּ בְּפֶל קָתָנֵי אֶלָּא אָמַר רָבָא כָּל הוֹדָה לֹא שָׁנָא טוֹעֵן טַעֲנַת אָבֵד וְלֹא שָׁנָא טוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב (נַמִי) לֹא אָמַר רַב דְּהָא כְּתִיב וְהִתְוַדָּה דְּבָעֵי שְׁלוּמֵי קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ טוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב וּבָאוּ עֵדִים נַמִי לֹא אָמַר רַב דְּהָא כְּתִיב תְּשַׁלּוּמֵי בְּפֶל כִּי קָאָמַר בְּגוֹן שְׁטוֹעֵן טַעֲנַת אָבֵד וְנִשְׁבַּע וְלֹא הוֹדָה וּבָאוּ עֵדִים אָזַל רַב אַמְּדָא וְאָמַרָה לִשְׁמַעְתָּא קַמֵּיהּ דְּרַב אַשֵׁי אָמַר לֵיהּ הַשְׁתָּא וּמָה רַב הַמְנוּנָא תַּלְמִידֵיהּ דְּרַב וְיֵדַע דְּאָמַר רַב הוֹדָה וְקָמוֹתִיב הוֹדָה וְאַתְּ אָמַרְתְּ הוֹדָה לֹא אָמַר רַב אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא סָבָא לְרַב אַשֵׁי בְּהוֹדָה פָּטַר רַב לֹא הָוָה מוֹתִיב לֵיהּ מֵהוֹאִיל וְיָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹדוֹת:

אִיתְיְבֵיהּ רַב אַחָא בַּר מְנַיּוּמִי: פִּי בְּקִנְטִי דִּלְא פָּרִיךְ אֶלָּא מֵרִישָׁא וְהָעֵדִים מְעִידִין כֵּן וְלֹא מִסֵּיפָא וְאֵין נָראֶה דְּהָא רָבָא מְקַשֶּׁה לְקַמָּן בְּהֶדְיָא מֵהוֹדָה דְּאַבַּיֵּי לֹא מְחַלֵּק בֵּין הוֹדָה לְעִדּוּת עַד דְּמַתְרֵץ לְקַמָּן וְכִי וְא"ת א"כ אַמַּאי לֹא פָּרִיךְ נַמִי מִסֵּיפָא וְנִרְאֶה דְּהָא וְדַאי פְּשִׁיטָא דְּלֹא אָמַר בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב וְנִשְׁבַּע וּבָאוּ עֵדִים שֶׁיְּהֵא פָּטוּר דְּא"כ לֹא מְשַׁכַּחַתְּ בְּפֶל דִּכְתִיב בְּאוֹרַיְיתָא אֲבָל בְּהוֹדָה ס"ד דְּרַב פּוֹטֵר וְאע"ג דִּשְׁבוּעָה הוֹדָאָה כְּתִיב חוֹמֶשׁ רַב הָוֵה מוֹקֵי לְקָרָא בְּקָפַץ וְנִשְׁבַּע דְּחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם מְחַיֵּיב אַף אַשְׁבוּעוֹת עַצְמָן אֲבָל בְּנִשְׁבַּע ע"פ ב"ד הוֹדוֹת בְּעֵי לְמֵימַר רַב דְּפָטוּר דְּאִשְׁבּוּעַת ב"ד כְּתִיב וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשֻׁלַּם:

כַּאן שֶׁקִּפַּץ. תֵּימָה אִם כֵּן אַמַּאי נָקֵט בְּרִישָׁא טוֹעֵן טַעֲנַת אָבֵד אַפִּי' בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב ה"מ לְמִנְקָט דְּלֹא מְחַיֵּיב בְּפֶל כֵּיוָן שֶׁקִּפַּץ:

קָפַץ לֹא מְצִית אֲמַרְתְּ דְּהִשְׁבִּיעַ עָלָיו קָתָנֵי. וְתִימְהֵ דְּלְעֵיל קָתָנֵי מְשַׁבְּעִינַן אֲנִי וּמוֹקֵי לָהּ בְּקָפַץ וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהִשְׁבִּיעַ עָלָיו מִשְׁמַע ע"י ב"ד אֲבָל מִשְּׁבִּיעֵינַן אֲנִי מִשְׁמַע שֶׁקָּפַץ וְהִשְׁבִּיעוּ: ולישני

וְלִישַׁנֵּי לֵיה כְּגוֹן שֶׁעָמַד בְּדִין וְאָמְרוּ לֵיהּ תֵּן לוֹ. וְהַשְׁתָּא צָרִיךְ לְהוֹסִיף עַל הַבְּרַייְתָא וּלְפָרֵשׁ כְּשׁוֹר שֶׁוּרִי א"ל נִגְּפָה מִשְׁבִּיעָךְ אֲנִי וְאַתָּה עֵדִים וְאָמְרוּ שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ וְעָמַד בְּדִין וְא"ל צֵא וְתֵן לוֹ וְאח"כ טָבְחוּ וְהֶעֵדִים מְעִידִים אוֹתוֹ מֹשֵׁלְמוֹ תְּשַׁלּוּמֵי כֹּפֶל וְאַף ע"ג דְּהַשְׁתָּא צָרִיךְ לְהוֹסִיף עַל הַבְּרַייְתָא וּלְפָרֵשׁ בְּדוֹמֶה נִיתָּא לֵיהּ לְגַמְרָא לְאוֹקְמֵי הָכִי מִלְּאוֹקְמֵי בִּשְׁאָכְלוּ בִּבְלָה שָׁוֶה נַרְאֶה לוֹ דּוֹחֵק יוֹתֵר:

אֲבָל אָכְלוּ בְּשֵׁהוּא גָּדוֹל מֵאי הָכִי נְמֵי דְּמְשַׁלֵּם כו'. מִשְׁמַע אִם נִשְׁבַּע וּבָאוּ עֵדִים שֶׁאָכְלוּ מְשַׁלֵּם כֹּפֶל וְתִימְּה אֲמַאי בְּעֵי שְׁבוּעָה מֵעִיקָּרָא כְּשֶׁאָמַר נִגְנַב יְהֵא נֶאֱמָן בְּמִגּוֹ דְּאִי בְּעֵי אָמַר הַחֲזַרְתִּיו לְךָ כְּשֶׁהֶעֱיַדְתִּי קָטָן יְהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר נִגְנַב בְּלֹא שְׁבוּעָה וְי"ל דְּהָכָא מְיֵירֵי שֶׁטּוֹעֵן זֶה הִקְפִּיד כְּשֶׁהִגְדִּיל נָתַתִּי לְךָ פִּקָּדוֹן כְּשֶׁהֶעֱיַדְתִּי קָטָן וְיוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדְךָ שֶׁכְּשֶׁיּוּכַל דְּהַשְׁתָּא לֹא שַׁיְיךְ לְמֵימַר מִגּוֹ דְּהָאֲכַלְתִּיו לְךָ כְּשֶׁהֶעֱיַדְתִּי קָטָן דְּא"כ הֲוָה כְּפֹר בְּמָה שֶׁאָמַר לֵיהּ עַדְיִין יְשֵׁנוֹ בְּיָדְךָ וְאֵין זֶה מִגּוֹ דִּבְדְאָמַר לְקַמָּן דְּאֵין מוֹעִיז פָּנָיו לוֹמַר לְחַבְרוֹ:

הָא לֹא אָתֵי מִכְּתַּן בֶּן דַּעַת. וְאֶלְיבָּא דְּרַב אַשֵׁי דְּאָמַר אֵין יָכוֹל לְהִשְׁבִּיעַ בְּכָלל כָּל מָה שֶׁהִפְקִידוּ בְּקִטְנוּתוֹ אֲפִילּוּ הַפִּקָּדוֹן בְּעֵין אֲבָל לִשְׁנוּיָיא קָמָּא יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעוֹ בְּשֶׁהוּא בְּעֵין: עירוב

אִי אָמְרַתְּ בְּשֶׁלָּמָא נִשְׁבַּע כִּי אָתוּ עֵדִים מֵיחַיֵּב אַמַּטּוֹ לְהָכֵי מְחַיְּבִינַן לֵיהּ קְרָנָן אַשְׁבּוּעָה בַּתְרַייְתָא הוֹאִיל וְיָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת אֶלָּא אִי אָמַרְתְּ כִּי אָתוּ עֵדִים פָּטוּר מִי אִיכָּא מִידֵּי דְּאִילּוּ אָתֵי סַהֲדֵי וּמַסְהֲדֵי בֵּיהּ פָּטוּר וְאַגַּן נֵיקוּ נֵיחַיְּבֵיהּ קָרְנָן אַשְׁבּוּעָה הוֹאִיל וְיָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת הַשְׁתָּא מֵיהַת לֹא אוֹדֵי: אָמַר רַבִּי חִייָא בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב בְּפִקָּדוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל מָטָה וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה הוֹאִיל וְגָנַב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל מַה גַּנָּב שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם כֶּפֶל מָטָה וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אַף טוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב בְּפִקָּדוֹן מָשָׁל מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל מָטָה וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה מַה לְּגַנָּב שֶׁכֵּן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה תֹּאמַר בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב בְּפִקָּדוֹן מָשָׁל מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה אָמְרֵי הֵיקֵּישָׁא הִיא וְאֵין מְשִׁיבִין עַל הֵיקֵּישָׁא הֲנִיחָא לְמ"ד חַד בְּגַנָּב וְחַד בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב שַׁפִּיר אֶלָּא לְמ"ד הַאי אִם יִמְצֵא הַגַּנָּב וְאִם לֹא יִמָּצֵא תְּרַוַיְיהוּ בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב מַאי אִיכָּא לְמֵימַר אָמְרֵי גַּנָּב הַגַּנָּב אִיתְּיבֵיהּ רַבִּי חִייָא בַּר אַבָּא לְהָ' יוֹחָנָן הֵיכָן שׁוֹרִי נִגְנַב מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאַתָּה עֵדִים וְאָמְרוּ אֵין יָדוּעַ לָנוּ וְאַתָּה יוֹדֵעַ וְהָעֵדִים מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁאָכְלוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהָא הָכָא דְּאִי אֶפְשָׁר לְבַיֵּת בְּשָׂר בְּלֹא שְׁחִיטָה וְקָתָנֵי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל תַּשְׁלוּמֵי ד' וְה' לֹא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בְּגוֹן שֶׁעָמַד בְּדִין וְאָמְרוּ לוֹ צֵא וְתֵן לוֹ דְּהָא אָמַר רָבָא צֵא תֵּן לוֹ טָבַח וּמָכַר פָּטוּר מַאי טַעְמָא דִּיְנִין דְּמַסְקֵיקַ לְמִילְתֵיהּ וְטָבַח וּמָכַר הֲוֵי גַּזְלָן וְגַזְלָן לֹא מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה הַיְינוּ הָכָא אַתָּה לֹא יִתֵּן לוֹ וְטָבַח וּמָכַר הַיְינוּ מַאי טַעְמָא כָּל כַּמָּה דְּלֹא פְּסִיקְא לֵיהּ מֵילְתָא אֲמַתֵּי גַּנָּב הוּא אָמְרֵי וְלִימְצְיֵיתְ לִישַׁנֵּי לֵיהּ בְּשׁוּתָּף שֶׁטָּבְחוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת חֲבֵירוֹ אָמְרִינַן בְּפֶרֶק מְרוּבֶּה (לעיל ד' עח:) שֶׁפְּטָרוֹ מִד' וְה' דַּחֲמִשָּׁה בְּקָר אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא חֲמִשָּׁה חֲצֵאי בָּקָר וְהָכָא לֹא קְרִיעָה וּטְבִיחָה כּוּלּוֹ בְּחֵיבָּה דְּעַל הַחֲצִי שֶׁל חֲבֵירוֹ הָוֵה טוֹבֵחַ וּמוֹכֵר אַחַר הַגַּנָּב דְּפָטוּר אֲבָל לִדְעַת חֲבֵירוֹ מִשְׁלַמְתְּ שְׁנֵיהֶם דְּשׁוּלְחוֹנוֹ הוּא וְאָמְרִינַן תַּחַת לְרִבּוֹת אֶת הַשְּׁלִישִׁי: **עַל כָּל אֲבֵדָה.** וְגוֹ' יְשֵׁלֵם שְׁנַיִם: **אֵין נִתְּינַת קָטָן בְּלוּם.** דְּכְתִיב אִישׁ פָּרָשׁ לְקָטָן דְּאֵין נִשְׁבָּעִין עַל טַעֲנַת נִתְּינוֹתוֹ וְאֵין בְּאֵין לִידֵי כֹּפֶל עַל יְדוֹ דְּהָכָא בְּכֹפֶל כְּתִיב: **אֵין לִי אֶלָּא בְּשֶׁנִּתְּנוּ בְּשֶׁהוּא קָטָן וְנִתְבַּגֵּר בְּשֶׁהוּא קָטָן.** דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּהַאי אִישׁ אִישְׁתָּא קָאֵי וְה"ק כִּי יִתֵּן מִי שֶׁהוּא עַכְשָׁיו אִישׁ בְּשָׁעַת טַעֲנָה פָּרֵשׁ לְנִתִּינַת מִי שֶׁהוּא עַדַיִין קָטָן אֲבָל אִי הֲוֵי עַכְשָׁיו אִישׁ לֹא מַמְעֵט לֵיהּ: **נִתְּנוּ בְּשֶׁהוּא קָטָן וְנִתְבַּגְּרוּ בְּשֶׁהוּא גָּדוֹל מִנַּיִן.** דִּפְשׁוּט: ת"ל **יָבֹא דִּבְרֵי שְׁנֵיהֶם.** אִיתְקוּשׁ נִתִּינָה וְהַעֲמָדָה בְּדִין לְהַדְדֵי דִּבְרֵי שְׁנֵיהֶם:

בְּעִנְיַן אִישׁ: **תְּחֵלֵי נַפְשִׁי בְּאַבֵּידָה.** דְּלֵיכָּא נִתִּינָה וְהֵנֵי טַעֲנָה לְהִשְׁבִּיעַ וּלְהִתְחַיֵּיב כֹּפֶל וְכִי תֵּבְעוּ בְּשֶׁהוּא גָּדוֹל לֵיחַייְבֵיהּ לְהָאִיךְ שְׁבוּעָה וּכְפֹלָה אע"ג דְּנִתִּינָה וּכְפֹלָה אֵין: **שֶׁאָכְלוּ.** בְּעֵל הַבַּיִת לְפָקְדָן בְּעוֹד שֶׁהַמְּפִקִּיד קָטָן דְּלֹא יָרַד פִּקָּדוֹן זֶה לְתוֹרַת טַעֲנָה מְעוֹלָּם אֲבָל אַבֵּידָה מִכִּי מָטָא לְיָדֵיהּ דְּהַאי אִיחַייֵב לֵיהּ שֶׁהֲרֵי יֵשׁ לוֹ בְּעָלִים בְּנֵי טַעֲנָה: **הֲבֵי נַפְשִׁי דְּמְשַׁלֵּם.** דְּמִשֶּׁהִגְדִּיל קָטָן וְנַעֲשָׂה בַּר טַעֲנָה נִתְחַייֵב זֶה לְבָא עִמּוֹ דִּלְדִין וְאע"ג דְּנִתִּינָה לֹא הֲוָה: **דְּאָמַר קָרֵא כִּי הוּא זֶה.** הַיְינוּ הוֹדָה בְּמִקְצָת דִּבְפַרְשַׁת טוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב כְּתִיב:

עירוב

עירוב פרשיות. פסוק שהוא מפרשה אחרת נתערב בזו שאינו מקומו דהאי זה הוא זה באם כסף תלוה והדה היה למכתביה דהתם קאי דאילו בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת נמי מחייב ועוד דעקרינן ליה מדכתיב דאמר רבה. אין אדם מעיז פניו בפני זה שעושה לו טובה הלכך היכא דכפר הכל פטור משבועה דאי לאו קושטא בדידיה לא הדה מצי למכפר ביה והיכא דמודה מקצת בכולה בעי למכפר והא פלא כפריה משום דאמר מעיז. אבל בפקדון. דאין כאן טובה: מעיז ומעיז. הלכך אפי' כפר בכולה רמיא רחמנא שבועה עליה: צריכין

1 עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב זה אמלוה הוא דכתיב. פי' בקונט' דפסוק זה דכי הוא זה מפרשה אחרת דבואם כסף תלוה את עמי הדה לתלוה למיכתב דהתם
2 קאי דאי בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת נמי מחייב ועוד דעקרינן ליה מדכתיב דאמר רבה. אין אדם מעיז פניו בפני זה שעושה לו טובה הכל פטור אבל בפקדון שלא עשה
3 לו טובה מעיז ומעיז הלכך היכא דכפר הכל פטור משבועה דאי לאו קושטא בדידיה לא הדה מצי למכפר ביה והיכא דמודה מקצת בכולה בעי למכפר והא פלא כפריה משום
4 דאמר מעיז. הלכך אפי' כפר בכולה רמיא רחמנא שבועה עליה: צריכין

1 עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי הוא זה אמלוה הוא דכתיב כי הוא זה
2 אמלוה היא דכתיב ומאי שנא מלוה כדרבה דאמר
3 רבה מפני מה אמרה תורה מודה במקצת מהצעה
4 שבועה חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו
5 ואי אפשר דכיון דכפר בעי דינכפריה ואי בלא כפריה משום
6 דאין אדם מעיז בפני בעל חובו ואי אפשר דכפר ליה ואי דכפר ליה במקצת סבר אי מודינא
7 ליה בכולה תבע לי בכולה אישתמיט לי מיהא השתא אדעתו לי וזיז ופרעינא הלכך
8 רמא רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בכולה וגבי מלוה הוא דאיצא למימר
9 הכי אבל גבי פקדון מעיז ומעיז תני רמי בר חמא אהדדי

צריכין

מפקדון ועוד דכמה משניות משמע דלא מתחייב בפקדון אלא במודה מקצת כי היכא דשבועות (דף מג.) דקתני הלוהו ובן הדיא דמנודה בת עשרה ליטרין (שם) והויא דעשרה נפשות מיתנות מסרתיו לך (שם דף מב:) ובהבניקין (גיטין דף נא. ושם) גבי שני כיסין קשורים מצאתי לי דמחייבינן מודה מקצת ופטרינן מודה בכולה הכל ע"ג שלא עשה לו שום טובה ובפרק שני דכתובות (דף יח. ושם) ובשבועת הדיינים (שבועות דף מב.) פטרינן מנה לאביך בידי והאבלתיו פרס במגו דאי בעי כופר הכל משום דבבנו מעיז ולפירוש הקונטרס אדרבה כופר הכל ה"ל לחייבו הלכך בפרק דב"מ (דף ה:) בשמעתא דהילך גבי טלית דערן ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי היא זה אמלוה נמי הוא דכתיב בבנין הודאה בהדי דכפירה שבועה דכפירה והכי נמי בבנין הודאה בהדי שבועה דנאנסו אבל בפירה לא בבנין בהויא דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמלוה קאי נמי אפקדון וכי היכי דמלוה מחייב אשתי פרוס לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה מחייב נמי אפקדון אשתי פרוס חדא דהודאה וחדא דנאנסו אבל רבי חייא בר אבא ורמי בר חמא בעו שלש פרוס חדא דהודאה וחדא דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמלוה וקא בעיא בפירה והודאה במלוה שמא מצינו ילפינן מפקדון אע"ג דלעניין מלוה מפקדון במסכת שבועות (דף ב: ושם) למאן דילית ליה עירוב פרשיות לעניין מודה מקצת מסתברא למילף טפי והוא הדין דבפקדון מחייב בכפירה והודאה לחוד בלא נאנסו אבל בנאנסו בלא יש לו מחייב דבכי הוא זה לא מחייב דבכי משמע ליה פשיטה דקרא לאצרוכי הוא זה בהדי נאנסו ולא נאנסו בהדי כי הוא זה אבל בלא כופר הכל פטור לכ"ע בקל מקום אפילו במקום שיכול להעיד דגזירת הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל והא דקאמר מ"ש מלוה מפרש ר"ת מאי שעמא דמלוה פירוש (ומאי) טעמא דמודה מקצת חייב ולא מהימן במגו דאי בעי בפר הכל והני בי ההוא דסוף בל הנשבעין (שבועות דף מח:) גבי נשבעין שלא בטענה דקאמר מאי שנא הני ופירוש מאי טעמא דהני מלוה הוא דאיכא למימר הכי אבל בפקדון מעיז ומעיז לא גריס ליה רבינו תם ובסקדים ישנים ליתא והא דאמר בסוף המודר את הבית (ב"ב דף ע:) גבי המפקיד אצל חבירו בשטר אילו אמר נאנסו לאו שבועה בעי דמשמע דנאנסו לחוד בלא הודאה בלל מחייב שבועה אור"ת דהויא שבועה דרבנן שנתקנה קודם שבועת היסת בי דבוה דפרק הכותב (כתובות דף פו:) הפוגמת כתובתה ואינך דסבר רמי בר חמא שבועה דאורייתא ומסיק אלא מדרבנן והא דתנן בפרק השואל (ב"מ דף צו:) זה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע ופריך בגמרא ואמאי מה שטענו לו הודה לו ודקי פריכא ליתא אליבא דרב נחמן דמוקמא התם מתני' אליבא דשמש שבועה בניהם ורישא בתלת אוו ריישא בתלת וסיפא בארבע ויש כאן מה שטענו הודה לו אלא לרב הונא ורב יהודה פריך דליכא אלא הך דשאלה ושכירות ומשני ע"י גלגול דכדרבה מתה והויא שבועה נמי מדרבנן דמדאורייתא לא מחייב ביון דאין כאן הודאה ומיהו בין לפ"ז ר"ת ובין לפי' ר"ח קשה מהא דאמרינן בפ' כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) דאם שכרו בלא עדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם יכול לומר שכרתיך ונתתי לך שכרך ופריך אלא שבועת שומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר לחבירו יכול לומר נאנסו והשתא לפירוש ר"ת אדהייא קאי אי אמר לא היו דברים מעולם א"כ היה כופר הכל ואין זה מגו דאל"כ ליפרוע אבל מודה מקצת דליפטר במגו דאי בעי כופר הכל ואי אדהויא דנאנסו קאי כי קאמר נמי לחבירו שבועה בין דאיכא בפירה והודאה ולפי' הקונטרס נמי דליכא הודאה כי אמר אהויא דנאנסו נמי לחבירו בעי שבועה דפקדון אבופר הכל ואי הודה אמרינן דליכא הודאה אם מחייב אפקדון שבועה ולפי' הקונטרס נמי ניקא דפריך לה התם אבל לא יתבן בלל דע"ג על בפירה והודאה לחוד מחייב אפילו אפקדון כדמוכח במשניות טובא בההויא דסלע הלוהיתני המנורה ועשר גפנים ואע"ג דמוקמינן מתניתין דהשואל בבמה פרות אע"ג דלא מתני בהדיה לא מסתבר לאוקמי הכי וכן בהלוהו דילפינן מפקדון גבי טלים דנרים ובשבועות גבי סלע הלוהיתיך ונראה בפירוש ריב"א דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמלוה הוא דכתיב בפקדון נמי לא מקמינן ליה אלא בטענה דשייכא במלוה דהיינו בפירה והודאה אבל טענת נאנסו לא יהבי אמאמר מאי שנא טענה דשייכא במלוה משמע נאנסו ומסיק כדרבה וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי בלומר בטענה השייכא במלוה בגון בפירה והודאה דאין מעיז פניו לכפור בה חבריה אבל בפקדון בלומר טענה השייכא בפקדון בגון נאנסו דלא ידע ביה חבריה מעיז ומעיז ומחייב בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במגו דאי בעי כפר הכל ומיהו בטענת בפירה אפילו במקום שיכול להעיד פטור דגזירת הכתוב היא והשתא ניחא דכל הנשבעין דקאמר מתוך שיכול לומר לחבירו יכול לומר נאנסו אע"ג דאין זה מגו לגמרי דהאי חשוב דהאי והאי לא חשוב דבהאי ידע ובהאי לא ידע מכל מקום מדמה ליה לגמגו דילעיל דההוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה למימר טפי שכרתיך ונתתי לך שכרך דחושבו טוראה משום דיכרוי בפועלים ולא במשקר במזיד מאמאי דניחא לא שכרתיך מעולם דליכא למיתלי בטרוד דהוה ליה למימר הכי ונתתי לך שכרך דחושבו טוראה משום דיכרוי ולא דמי לגמגו דילעיל דהתם ידע מכל מקום מדמה ליה לגמגו דילעיל דההוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה למימר טפי שכרתיך ונתתי לך שכרך דחושבו טוראה משום דיכרוי בפועלים ולא במשקר במזיד מאמאי דניחא לא שכרתיך מעולם דליכא למיתלי בטרוד דהוה ליה למימר הכי אבל גבי הנהו עיזי דאכלי חושלי בנהרדעא דיכול לטעון עד בדי דמיהם במגו שיכול לומר לקוחים הן בידי ובפ"ב דכתובות (דף *יח) גבי שדה זה של אביך היה ולקחתיו ממנו דאפילו טענו הבן שהיה של אביו אלא שאין לו עדים מהימן לומר לקחתיו במגו שיכול לומר לא היה של אביך מעולם אע"ג דבהאי ידע ובהאי לא ידע לא דמי לפרי בפירה דילכפור ודאי אינו מעיז במזיד ידיעה ביה חבריה והנהו דהתם לאו מידי בפירה ניחא ומיהו ההיא דהשואל קשה לפירושו דמשמע דר' חייא ב"ר יוסף נמי בעי הודאה בהדי נאנסו דמוקי רישא בהרתי וסיפא בהלוהו אם לא נאמר סוגיא דהתם לא בר' חייא בר אבא ולא בר' חייא ב"ר יוסף וא"ת למאן דבעי שלש פרוס ליפטריה במגו דאי בעי אמר נאנסו אהההיא דכפירה קמן וא"ת דליפטריה במגו דאי בעי מודה בה ואהההיא דטען דמתה בפשיעה יכפור ובאידך נאנסו דהשתא ה"ל בהההיא דמודה בה הילך ופטור משבועה לאו פירכא היא דאם הילך הוא א"כ ה"ל כופר הכל ואין אדם מעיז את נמי בגון דההיא דקיימינא קמן עדיפא ואין רוצה להודות בה ואין להקשות יתא נאנסו במגו דאי בעי אמר לחבר"ג נמי אההיא דתנאנסו דברים כל הנשבעים (שבועות דף מה:) משני לה דאפקיד ליה בשטה:

חזקה אין אדם מעיז. הכל מפורש בכמה מקומות:

עד שישלח בו יד. והא דקתני לעיל (דף קו.) והעדים מעידים אותו שגנבו משלם תשלומי כפל? היינו ששלח בו יד:

הואיל וצא ידי בעלים בשבועה ראשונה. דאע"ג שהודה שלשקר נשבע אין חייב מן הדין לישבע פעם שניה שנגנב כמו שחזר וטוען אלא בשבועה לומר שנגנב במגו דאי בעי אמר באמת נשבעתי והיה פטור והא קמ"ל אע"ג שמושבע מפי ב"ד כגון שנשבעו בפני ב"ד אחר שלא היו יודעים שנשבע בבר קודם והשביעוהו עתה דפטור כיון שמן הדין לא היה לו לישבע: **וישלח** בו יד פטור. והא דאמר לעיל והעדים מעידים אותו שאבלו משלם תשלומי כפל צ"ל כגון שאכלו לאחר שבועה ונראה דדוקא קאמר ושלח דגזירת הכתוב היא דרקאמר אם לא שלח הא שלח פטור אבל כופר בפקדון אע"ג דאמר רב ששת לעיל הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן כפל מיהא מחייב דהא דקאמר נעשה גזלן היינו להתחייב באונסין: **והלא** שלש שבועות משביעין אותו. ובריך כולהו דאי נשבע שלא פשעתי אבדי חיישינן שמא ברשותו הוא ובאמת נשבע ושכשבעב שאינה ברשותו איכא למיחש שמא שלח בה יד ומתחייב אע"פ שלא פשע ואינה ברשותו: **מאי** לאו שלא שלחתי כו'. ה"מ לאותובי לרבי חייא ב"ר יוסף ולימא מאי לאו [שלא] שלחתי דומיא דלא פשעתי ולשמואי לא דומיא דאין ברשותי:

מה שבועה שלא פשעתי בה כי מגלא מילתא דפשע בה פטור. דהא מתחזי דרשינן טוען טוען טענת גנב מדכתיב אם לא ימצא הגנב אלא הוא עצמו נגבו וזה שפשע בה לא גנבו: **כגון** שטוען טענת גנב וחזר וטען טענת אבד. ואיפכא לא מצי למימר דאם כן לא מיחייב כפל דראמר לעיל שכבר יצא ידי בעלים בשבועה ראשונה והכי פירושו שנשבעתי לא כי אלא אבד והיה לי לישבע שאבד אבל אין לפרש שאמר אחר שבועה אבד ש"מ לא ה"מ למפטר נפשיה באבד כיון שהיא ברשותו בשעה שנשבע דאהניא שעה שנשבע לשקר מתחזי באונסין ולא מתחייב אהך שבועה חומש ואשם דלא הויא בפירת ממון אלא כשבועת ביטוי בעלמא:

ובאו

צריכין בפירה במקצת והודאה במקצת. קודם שיתחייבו שבועה ואם נשבעו בלא בפירה והודאה אין שבועתן של ש"מ כלום ולא מתחייבתו בפל ודרמי בר חמא פליג אדרבי חייא בר יוסף: **שומר.** פלוגתא דר"מ ורבי יהודה לעיל (דף נו:): **אינו** חייב. בפל: **עד** שישלח בה יד. קודם שבועה כגון שעשה מלאכה: ה"ג דאמר קרא ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח בתרי מיבעי ליה דכתיב בתריה אשר ירשיעון אלהים וגו': **בשלח** בה יד עסקינן. דמנחא רשע בכך שנשבע לשקר שהרי שלח בה יד: **בעומדת** על אבוקה. שלא שלח בה יד. קודם שבועה נאמנת דכתיב בהדיה שלא שלח בה יד. כי הוא זה שומר שכר יליף נתינה נתינה משומר חנם שואל וכי ישאל ו"ו מוסיף על ענין ראשון שומר אי למ"ד בשומר שכר היינו שומר חנם ואי למ"ד בשומר חנם היינו שומר שכר ואי למ"ד בשומר שכר אי חנם דומיא דשואל נושא שכר והשואל אמר רבא מאי טעמא דרמי בר חמא שומר חנם בהדיה כתיב ביה כי הוא זה שומר שכר יליף נתינה נתינה משומר חנם שואל וכי ישאל ו"ו מוסיף על ענין ראשון שומר אי למ"ד בשומר שכר היינו שומר חנם ואי"ר חייא בר אבא דזקא בעל הבית אל האלהים אבל שלח בה יד מיחייב בלמ"ד בשומר חנם אי נמי חייב עד שישלח בו יד מאי טעמא נגבה בפקדון אינו חייב עד שישלח בו יד מאי טעמא ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו ורבי יוחנן בעומדת על אבוקה שנו אע"ל ר' זירא לר' חייא בר אבא דזקא בעומדת על אבוקה קאמר אבל שלח בה יד קנה ושבועה לא מהניא ביה כלום או דילמא אפי' עומדת על אבוקה קאמר אע"ל זו לא שמעתי ביצוא בה שמעתי דא"ר אפי' ר' יוחנן התם בעומדת על אבוקה שנו אע"ל ר' יוחנן התם טענת אבד ונשבע וחזר וטענת טענת גנב ונשבע וחזר וטען טענת אבד ונשבע ואפי' הואיל ויצא שומר זה ידי בעלים בשבועה ראשונה אחרונה זו לאו שבועת הדיינים הוא לחייבו כפל דרבין דנשבע בתחילה שוב לא היה מחייב שבועה לבעלים: **בין** ששלח בה יד. קודם שבועה: **אם** לא שלח. ונקרב בעל הבית וקיימא לן בהמפקיד (שם) דהאי ונקרב לשבועה הוא ובתיב בתריה ישלם שנים אם נמצא רשע: **הא** שלח יד פטור. מכל הדין הזה: **שלש** שבועות משביעין. את שומר חנם האומר נגנבה: **שבועה** שלא פשעתי. בשמירתו כשנגנבה דאי פשע בה חייב דכתיב על כל דבר פשע: **שבועה** שלא שלחתי בה יד. ליקוטת בה קודם לכן דאם שלח בה יד קמה ליה ברשותיה דנעשה גזלן עליה ומיחייב באונסין וכ"ש בגניבה ואבידה: **כי** מגלא מילתא דאיתיה ברשותיה. והוא גנב עליה מחייב בפל דהיינו טוען טענת גנב: **אף** שבועה שלא שלחתי בה יד. כי משתכח שקרן נמי חייב בפל משום שבועה שאין ברשותו: **כי** מגלא מילתא דפשע בה. ונגנבה: **פטור** מבפל. דהא אינו גנב עליה: **אף** שבועה דשלח בה יד כי מגלא מילתא דשלח בה יד פטור מבפל. אפילו עדיין היא באצלו: **בעי** רבי בר חמא. דקיימא לן בפרק מרובה (לעיל דף סה:) ממון שאין משתלם בראש דאיכא בפל בהדיה אין מוסיף חומש ולעיל (דף קו.) נמי תנינן לה אם משבאו עדים הודה משלם תשלומי בפל ואשם אבל חומש לא מאן פטר ליה מחומשא ממונא או שבועה: **ויחי** דמי. כלומר למאי נ"מ בגון שטען טענת גנב כו':

ובאו

רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר:

[דף נ"ט ע"ב]

לְעוֹלָם הֵן חָמֵשׁ. וְכֵן לְדוֹרוֹת. תַּמָּן תְּנִינָן: הַפּוֹלֶטֶת שִׁכְבַת זֶרַע בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי טְהוֹרָה; דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: פְּעָמִים שֶׁהֵן אַרְבַּע עוֹנוֹת, פְּעָמִים שֶׁהֵן חָמֵשׁ, פְּעָמִים שֶׁהֵן שֵׁשׁ, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לְעוֹלָם הֵן חָמֵשׁ. אִם יָצְאת מִקְצָת עוֹנָה רִאשׁוֹנָה – מַשְׁלִימִין לָהּ מִקְצָת עוֹנָה שִׁשִּׁית.

הָא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עָבַד יוֹם עוֹנָה וְלַיְלָה עוֹנָה. רַבִּי עֲקִיבָא עָבַד יוֹם עוֹנָה וְלַיְלָה עוֹנָה. מַה בֵּינֵיהוֹן? עוֹנוֹת שְׁלֵמוֹת בֵּינֵיהוֹן. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עָבַד מִקְצָת עוֹנָה כְּכֻלָּהּ. וְתָנֵי כֵּן עַל דְּרַבִּי עֲקִיבָה, לְפִיכָךְ אִם נִכְנְסָה מִקְצָת עוֹנָה רִאשׁוֹנָה – מַשְׁלִימִין לָהּ מִקְצָת עוֹנָה שִׁשִּׁית.

תָּנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: יוֹם וָלַיְלָה עוֹנָה וּמִקְצָת עוֹנָה כְּכֻלָּהּ. וְתָנֵי כֵּן עַל דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה פְּעָמִים יֵשׁ שָׁם יוֹם וְכָל שֶׁהוּא וְהֵיא טְהוֹרָה. שְׁנֵי יָמִים וְחֶסֶר כָּל שֶׁהוּא וְהֵיא טְמֵאָה. (יוֹם וְכָל שֶׁהוּא וְהֵיא טְהוֹרָה שְׁנֵי יָמִים וְחֶסֶר כָּל שֶׁהוּא וְהֵיא טְמֵאָה.) יוֹם וְכָל שֶׁהוּא וְהֵיא טְהוֹרָה, הֵיךְ עֲבִידָא? שִׁמְשָׁהּ אֶת בֵּיתָהּ עֶרֶב שַׁבָּת קוֹדֶם לִשְׁקִיעַת הַחַמָּה וּפָלְטָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְאַחַר שְׁקִיעַת הַחַמָּה, הֲרֵי יֵשׁ כַּאן שְׁנֵי יָמִים וְכָל שֶׁהוּא וְהֵיא טְהוֹרָה. שְׁנֵי יָמִים וְחֶסֶר כָּל שֶׁהוּא וְהֵיא טְמֵאָה. יוֹם וְכָל שֶׁהוּא וְהֵיא טְהוֹרָה, הֵיךְ עֲבִידָא? שִׁמְשָׁהּ אֶת בֵּיתָהּ עֶרֶב שַׁבָּת לְאַחַר שְׁקִיעַת הַחַמָּה וּפָלְטָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְאַחַר שְׁקִיעַת הַחַמָּה, הֲרֵי יֵשׁ כַּאן יוֹם וְכָל שֶׁהוּא וְהֵיא טְהוֹרָה. שְׁנֵי יָמִים וְחֶסֶר כָּל שֶׁהוּא וְהֵיא טְמֵאָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִדִּבְרֵי כוּלָּם טְבוּלֵי יוֹם קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה. הֲדָא דְאַתְּ אָמַר בְּנָשִׁים. אֲבָל בַּאֲנָשִׁים כְּבַר טְהֲרוּ. מַה טַעֲמָא? (שמות יט) **וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר וְכִבְּסוּ שִׂמְלֹתָם.**

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי עֲקִיבָא. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. מִכָּן וָהֵילָךְ הִיא נִטְרַחַת. וְאַתְיָיא כְּהַהִיא דְּאָמַר רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: (ויקרא טו) **זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע.** מַה תּוֹרַת הַזָּב – עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. אַף תּוֹרַת שִׁכְבַת זָרַע – עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים.

אֲנַן תְּנִינָן מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן. תָּנֵי דְּבֵית רַב: מַרְחִיצִין אֶת הַמִּילָה. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כְּמִי שֶׁהוּא אוֹמֵר מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן. אָמַר רַבִּי יוֹסָה:

[דף ס' ע"א]

עַל כּוֹרְחָךְ אַתְּ אָמַר מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן. תָּנֵי שְׁמוּאֵל: לְעוֹלָם אֵין מוֹנְעִין לֹא שָׁמָן וְלֹא חַמִּין מֵעַל גַּבֵּי מַכָּה בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹסָה: כָּל שָׁעָה הָוֶה רַבִּי זְעֵירָא רַבִּי אוֹמֵר לִי תָּנֵי מַתְנִיתָךְ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמְּזַלְּפִין הַמַּיִם עַל גַּבֵּי מַכָּה בְּשַׁבָּת. אִם אוֹמֵר שֶׁמַּרְחִיצִין אֶת הַמִּילָה, מַה בֵּין מַכָּתוֹ שֶׁל גָּדוֹל

לְמַבָּתוֹ שֶׁל קָטָן.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: חֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רַבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ: טַעֲמֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה (בְּרֵאשִׁית לד) **וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים.** בִּהְיוֹתוֹ כּוֹאֵב אֵין כְּתִיב כַּאן, אֶלָּא בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים בְּשָׁעָה שֶׁכָּל אֵיבְרֵיהֶם כּוֹאֲבִים עֲלֵיהֶם.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹחָנָן מַפְקִידִין לְחַיָּיתָא, כָּל שִׁיקּוּיִין דְּאַתּוּן עָבְדִין בְּחוֹלָא, עָבְדִין בְּשׁוּבְתָא. לָכֵן צְרִיכָה אַפִּילוּ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת.

שְׁמוּאֵל אָמַר: מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה. רַבִּי יוֹסָה בָּעֵי: אִם מִפְּנֵי סַכָּנָה מְחַמִּין לוֹ חַמִּין. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּתַמָּן: מְחַמִּין לוֹ חַמִּין בְּשַׁבָּת. וְתָנֵי כֵּן מְחַמֵּם הוּא אָדָם לְוָנְטִית וְנוֹתְנָהּ עַל גַּבֵּי מַכָּה בְּשַׁבָּת. לֹא יִטּוֹל אָדָם עֲרֵבָה מְלֵאָה חַמִּין וְיִתְּנֶנָּה עַל גַּבֵּי מֵעָיו בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: לֵית כַּאן אֶלָּא מוּתָּר.

בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בַּחֲלוֹנוֹתֵיהֶם, וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁהָיָה מַלְבִּין וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁהָיָה מַאֲדִים. וְהָיָה מִתְבַּיְישִׁין אֵלּוּ מֵאֵלּוּ. חָזְרוּ לְהִיוֹת קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ בְּפִתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל. וְיֵשׁ שָׁנִים שֶׁהָיָה מַלְבִּין וְיֵשׁ שָׁנִים שֶׁהָיָה מַאֲדִים. חָזְרוּ וְקָשְׁרוּ אוֹתוֹ בַּפֶּתַע.

כְּתִיב (יְשַׁעְיָהוּ א) **לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר ה' וגו'**. תָּנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר (שָׁם) **אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים וגו'**. כַּשָּׁנִים שֶׁבֵּין שָׁמַיִם לָאָרֶץ – **כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ**, יוֹתֵר מִכֵּן – **כַּצֶּמֶר יִהְיוּ**.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: **אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים** כִּשְׁנֵי אָבוֹת – **כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ**, יוֹתֵר מִכֵּן – **כַּצֶּמֶר יִהְיוּ**.

אָמַר רַבִּי יוּדָן בַּר פָּזִי: **אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ** – בְּרִאשׁוֹן. **וְאִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ** – בְּשֵׁנִי.

וְרַבָּנָן אָמְרֵי: אִם יִהְיוּ חֲטָאָיו שֶׁל אָדָם כְּפִי שָׁנָיו – **כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ**, יוֹתֵר מִכֵּן – **כַּצֶּמֶר יִהְיוּ**. אָמַר רַבִּי יוּדָן עַנְתּוֹדְרָיָא: בְּשָׁעָה שֶׁעוֹנוֹת קַלִּין – כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. בְּשָׁעָה שֶׁהֵן כְּבֵידִין – כַּצֶּמֶר יִהְיוּ:

הֲלָכָה ד' מִתְנִי' מִנַּיִן לְסִיכָה שֶׁהִיא כִּשְׁתִיָּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים? אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר זֶכֶר לְדָבָר, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קט) **וַתָּבֹא כַמַּיִם בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו:**

[דף ס' ע"ב]

גמרא כַּהֲדָא דְתָנֵי: בְּשַׁבָּת, בֵּין סִיכָה שֶׁהִיא שֶׁל תַּעֲנוּג בֵּין סִיכָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל תַּעֲנוּג – מֻתָּר. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, בֵּין סִיכָה שֶׁהִיא שֶׁל תַּעֲנוּג בֵּין סִיכָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל תַּעֲנוּג – אָסוּר. בִּתְשִׁיעָה בְּאָב וּבְתַעֲנִית צִבּוּר, סִיכָה שֶׁהִיא שֶׁל תַּעֲנוּג – אָסוּר. שֶׁאֵינָהּ שֶׁל תַּעֲנוּג – מֻתָּר.

תָּנֵי: שָׁווֹת סְיָכָה לְשִׁתְיָה לְאִסּוּר וּלְתַשְׁלוּמִין, אֲבָל לֹא לְעִנָּשׁ. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְאִסּוּר אֲבָל לֹא לְעִנָּשׁ. וְהָא תָנֵי: (וַיִּקְרָא כב) **וְלֹא יְחַלְּלוּ** לְהָבִיא אֶת הַפֶּה וְאֶת הַשּׁוֹתָה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֵית כָּאן פֶּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי: אִם אוֹמֵר אַתְּ לֵית כַּאן פֶּה. לֵית כַּאן שׁוֹתָה דְּלָא בֵּן דָּבָר שֶׁהוּא בָּא מִשְּׁנֵי לָווִין מִצְטָרֵף.

מִנַּיִן שֶׁהוּא מְהַוֵּור בַּעֲשֵׂה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי סִימוֹי (דְּבָרִים כח) **לֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לָמֵת.** מַה אֲנַן קָיְימִין? אִם לְהָבִיא לוֹ אָרוֹן וְתַכְרִיכִין, לְחַי הוּא אָסוּר לֹא כָּל שֶׁכֵּן לְמֵת! אֵי זֶה דָּבָר שֶׁהוּא מֻתָּר לְחַי וְאָסוּר לָמֵת? הֱוֵי אוֹמֵר זֶה סִיכָה:

הֲלָכָה ה' מתני' הַמּוֹצִיא עֵצִים – כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. תַּבְלִין כְּדֵי לְתַבֵּל בֵּיצָה קַלָּה. וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. קְלִיפֵּי אֱגוֹזִים קְלִיפֵּי רִמּוֹנִים אִטְטִים וּפוּאָה – כְּדֵי לְצַבַּע בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בְּשִׁבְכָה. מֵי רַגְלַיִם נָתָר וּבוֹרִית קִימּוֹנְיָא וְאַשְׁלַג – כְּדֵי לְכַבֵּס בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בִּשְׁבָכָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לְהַעֲבִיר עַל הַפֶּתֶם:

גמרא וְקִשְׁיָא כַּמּוֹן וּמֶלַח מִצְטָרְפִין. רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: בְּמִינֵי מְתִיקָה שָׁנוּ.

תַּמָּן תָּנֵינַן: שְׁעוֹר הַמְּלַבֵּן וְהַמְנַפֵּם וְהַצּוֹבֵעַ וְהַטַּווֶּה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵן! תַּמָּן בְּצוֹבֵעַ, בְּרַם הָכָא בְּמוֹצִיא לְצָבַע.

נָתָר. נַטְרוֹן. בּוֹרִית. בִּירִיתָה קִימּוֹן קַלְיָא. אַשְׁלַג. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן אָמַר אַצְרוֹת רוּחַ:

הֲלָכָה ו' מתני' פִּלְפֶּלֶת – כָּל שֶׁהוּא, וְעִטְרָן – כָּל שֶׁהוּא, מִינֵי בְּשָׂמִים וּמִינֵי מַתָּכוֹת – כָּל שֶׁהֵן. מֵעֲפַר הַמְּזֻבָּח, מֵאַבְנֵי הַמְּזֻבָּח, מִמֶּקֶק קְפָרִים, מִמֶּקֶק מִטְפְּחוֹתֵיהֶן – כָּל שֶׁהֵן, מִפְּנֵי שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָן לְגוֹנְזָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹצִיא מִמְּשַׁמְּשֵׁי עַכּוּ"ם – כָּל שֶׁהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יג) **וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם:**

[דף ס"א ע"א]

גמרא תָּנֵי: אַף רֵיחַ רַע – כָּל שֶׁהוּא. אָמַר רַבִּי אֵילָא: אַף רַבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה בָּהּ. מוֹדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּאִסּוּרֵי הֲנָיָיה:

הֲלָכָה ז' מתני' הַמּוֹצִיא קֻפַּת הָרוֹכְלִין אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִינִין הָרְבֵּה – אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא חַטַּאת אחת. זֶרְעוֹנֵי גִּנָּה – פָּחוֹת מִכַּגְרוֹגֶרֶת. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: חֲמִשָּׁה. זֶרַע קִשּׁוּאִין – שְׁנַיִם. זֶרַע דִּילוּעִין – שְׁנַיִם. זֶרַע פּוּל מִצְרִי – שְׁנַיִם.

חָגָב חַי – כָּל שֶׁהוּא. מֵת – כִּגְרוֹגֶרֶת. צִפֳּרִים כְּרָמִים, בֵּין חַיָּה בֵּין מֵתָה – כָּל שֶׁהוּא מִפְּנֵי שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָהּ לִרְפוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹצִיא חָגָב חַי טָמֵא – כָּל שֶׁהוּא, מִפְּנֵי שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ לְקָטָן לְשַׂחֵק בּוֹ:

גמרא וְקַשְׁיָא אִילּוּ הוֹצִיא וְהוֹצִיא בְּהֶעְלֵם אַחַת בְּלוּם הוּא חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. לְמִי נִצְרְכָה לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁלֹּא תֹּאמַר מִינִים הַרְבֵּה יֵעָשׂוּ בְּהֶעֱלֵימוֹת הַרְבֵּה וִיהֵא חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימָר אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אחת:

זֵרְעוֹנֵי גִּנָּה פַּחוֹת מִכְּגְרוֹגֶרֶת. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: חֲמִשָּׁה. מַה טַּעֲמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא? שֶׁכֵּן דַּרְכָּן לְהַזָּרֵע בַּעֲרוּגָה:

זֶרַע קִשּׁוּאִין שְׁנַיִם זֶרַע דִּילּוּעִין שְׁנַיִם זֶרַע פּוּל מִצְרִי שְׁנַיִם. תָּנֵי: חִטִּים מָדִיּוֹת – שְׁתַּיִם. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא: חִטִּין עַל יְדֵי שֶׁהֵן חֲבִיבוֹת עָשׂוּ אוֹתָן כִּשְׁאָר זֵרְעוֹנֵי גִּנָּה שֶׁאֵינָן נָאֱכָלִין:

חָגָב חַי כָּל שֶׁהוּא מֵת כִּגְרוֹגֶרֶת. הָדָא דְּאַתְּ אָמַר בַּטָּהוֹר, אֲבָל בְּטָמֵא – כְּמִלֹּא פִּי הַכֶּלֶב.

צִיפּוֹרֶת כְּרָמִים בֵּין חַיָּה בֵּין מֵתָה כָּל שֶׁהוּא, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָהּ לִרְפוּאָה. אָמַר רַבִּי אַחָא: שֶׁכֵּן אִשָּׁה סְטִיפָּה מוֹשֶׁכֶת מִמֶּנָּה וְהִיא מִתְרַפְּאָה. תַּמָּן אָמְרִין: מַאן דְּבָעֵי נִיפְרוֹשׁ מִן דֶּרֶךְ הָאָרֶץ אָכִיל פַּלְגָּא וְשָׁבִיק פַּלְגָּא, שֶׁל שְׂמֹאל אָסוּר, וְשֶׁל יְמִין מֻתָּר. אָבַד כָּל שֶׁהוּא חָסֵר כָּל שֶׁהוּא – אֵין לוֹ תַּקָּנָה עוֹלָמִית. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן יָהַב לָהּ גּוֹ צְלוֹחִית דְּבַשׁ:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹצִיא חָגָב חַי טָמֵא כָּל שֶׁהוּא.

[דף ס"א ע"ב]

הָא טָהוֹר בֵּין חַי בֵּין מֵת כִּגְרוֹגֶרֶת. רַבִּי יְהוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אוֹכְלִין טְהוֹרִין – אֵין מְשַׁחֲקִין בָּהֶן. וְהָא כְּתִיב (איוב מ) **הֲתְשַׂחֵק בּוֹ כִּצְפּוֹר**. לֹא הוּתַּר מִן כְּלָל אִסּוּר הוּא. וְהָא כְּתִיב כְּצִפּוֹר. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: מְבֻיָּן שֶׁהִיא מְחֻשֶּׁפֶת שְׁחִיטָה כְּטָמְאָה הִיא:

הַדָּרָן עָלָךְ פֶּרֶק רַבִּי עֲקִיבָא

פֶּרֶק עֲשִׂירִי

הֲלָכָה א' מתני' הַמַּצְנִיעַ לְזֶרַע לְדָגְמָא וּלְרִפּוּאָה וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת – חַיָּיב עָלָיו בְּכָל שֶׁהוּא. וְכָל אָדָם אֵין חַיָּיבִין עָלָיו אֶלָּא כְּשֶׁעוּרוֹ. חָזַר וְהִכְנִיסוֹ – אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא כְּשֶׁעוּרוֹ:

גמרא רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר, רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי חֲנִינָה בָּעֵי: מַתְנִיתִין דְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אוּמָן בְּאוּמָנְתּוֹ – חַיָּיב. אָתָא רַבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי חֲנִינָא: דְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָה לֹא אָתֵי אֶלָּא לְדָגְמָא שֶׁכְּבָר נִתְפַּיֵּס הַלּוֹקֵחַ. אֲבָל לְזֶרַע וּלְרִפּוּאָה אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב.

הִצְנִיעוֹ זֶה וְהוֹצִיאוֹ זֶה פָּטוּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מְחַיֵּב. מָה אָנָן קָיְימִין? אִם בְּשֶׁהוֹצִיאוּהוּ מִדַּעַת

הָרִאשׁוֹן – דִּבְרֵי הַכֹּל חַיָּיב. אֶלָּא כַּאן אֲנַן קָיְימִין בְּסְתָם. וְרַבָּנָן אָמְרֵי חֲזָקָה מִדַּעַת הַשֵּׁנִי הוֹצִיאוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר חֲזָקָה מִדַּעַת הָרִאשׁוֹן הוֹצִיאוֹ׃

[דף ס"ב ע"א]

הֲלָכָה ב' מתני' הַמּוֹצִיא אוֹכְלִין וּנְתָנָן עַל הָאַסְקֻפָּה, בֵּין שֶׁחָזַר וְהוֹצִיאָם, בֵּין שֶׁהוֹצִיאָם אַחֵר – פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלַאכְתּוֹ בְּבַת אַחַת.

קַפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת וּנְתוּנָה עַל הָאַסְקֻפָּה הַחִיצוֹנָה אַף עַל פִּי שֶׁרֹב הַפֵּרוֹת מִבַּחוּץ – פָּטוּר עַד שֶׁיּוֹצִיא אֶת כָּל הַקַּפָּה׃

גמרא חִזְקִיָּה אָמַר: בְּקַפָּה שֶׁל קִשּׁוּאִין וְשֶׁל דִּילוּעִין הִיא מַתְנִיתִין, שֶׁמְּקֻצֶּצֶת הָאֹכֶל מִבִּפְנִים וּמְקֻצֶּצֶתוֹ מִבַּחוּץ. אֲבָל בְּקַפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת, בֵּיוָן שֶׁהוֹצִיא מִמֶּנָּה כִּגְרוֹגֶרֶת – חַיָּיב.

אָמְרִין: מִלְּתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן פְּלִיגָא! דְּאָמַר רַבִּי חִיָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: סָרוֹד שֶׁמְּקֻצֶּצֶתוֹ בִּפְנִים וּמְקֻצֶּצֶתוֹ מִבַּחוּץ, נָטַל מִכָּן וְנָתַן לְכָאן – פָּטוּר. אִם עָקְרוֹ עַד שֶׁיַּעֲקֹר כֵּלּוֹ כְּאַחַת. אָמַר רַבִּי מָנָא קוּמִי רַבִּי יוֹסָה: תִּפָּתֵר בְּפָרוּץ. אָמַר לֵיהּ וְהָא תָּנִינָן קַפָּה. אִית לָךְ מֵימַר קַפָּה פְּרוּצָה. מַיי בְּדוֹן? אֵין לְךָ מִסְתַּלְּטֵל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְנַעֲשֶׂה כַּרְמְלִית אֶלָּא אָדָם בִּלְבַד.

חִזְקִיָּה אָמַר: הוֹצִיא חֲבִילָה מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, עַד שֶׁלֹּא הִנִּיחָהּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים חָיָה רֹאשָׁהּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, הוֹאִיל וְאֵין כּוֹלָּהּ נִיחָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים – פָּטוּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: הוֹצִיא קוֹרָה מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, עַד שֶׁלֹּא הִנִּיחָהּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים נִכְנַס רֹאשָׁהּ לִרְשׁוּת הַיָּחִיד אַחֶרֶת, הוֹאִיל וְאֵין כֻּלָּהּ נִיחָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים – פָּטוּר.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֶבֶן שֶׁהִיא נְתוּנָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה וּרְחָבָה אַרְבָּעָה, הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ מִתּוֹכָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וּמֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְתוֹכָהּ – חַיָּיב.

שְׁמוּאֵל אָמַר: קַפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת וּנְתוּנָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה וּרְחָבָה אַרְבָּעָה, הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ מִתּוֹכָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְתוֹכָהּ – פָּטוּר. מַה פְּלִיגִ? כָּאן בְּשֶׁהָפְכָה עַל צִדָּהּ. וְכַאן בְּשֶׁלֹּא הָפְכָה עַל צִדָּהּ׃

[דף ס"ב ע"ב]

רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּה בָּעֵי: עָקַר אֶבֶן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה וּרְחָבָה אַרְבָּעָה מַה אַתְּ עָבַד לָהּ? כְּמִשְׁתַּמֵּשׁ מִתּוֹכָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וּמֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְתוֹכָהּ, וּמֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הָרַבִּים אַחֶרֶת.

רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין, רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי: נָתַן חֲמִשָּׁה עַל גַּבֵּי חֲמִשָּׁה מַה אַתְּ עָבַד לוֹן? כְּמִשְׁתַּמֵּשׁ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית, מִכַּרְמְלִית לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד אַחֶרֶת׃

הֲלָכָה ג' מתני' הַמּוֹצִיא בֵּין בֵּימִינוֹ בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ, בְּתוֹךְ חֵיקוֹ, אוֹ עַל כְּתֵפָיו – חַיָּיב שֶׁכֵּן מַשָּׂא בְּנֵי קְהָת.

לְאַחַר יָדוֹ, בְּרַגְלוֹ, וּבְפִיו, בְּמַרְפְּקוֹ, בְּאָזְנוֹ, וּבְשַׂעֲרוֹ, וּבַאֲפֻנְדָּתוֹ וּפִיהָ לְמַטָּה, בֵּין אַפּוּנְדָּתוֹ לַחֲלוּקוֹ, וּבְחַפַּת חֲלוּקוֹ, בְּמִנְעָלוֹ וּבְסַנְדָּלוֹ – פָּטוּר שֶׁלֹּא הוֹצִיא בְּדֶרֶךְ הַמּוֹצִיאִין:

גמרא רַבִּי יוֹסֵה בָּעֵי: מֵעַתָּה הוֹצִיא בִּגְרוֹגֶרֶת עַל כְּתֵפוֹ חַיָּיב וְהֵן מַשָּׂא בְּנֵי קְהָת.

וּכְתִיב (במדבר ד) **וּפְקֻדַּת אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן שֶׁמֶן הַמָּאוֹר וּקְטֹרֶת הַסַּמִּים וּמִנְחַת הַתָּמִיד וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה.** שֶׁמֶן הַמָּאוֹר בֵּימִינוֹ. וּקְטֹרֶת הַסַּמִּים בִּשְׂמֹאלוֹ. וּמִנְחַת הַתָּמִיד שֶׁל יוֹם תְּלוּיָה בִּזְרוֹעוֹ. שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה אֵיכָן הָיָה נָתוּן? רַבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: כְּמִין צְלוֹחִית קְטַנָּה הָיָה לוֹ בַּאֲפֻנְדָּתוֹ.

אֵין תֹּאמַר שֶׁהָיָה קָטָן, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: כְּתִיב (במדבר ג) **וּנְשִׂיא נְשִׂיאֵי הַלֵּוִי אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן** הוּפַּד הוּכְנַיִם הָיָה. רַבִּי יְהוּדָה בִּי רַבִּי אָמַר: מַרְכֶּבֶל חַיָּה. תָּנֵי רַבִּי חִיָּה: וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ מַרְכֶּבֶל? שֶׁהָיָה מַר עַל הַכֹּל, אֶלָּא שֶׁאֵין גְּדֻלָּה בִּפְלָטִין שֶׁל מֶלֶךְ. אָמַר רַבִּי לֵוִי: כְּתִיב (ויקרא ו) **וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַּד וְהֶרִים אֶת הַדֶּשֶׁן,** אֶלָּא שֶׁאֵין גְּדֻלָּה בַּפָּלָטִין שֶׁל מֶלֶךְ:

הֲלָכָה ד' מתני' הַמִּתְכַּוֵּן לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו – פָּטוּר. לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו – חַיָּיב.

בֶּאֱמֶת, חָאשָׁה הַחוֹגֶרֶת בְּסִינָר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ בֵּין מֵאֲחֲרֶיהָ – חַיֶּיבֶת, שֶׁכֵּן רָאוּי לְחִיּוֹת חוֹזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בְּמַקְבְּלֵי פִּיתְקִין כֵּן:

[דף ס"ג ע"א]

גמרא תַּמָּן תָּנִינָן: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הַשָּׁזּוּרִי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לֹא נֶחְלְקוּ עַל דָּבָר שֶׁהוּא בְּשֵׁם אֶחָד – שֶׁהוּא חַיָּיב. עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל דָּבָר שֶׁהוּא מִשֵּׁם שְׁנֵי שֵׁמוֹת, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב הַמָּאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר.

רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: כְּמַאן דְּאָמַר בִּשְׁנֵי שֵׁמוֹת נֶחְלְקוּ. בְּרַם כְּמַאן דְּאָמַר בְּשֵׁם אֶחָד נֶחְלְקוּ וְכָאן שְׁנֵי שֵׁמוֹת הֵן וְהוּא פָּטוּר. לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו חַיָּיב כְּמַאן דְּאָמַר בְּשֵׁם אֶחָד נֶחְלְקוּ. בְּרַם כְּמַאן דְּאָמַר בִּשְׁנֵי שֵׁמוֹת וְכָאן בְּשֵׁם אֶחָד הוּא וְהוּא חַיָּיב.

רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: תַּנָּיִין אִינּוּן מַאן דְּאָמַר תַּמָּן חַיָּיב אַף הָכָא חַיָּיב. מַאן דְּאָמַר תַּמָּן פָּטוּר אוֹף הָכָא פָּטוּר:

בֶּאֱמֶת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּל מָקוֹם שֶׁיָּשְׁנוֹ "בֶּאֱמֶת" – הֲלָכָה לְמשֶׁה מִסִּינַי:

הֲלָכָה ה' מתני' הַמּוֹצִיא כִּכָּר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים – חַיָּיב. הוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם – פְּטוּרִין. לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ וְהוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם – חַיָּבִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. הַמּוֹצִיא אוֹכְלִין פָּחוֹת מִכְּשָׁעוֹר בִּכְלִי – פָּטוּר

אַף עַל הַכֶּלִי, שֶׁהַכְּלִי טְפֵלָה לוֹ.

אֶת הַחַי בְּמִטָּה – פָּטוּר אַף עַל הַמִּטָּה, שֶׁהַמִּיטָּה טְפֵלָה לוֹ. אֶת הַמֵּת בְּמִטָּה – חַיָּיב. וְכֵן בְּזַיִת מִן הַמֵּת, וְכַזַּיִת מִן הַנְּבֵלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ – חַיָּבִין, וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר:

[דף ס"ג ע"ב]

גמרא בַּעֲשׂוֹתָהּ. חַיָּיחִיד שֶׁעָשָׂה – חַיָּיב. שְׁנַיִם שְׁלָשָׁה שֶׁעָשׂוּ – פְּטוּרִין. רַבִּי יוֹשִׁיעַ דְּרוֹמָיָא אָמַר קוּמִי רַבִּי יֵיסָא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא: קְנֵי גִירְדֵי, רַבִּי פּוֹטֵר. רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב. אָמַר לוֹ רַבִּי כָּךְ שָׁמַעְתִּי מֵאָבִיךָ. אָמַר לוֹ: שָׁמַשְׁתִּי אֶת אַבָּא עוֹמְדוֹת מַה שֶׁלֹּא שָׁמַשְׁתָּן יְשִׁיבוֹת. וְרִבִּי תַּלְמִידֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי דְּהָווּ, לֹא תַלְמִידֵיהּ דְּרַבִּי יַעֲקֹב בַּר קוּדְשִׁי הֲווּ? אֶלָּא כָּךְ אָמַר לֵיהּ: שָׁמַשְׁתִּי אֶת אַבָּא עוֹמְדוֹת מַה שֶׁלֹּא שָׁמַשְׁתָּ אֶת רַבָּךְ יְשִׁיבוֹת.

כְּשֶׁהָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן נִכְנָס לְבֵית הַוַּועַד הָיוּ פָּנָיו שֶׁל רַבִּי מַקְדִּירוֹת, אָמַר לֵיהּ אָבִיו וְיָאוּת זֶה אֲרִי בֶּן אֲרִי אֲבָל אַתָּה אֲרִי בֶּן שׁוּעָל. מִן דָּמֵךְ רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁלַח רַבִּי תָּבַע בְּאִיתְתֵּיהּ. אָמְרָה לֵיהּ כְּלִי שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ קֹדֶשׁ יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חוֹל.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: הֲדָא דְּאַתְּ אָמַר בִּצְרִיכִין לְכִילָיִן כְּגוֹן אִילֵּין תּוּתְיָיא. אֲבָל אִם אֵינָן צְרִיכִין לְכִילָיִן חַיָּיב אַף עַל הַכֶּלִי:

אֶת הַחַי בַּמִּטָּה פָּטוּר אַף עַל הַמִּטָּה. דְּחַיָּא טָעִין גַּרְמֵיהּ. אֶת הַמֵּת בַּמִּטָּה חַיָּיב. דִּבְרֵי הַכֹּל. לֹא כֵן תָּנֵי אַף רֵיחַ רַע כָּל שֶׁהוּא. וְאָמַר רַבִּי אִילָא אַף רַבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה בָּהּ. וּמוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּאִסְפּוּרֵי הַנָּיָיה. אָמַר רַבִּי יוּדָן: תִּפְתֵּר בְּמֵת עַכּוּ"ם וְשֶׁאֵין בּוֹ רֵיחַ רַע וְהוֹצִיאוֹ

[דף ס"ד ע"א]

לְכַלְבּוֹ.

תָּנֵי: חֲצִי זַיִת מִן הַמֵּת וַחֲצִי זַיִת מִן הַנְּבֵילָה וּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ – חַיָּיב. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן? כְּבָר נִתְמַעֲטָה הַמֻּתְאָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנָן בְּהַהִיא דְּרַבִּי יוּדָן? תִּפְתֵּר בְּמֵת עַכּוּ"ם וְשֶׁאֵין בּוֹ רֵיחַ רַע וְהוֹצִיאוֹ לְכַלְבּוֹ:

הֲלָכָה ו' מתני' הַנּוֹטֵל צִפָּרְנָיו זוֹ בְּזוֹ, אוֹ בְּשִׁנָּיו. וְכֵן שְׂעָרוֹ, וְכֵן שְׁפָמוֹ, וְכֵן זְקָנוֹ. וְכֵן הַגּוֹדֶלֶת, וְכֵן הַסּוֹחֶלֶת, וְכֵן הַפּוֹקֶטֶת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מִשּׁוּם שְׁבוּת.

הַתּוֹלֵשׁ מֵעָצִיץ נָקוּב – חַיָּיב, וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב – פָּטוּר. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּזֶה וּבָזֶה:

גמרא רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי חֲנִינָא: מַה פְּלִיגִין? בְּשֶׁנִּטְלָן הוּא. אֲבָל אִם נִטְלָן אַחֵר מְאוּסִין הֵן; דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי אַחָא רַבִּי נַחוּם בְּשֵׁם רַב: לְעוֹלָם אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּטְּלֵנוּ בְּקַרְקָטָל.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה: הַגּוֹדֶלֶת חַיֶּבֶת מִשּׁוּם בּוֹנָה. וְאַתְיָא כְּהַהִיא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי: בַּנְיֵיהּ בְּאַתְרִין צוֹחִין לְקַלְעִיתָא בָּנְיָיתָא. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלָא מִשּׁוּם אָרִיג.

מְחַלְּפָא שִׁיטְתֵּיהּ דְּרַבִּי זְעֵירָא! דְּתַמָּן אָמַר רַבִּי זְעֵירָא, רַבִּי חִיָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַקּוֹלֵעַ שָׁלֹשׁ נִימִין בָּאָדָם – חַיָּיב מִשּׁוּם אָרִיג. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: לֹא טָווּ אָרִיג הוּא, וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין! כָּאן בְּמֻרְבֶּה וְכָאן בִּמְמוּעָט.

הֲדָא דְּאַתְּ אָמַר בָּאָדָם, אֲבָל בִּבְהֵמָה טָהוֹר. כַּהֲדָא דְּתָנֵי: הָעוֹשֶׂה פְּסִיקָא לְיַלַּבֵּב לֵישַׁפֵּר, לְהַדִּיק בָּהּ אֶת הַמַּרְצוּפִין, לְתְלוֹתָהּ בְּצַוָּאר בְּהֵמָה טָהוֹר. הֲדָא דְּאַתְּ אָמַר בִּפְשׁוּטִין.

[דף ס"ד ע"ב]

אֲבָל בִּמְקוּפָּלִין בֵּין בָּאָדָם בֵּין בִּבְהֵמָה – טְמֵא.

הַכּוֹחֶלֶת חַיֶּבֶת מִשּׁוּם כּוֹתֶבֶת. הַפּוֹקֶסֶת חַיֶּבֶת מִשּׁוּם צוֹבְעָה.

יִצְחָק בַּר אוֹרְיוֹן אָמַר: מַה פְּלִיגִין? בְּשֶׁלֹּא תָלַשׁ כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב. אֲבָל אִם תָּלַשׁ מִכְּנֶגֶד הַנֶּקֶב – אַף רַבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה. רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי: הָיָה כֵּלּוֹ בָּאָרֶץ וְנֶקֶב חוּץ לָאָרֶץ, אַשְׁכְּחַת אָמַר מַה דְּצָרִיכָא לְרַבִּי יִרְמְיָה פְּשִׁיטָא לְיִצְחָק בֶּן אוֹרְיוֹן.

אִילֵּין אִינּוּן, וְהָא אִית לְךָ חוּרְנַיִין. עָצִיץ נָקוּב מְקַדֵּשׁ בְּכֻלָּם, וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ בְּכֻלָּם. עָצִיץ נָקוּב אֵינוֹ מַכְשִׁיר אֶת הַזָּרְעִים, וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב מַכְשִׁיר אֶת הַזָּרְעִים. הַתּוֹלֵשׁ מֵעָצִיץ נָקוּב חַיָּיב וּמְשֻׁאֵינוֹ נָקוּב פָּטוּר.

רַבִּי יוֹסָה אָמַר לָהּ סְתָם. רַבִּי חֲנַנְיָה מָטֵי בָּהּ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: הַתּוֹרָה רִיבַּת בְּטָהֳרַת זְרָעִים. מַאי טַעֲמָא? (ויקרא יא) **וְכִי יִפּוֹל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ וגו'**:

הַדָּרָן עָלָךְ פֶּרֶק הַמַּצְנִיעַ

פֶּרֶק אַחַד עָשָׂר

הֲלָכָה א' מתני' הַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד – חַיָּיב. מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וּרְשׁוּת הָרַבִּים בְּאֶמְצַע – רַבִּי עֲקִיבָה מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

גמרא זְרִיקָה תּוֹלְדַת הוֹצָאָה הִיא. וְלֹא שַׁנְיָיא, בֵּין עַל דַּעְתֵּיהּ, בֵּין עַל דַּעַתְהוֹן דְּרַבָּנָן, וְהוּא שֶׁנָּחָה מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי – אֲפִילּוּ לֹא נָחָה. עַל דַּעַתְהוֹן דְּרַבָּנָן – וְהוּא שֶׁנָּחָה.

דְּאָמַר רַבִּי בָּא בַּר חוּנָא בְּשֵׁם רַב: לֹא חַיָּיב רַבִּי אֶלָּא עַל יְדֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד מְקוּרָה.

[דף ס"ה ע"א]

מִלְּתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילוּ אֵינָהּ מְקוּרָה. דְּאָמַר רַבִּי אֵימִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וְהוּא שֶׁתֵּרֵד לַאֲוִיר מְחִיצוֹת. רַבִּי אֵימִי בָּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹחָנָן: מַתְנִיתָא דְּרַבִּי, דְּרַבִּי עָבַד אֲוִיר מְחִיצוֹת כְּמַמָּשָׁן. אָמַר לֵיהּ: דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא, הָכָא בְּגִיטִין. וְיִתִּיבִינָהּ, רַבִּי אוֹמֵר מְקוּרָה, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ אֵינוֹ מְקוּרָה.

מַה בֵּין גִּיטִּין מַה בֵּין שַׁבָּת? אָמַר רַבִּי אִילָא: בְּשַׁבָּת כְּתִיב (שמות כ) **לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה,** וְנַעֲשֵׂית הִיא מֵאֵלֶיהָ. בְּרַם הָכָא הַתּוֹרָה אָמְרָה (דברים כד) **וְנָתַן בְּיָדָהּ** בִּרְשׁוּתָהּ.

שְׁמוּאֵל אָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, הָא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה – אָסוּר. מִלְּתֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר אֲפִילוּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה – מֻתָּר. דְּאָמַר רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: מֻעֲנָלוֹת לָמַד רַבִּי עֲקִיבָא. וַעֲנָלוֹת לָאו לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אינון? אִית תַּנָּיֵי תָּנֵי: בֵּיצַד. אִית דְּלָא תָנֵי: בֵּיצַד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אִית כָּאן בֵּיצַד. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל לֵית כָּאן בֵּיצַד.

רַבִּי יִצְחָק בִּי רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל: זָרַק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְנִזְכַּר עַד שֶׁהוּא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָה יַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁנָּחָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְיהֵא חַיָּיב שְׁתַּיִם. אָמַר רַבִּי חוּנָה: לֹא חַיָּיב רַבִּי עֲקִיבָה אֶלָּא עַל יְדֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד הַשְׁנִיָּה.

רַבִּי אַבָּהוּ אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הָיָה עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְזָרַק לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה. רוֹאִין שֶׁאִם תִּפּוֹל אִם נָחָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – פָּטוּר, וְאִם לָאו – חַיָּיב. וְהָתָנֵי שְׁמוּאֵל: מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וּרְשׁוּת הַיָּחִיד בְּאֶמְצַע – רוֹאִין שֶׁאִם תִּפּוֹל נָחָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – פָּטוּר, וְאִם לָאו – חַיָּיב. תַּמָּן אַתְּ אָמַר: אֵין רְשׁוּת הָרַבִּים מִצְטָרֶפֶת, וְהָכָא אַתְּ אָמַר רְשׁוּת הָרַבִּים מִצְטָרֶפֶת! אָמַר רַבִּי חוּנָה: תַּמָּן שֶׁאִם תִּפּוֹל קַרְקַע שֶׁתַּחְתֶּיהָ – רְשׁוּת הַיָּחִיד. בְּרַם הָכָא שֶׁאִם תִּפּוֹל קַרְקַע שֶׁתַּחְתֶּיהָ – רְשׁוּת הָרַבִּים.

תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה: זָרַק אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּיב. רַבִּי יוּדָה עָבַד אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים,

[דף ס"ה ע"ב]

מְלָאכָה בְּפָנֵי עַצְמָהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוּדָה אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת אינון. וְנִיתְנִין! לֹא אַתְינָן מַתְנִיתִין אֶלָּא מִילִּין דְּכָל עַמָּא מוֹדוֹיֵי בְּהוֹן.

רַבִּי זְעִירָא רַבִּי יאשִׁיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִתּוֹפְרֵי יְרִיעוֹת לָמַד רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁהָיוּ תּוֹפְרֵי הַיְרִיעוֹת מְזָרְקִין אֶת הַמְּחָטִין אֵלּוּ לְאֵלּוּ. וְלָאו כַּרְמְלִית הָיָה? אָמַר רַבִּי חִינְנָא: מִן הַצַּד הָיוּ מְזָרְקִין:

הֲלָכָה ב' מתני' בֵּיצַד שְׁנֵי גְּוִוטְרָאוֹת זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים? הַמּוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזּוֹ לְזוֹ – פָּטוּר. הָיוּ שְׁנֵיהֶן בְּדַיְיטִי אַחַת, הַמּוֹשִׁיט – חַיָּיב, וְהַזּוֹרֵק – פָּטוּר. שָׁכְךְ הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זוֹ

אַחַר זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, מוֹשִׁיטִין אֶת הַקְּרֶשִׁין מִזּוֹ לְזוֹ, אֲבָל לֹא זוֹרְקִין.

חֲלִית הַבּוֹר וְהַפַּלַּע שֶׁהֵן גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה וּרְחָבִין אַרְבָּעָה, הַנּוֹטֵל מֵהֶן וְהַנּוֹתֵן עַל גַּבָּן – חַיָּיב, פָּחוֹת מִכֵּן – פָּטוּר:

גמרא רַב אָמַר: לֵית כָּאן פָּטוּר אֶלָּא מֵתָּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה מֵתָּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אָסוּר.

רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: וְהוּא שֶׁתְּהֵא רְשׁוּת הָרַבִּים מַקַּפְתּוֹ מִכָּל צַד. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילּוּ מֵרוּחַ אַחַת מִן אִילֵּין עֲגָלוֹת. וַעֲגָלוֹת לָאו לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אִינּוּן.

רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי מָיָשָׁא בִּלְבַד עַל יְדֵי שְׁנַיִם. בְּכָל אֲתַר אַתְּ אָמַר שְׁנַיִם שֶׁעָשׂוּ פְּטוּרִין, וְהָכָא אַתְּ אָמַר שְׁנַיִם שֶׁעָשׂוּ חַיָּיבִין! שָׁנְיָא הִיא, שֶׁכָּךְ הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם בְּאוֹהֶל מוֹעֵד. מַה הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם בְּאוֹהֶל מוֹעֵד. שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זוֹ אַחַר זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מוֹשִׁיטִין אֶת הַקְּרֶשִׁים מִזּוֹ לְזוֹ, אֲבָל לֹא זוֹרְקִין. תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: שֶׁלֹּא לִנְהֹג בַּקְּרֶשִׁים בְּזָיוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הָעוֹמֵד וְהֶחָלָל מִצְטָרְפִין בְּאַרְבָּעָה. וְהוּא שֶׁיְּהֵא הָעוֹמֵד רַבָּה עַל הֶחָלָל. רַבִּי זְעֵירָא בָּעֵי: עַד שֶׁיְּהֵא עוֹמֵד שָׁפָאן וְעוֹמֵד שָׁפָאן רַבָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסָה: פְּשִׁיטָא לְרַבִּי זְעֵירָא שֶׁאֵין עוֹמֵד מִצַּד אֶחָד מִצְטָרֵף. פְּשִׁיטָא לֵיהּ שֶׁאֵין עוֹמֵד מִצַּד אֶחָד רַבָּה.

[דף ס"ו ע"א]

לֹא צוֹרְכָה דְּלָא אֲפִילּוּ עוֹמֵד הַשַּׁנַּי:

חֲלִיוֹת הַבּוֹר וְהַפַּלַּע שֶׁהֵן גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה וּרְחָבִין אַרְבָּעָה. מַה אֲנַן קַיְימִין? אִם בִּגְבוֹהִין עֲשָׂרָה וְרָחְבָּן אַרְבָּעָה רְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ הִיא. גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה וְאֵינָן רְחָבִין אַרְבָּעָה, הֲדָא הִיא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא בְּשֵׁם אִיסִי: קָנָה נָעוּץ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – מֵתָּר לְכָאן וּמֵתָּר לְכָאן, בִּלְבַד שֶׁלֹּא יַחֲלִיק.

אֶלָּא בֵּן אֲנַן קַיְימִין בְּשֶׁאֵינָן לֹא רְחָבִים אַרְבָּעָה וְלֹא גְבוֹהִין עֲשָׂרָה.

וְלֹא בֵּן אָמַר חִיָּיה בְּרֵיהּ דְּרַב: כָּל הַמְּעַכֵּב דִּירִיסָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים – נִקְרָא בַּרְמְלִית. אָמַר רַבִּי יוּדָן: מַה דְּאָמַר חִיָּיה בְּרֵיהּ דְּרַב בְּאֶמְצַע. אֲבָל מִן הַצַּד רְשׁוּת הָרַבִּים מְבַטַּלְתָּהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֵית כָּאן פָּטוּר אֶלָּא מֵתָּר. תַּמָּן תָּנֵינַן: הַמַּפִּים מוּרְקָא בְּשַׁבָּת אִם לַעֲשׂוֹת לָהּ פֶּה – חַיָּיב. אִם לְהוֹצִיא מִמֶּנָּּה הַלֵּיחָה – פָּטוּר. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֵית כָּאן פָּטוּר אֶלָּא מֵתָּר.

תַּמָּן תָּנֵינַן: הַצַּד נָחָשׁ בְּשַׁבָּת, אִם בִּמְתְעַסֵּק שֶׁלֹּא יִשְׁכָּנוּ – פָּטוּר. אִם לִרְפוּאָה – חַיָּיב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֵית כָּאן פָּטוּר אֶלָּא מֵתָּר. תַּמָּן תָּנֵינַן: וְעַל לְפָסִים אַרוֹנְיוֹת שֶׁהֵן טְהוֹרוֹת בְּאוֹהֶל הַמֵּת וּטְמֵאוֹת

בְּמַשָּׂא חַזָּב. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: וְיָאוּת, אִם לְצוֹרְךְ, הָדָא דְתָנֵינַן: אִם לִרְפוּאָה – חַיָּיב. חֲיֵי, לֵית כָּאן פְּטוּר אֶלָּא מֵתָּר:

הֲלָכָה ג' מתני' הַזּוֹרֵק אַרְבַּע אַמּוֹת בְּכֹתֶל, לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים – כְּזוֹרֵק בָּאֲוִיר. לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים – כְּזוֹרֵק בָּאָרֶץ. וְהַזּוֹרֵק בָּאָרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת – חַיָּיב. זָרַק לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת – פָּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – חַיָּיב:

גְּמָרָא מַתְנִיתִין בְּשֶׁאֵין שָׁם חוֹר. אֲבָל אִם יֵשׁ שָׁם חוֹר מַחְלֹקֶת רַבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר בֵּין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע וּבֵין שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע – אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַכֹּתֶל

[דף ס"ו ע"ב]

כְּגָמוּם. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנָן אִם יֵשׁ בּוֹ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַכֹּתֶל כְּגָמוּם. וְאִם לָאו אֵין אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַכֹּתֶל כְּגָמוּם. אֶלָּא כְּפָתוּם.

רַב חִסְדָּא אָמַר: בְּמוּדָד לוֹכְסָן. וְאֵין סוֹפָהּ לֵירֵד. רַבִּי חָיָיה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: תִּפְתֵּר שֶׁהָיְתָה דְּבֵלָה שְׁמֵנָה וְהָיָה נִיטוֹחָה.

רַבִּי חַגַּי בָּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסָה: לֵית הָדָא אָמְרָה שִׁפּוּעַ מַדְרֵגָה כִּלְמַטָּן. אָמַר לֵיהּ: תַּמָּן זָרְעִים נֶהֱנִין מִן הַמַּדְרֵגָה. בְּרַם הָכָא דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהִיוֹת שָׁפִין בָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת. אִילּוּ אָמַר בְּשֶׁהָיָה שָׁם חוֹר וְהִיא נֶהֱנֵית מִן הַחוֹר כְּשֵׁם שֶׁהַזְּרָעִים נֶהֱנִין מִן הָעֲרוּגָה, יָאוּת.

רַבִּי יוֹסָה רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּשֶׁהָיָה הַמָּקוֹם מוֹנְדָרָן. כַּהֲדָא דְתָנֵינַן: זָרַק חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת – חַיָּיב. אֲתָא רַבִּי חִזְקִיָּה רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וְהִיא בְּשֶׁנָּחָה:

הֲלָכָה ד' מתני' הַזּוֹרֵק בַּיָּם אַרְבַּע אַמּוֹת – פָּטוּר. אִם הָיָה רָקָק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ, הַזּוֹרֵק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת – חַיָּיב. וְכַמָּה הוּא רָקָק מַיִם? פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. רָקָק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ – הַזּוֹרֵק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּיב:

גְּמָרָא לֹא סוֹף דָּבָר אַרְבַּע אַמּוֹת בַּיָּם, אֶלָּא אֲפִילּוּ זָרַק בְּכָל הַיָּם – פָּטוּר. שֶׁכָּל הַיָּם נִקְרָא כַּרְמְלִית.

וְלָמָּה תָּנֵינָתָהּ תְּרֵין זִימְנִין? רַבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רַבִּי פִּינְחָס: בְּשֶׁהָיוּ שְׁנֵי רָקָקִים, אֶחָד הָרַבִּים מְהַלְּכִין בּוֹ, וְאֶחָד אֵין הָרַבִּים מְהַלְּכִין בּוֹ אֶלָּא כְּשֶׁהֵן נִדְחָקִין. שֶׁלֹּא תֹּאמַר הוֹאִיל וְאֵין הָרַבִּים מְהַלְּכִין בּוֹ אֶלָּא כְּשֶׁהֵן נִדְחָקִין, אֵינוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים אֶלָּא רְשׁוּת הַיָּחִיד. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר רְשׁוּת הָרַבִּים הִיא:

הֲלָכָה ה' מתני' הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לַיַּבָּשָׁה, וּמִן הַיַּבָּשָׁה לַיָּם, וּמִן הַיָּם לִסְפִינָה, וּמִן הַסְּפִינָה לַיָּם, וּמִן הַסְּפִינָה לַחֲבֶרְתָּהּ – פָּטוּר.

סְפִינוֹת קְשׁוּרוֹת זוֹ בְּזוֹ – מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לְזוֹ. אִם אֵינָן קְשׁוּרִין אַף עַל פִּי שֶׁמּוּקָפוֹת – אֵין מְטַלְטְלִין

מִזּוֹ לְזוֹ׃

[דף ס״ז ע״א]

גמרא אַבָּא בַּר רַב הוּנָא אָמַר׃ בִּקְשׁוּרוֹת בְּגֶמִי. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן אָמַר׃ וְהֵן שֶׁעֵרְבוּ.

רַבִּי חִייָה רַבִּי אִימָא תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר׃ חַד אָמַר׃ בְּשֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה. וְחוֹרָנָא אָמַר׃ אֲפִילוּ יֵשׁ בֵּינֵיהֶם רֹחַב אַרְבָּעָה. וְלֹא יָדְעִין מַאן אָמַר דָּא וּמַאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְּאָמַר רַבִּי יוֹסָה, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי, רַבִּי חִייָה בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר׃ אֲפִילוּ אֵינָן גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה, הֲוֵי דוּ אָמַר בְּשֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה.

הֲוֹון בָּעַיי מֵימַר׃ מַאן דְּאָמַר בְּשֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה, אֲפִילוּ אֵינָן גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה. מַאן דְּאָמַר גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה, אֲפִילוּ יֵשׁ בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי הִילֵל׃ וְהוּא שֶׁיְּהֵא כָּל אֲוִיר כַּרְמְלִית בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה.

סְפִינָה שֶׁבַּיָּם גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵין מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וְלֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר׃ אִם הָיְתָה עֲמוּקָה מִן הַמַּיִם עֲשָׂרָה טְפָחִים וְאֵינָהּ גְּבוֹהָּ מִן הַמַּיִם עֲשָׂרָה טְפָחִים – מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם, אֲבָל לֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר, רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי׃ וְלָמָּה מִתּוֹכָהּ לַיָּם מֻתָּר? מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה. אִין כֵּינִי, אֲפִילוּ מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ! וְלָמָּה מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲמוּקָה עֲשָׂרָה. אִין כֵּינִי אֲפִילוּ מִתּוֹכָהּ לַיָּם! אָמַר רַבִּי אָבוֹן׃ וְלָמָּה מִתּוֹכָהּ לַיָּם מֻתָּר? מִפְּנֵי סַכָּנָה.

סֶלַע שֶׁבַּיָּם גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵין מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וְלֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. פָּחוֹת מִכֵּן – מֻתָּר. מַה בֵּין סֶלַע וּמַה בֵּין סְפִינָה? סְפִינָה – עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת. סֶלַע – בִּמְקוֹמָהּ הִיא.

וְלֹא כַּרְמְלִית הִיא?! כְּלוּם הוּא מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכַרְמְלִית אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. אָמַר רַבִּי אֵילָא׃ עַל רֵישָׁה, סֶלַע שֶׁבַּיָּם גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אֵין מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וְלֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. יוֹתֵר מִכֵּן נַעֲשֵׂית כִּמְחִיצָה שֶׁהוּקְפָּה זֶרַע׳ים שֶׁאֵין מֻתָּר לְטַלְטֵל בָּהּ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. פָּחוֹת מִכֵּן מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וּמִן הַיָּם לְתוֹכָהּ, וּמְטַלְטְלִין בָּהּ עַד בֵּית סָאתַיִם.

רַבִּי בּוֹן בַּר חִייָה בָּעֵי׃ מֵעַתָּה שְׁתֵּי כַּרְמְלִיּוֹת סְמוּכוֹת זוֹ לְזוֹ מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לְזוֹ. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי הִילֵל׃ מְגֻיָּון שֶׁהַיָּם מַקִּיפָהּ מִכָּל צַד כְּמִי שֶׁכַּלָּהּ כַּרְמְלִית אַחַת.

רַב הַמְנוּנָא אָמַר׃ נֶסֶר שֶׁהוּא חוּץ לִסְפִינָה וְאֵין בּוֹ רֹחַב אַרְבַּע – מֻתָּר לֵישֵׁב בּוֹ וְלַעֲשׂוֹת צָרְכָיו בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי מָנָא׃

[דף ס״ז ע״ב]

אִילּוּ אָמַר תֵּבָה פְּחוּתָה, יָאוּת.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: ״בְּתוּלָה נִשֵּׂאת לְיוֹם הָרְבִיעִי״? שֶׁאִם הָיָה לוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִים, הָיָה מַשְׁכִּים לְבֵית דִּין. אִם כֵּן, תִּנָּשֵׂא בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת? אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתַּקֵּן צָרְכֵיהָ כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת, הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא נוֹשֵׂא אוֹתָהּ בָּרְבִיעִי, וּמִסְפָּנָה וְהֵילָךְ, נָהֲגוּ הָעָם לִכְנוֹס בַּשְּׁלִישִׁי, וְלֹא מְחוּ בְּיָדָם חֲכָמִים. רָצָה לִכְנוֹס בַּשֵּׁנִי – אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, אִם מִפְּנֵי הָאוֹנֶס – מֻתָּר. וּמַפְרִישִׁין אֶת הֶחָתָן מִן הַכַּלָּה לֵילֵי שַׁבָּת תְּחִלָּה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲבוּרָה. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: ״אַלְמָנָה נִשֵּׂאת בַּחֲמִישִׁי״? שֶׁאִם נוֹשֵׂא אוֹתָהּ בְּאֶחָד מִכָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת – מַנִּיחָהּ וְהוֹלֵךְ לְמְלַאכְתּוֹ. הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא נוֹשֵׂא אוֹתָהּ בַּחֲמִישִׁי, שֶׁיְּהֵא בָּטֵל שְׁלֹשָׁה יָמִים: חֲמִישִׁי, וְעֶרֶב שַׁבָּת וְשַׁבָּת – שְׁלֹשָׁה יְמֵי בַּטָּלָה, נִמְצָא שָׂמֵחַ עִמָּהּ שְׁלֹשָׁה יָמִים.

ב. גָּדוֹל הַבָּא עַל הַקְּטַנָּה, וְקָטָן שֶׁבָּא עַל הַגְּדוֹלָה, וּמֻכַּת עֵץ – כְּתֻבָּתָהּ מָאתַיִם. מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא אָמְרוּ: אֵיזוֹ קְטַנָּה וְאֵיזֶה קָטָן? קָטָן פָּחוֹת מִבֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, קְטַנָּה פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הֲרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁהַכֹּהֲנִים עוֹשִׂים, כְּגוֹן בַּת יִשְׂרְאֵל לְכֹהֵן, וּבַת כֹּהֵן לְיִשְׂרְאֵל – עוֹשִׂין. הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּכְתוּבָּה, וְהַנּוֹתֵן בָּהּ תַּקָּנָה שֶׁהִתְקִינוּ בֵּית דִּין, בַּת יִשְׂרְאֵל לְכֹהֵן בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרְאֵל – נוֹתֵן אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז.

ג. פִּקֵּחַ שֶׁנָּשָׂא חֵרֶשֶׁת, אוֹ שׁוֹטֶה – כְּתֻבָּתָן מָאתַיִם, מִפְּנֵי שֶׁרוֹצֶה לְהַחֲזִיק לָהֶם אֶת הַנְּכָסִים. חֵרֵשׁ וְשׁוֹטֶה שֶׁנָּשְׂאוּ פִּקְחוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁחֲזַר חֵרֵשׁ וְנִתְפַּקֵּחַ, שׁוֹטֶה וְנִשְׁתַּפֶּה – אֵין לָהֶם כְּתֻבָּה. רָצוּ לְקַיֵּם – נוֹתְנִין כְּתֻבָּה מָנֶה. עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְעֶבֶד הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל, אַף עַל פִּי שֶׁחֲזַר הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְגַּיֵּר, הָעֶבֶד וְנִשְׁתַּחְרֵר – אֵין לָהֶן כְּתֻבָּה. רָצוּ לְקַיֵּם – נוֹתְנִין כְּתֻבָּה מָנֶה. יִשְׂרָאֵל הַבָּא עַל הַשִּׁפְחָה וְעַל בַּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים, אַף עַל פִּי שֶׁחָזְרָה הַשִּׁפְחָה וְנִשְׁתַּחְרְרָה, בַּת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְנִתְגַּיְּרָה – אֵין לָהֶם כְּתֻבָּה. רָצָה לְקַיֵּם – נוֹתֵן כְּתֻבָּה מָנֶה.

הַשָּׁלֵם

ד. בּוֹגֶרֶת וְאֵילּוֹנִית – כְּתֻבָּתָן מָאתַיִם. נִשֵּׂאת בְּחֶזְקַת שֶׁהִיא כְּשֵׁרָה, וְנִמְצֵאת אֵילּוֹנִית – אֵין לָהּ כְּתֻבָּה. רָצָה לְקַיֵּם – נוֹתֵן כְּתֻבָּה מָנֶה.

ה. הַבָּא עַל הַחֵרֶשֶׁת, וְעַל הַשּׁוֹטָה, וְעַל הַבּוֹגֶרֶת, וּמֻכַּת עֵץ – אֵין לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִין. סוּמָא וְאֵילּוֹנִית – יֵשׁ לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִין. סוּמְכוֹס אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: סוּמָא – אֵין לָהּ טַעֲנַת בְּתוּלִין.

ו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּיהוּדָה, בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְפַשְׁפְּשִׁין[1] אֶת הֶחָתָן וְאֶת הַכַּלָּה שְׁלֹשָׁה יָמִים קֹדֶם כְּנִיסָתָן לְחֻפָּה, וּבַגְּלִיל לֹא נָהֲגוּ כֵּן. בְּיהוּדָה, בָּרִאשׁוֹנָה, הָיוּ מְיַחֲדִים אֶת הֶחָתָן וְאֶת הַכַּלָּה שָׁעָה אַחַת קֹדֶם לַחֻפָּה – כְּדֵי שֶׁיְּהֵא לִבּוֹ גַּס בָּהּ. וּבַגְּלִיל לֹא נָהֲגוּ כֵּן. בִּיהוּדָה, בָּרִאשׁוֹנָה, הָיוּ מַעֲמִידִין שְׁנֵי שׁוֹשְׁבִינִין, אֶחָד מִשֶּׁל בֵּית חָתָן, וְאֶחָד מִשֶּׁל בֵּית כַּלָּה. וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא הָיוּ מַעֲמִידִין אֶלָּא לְנִשּׂוּאִין, וּבַגְּלִיל לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין כֵּן. בִּיהוּדָה, בָּרִאשׁוֹנָה, הָיוּ שׁוֹשְׁבִינִין יְשֵׁנִין בְּמָקוֹם שֶׁחָתָן וְכַלָּה יְשֵׁנִין. וּבַגְּלִיל לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין כֵּן. וְכָל שֶׁלֹּא נָהַג כְּמִנְהַג זֶה – אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעֹן טַעֲנַת בְּתוּלִין.

ז. כְּנָסָהּ רִאשׁוֹן לְשֵׁם נִשּׂוּאִין, וְיֵשׁ לָהּ עֵדִים שֶׁלֹּא נִסְתְּרָה, אוֹ אֲפִלּוּ נִסְתְּרָה, וְיֵשׁ לָהּ עֵדִים שֶׁלֹּא נִתְיַחֲדָה עִמּוֹ כְּדֵי בִיאָה – אֵין הַשֵּׁנִי יָכוֹל לִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִין. לְפִיכָךְ, אֵין כְּתֻבָּתָהּ אֶלָּא מָנֶה. טַעֲנַת בְּתוּלִין כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם נִסְתְּרָה מִיָּד, לֹא נִסְתְּרָה אֲפִלּוּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים.

ח. הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע וְנִמְצְאוּ עֵדָיו זוֹמְמִין – הוּא לוֹקֶה וְנוֹתֵן אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז. וְהַזּוֹמְמִין מְקַדִּימִין לְבֵית הַסְּקִילָה. וְאִם הָיְתָה יְתוֹמָה – הוּא לוֹקֶה וּכְתֻבָּתָהּ קַיֶּמֶת. וְנוֹתֵן אַרְבַּע

[1] בּוֹדְקִים.

תּוֹסֶפְתָּא

מָאוֹת זוּז. וְהַזּוֹמְמִין מַקְדִּימִין לְבֵית הַסְּקִילָה, לֹא אָמַר לָעֵדִים שֶׁיְּעִידוּ, אֶלָּא שֶׁהֵם בָּאוּ מֵאֲלֵיהֶן וְהֵעִידוּ - הוּא אֵין לוֹקֶה וְאֵין נוֹתֵן אַרְבַּע מָאוֹת זוּז, וְהַזּוֹמְמִין מַקְדִּימִין לְבֵית הַסְּקִילָה. זְנָתָה כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה, וּמְשֻׁבָּגְרָה הוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רַע - הוּא אֵין לוֹקֶה, וְאֵין נוֹתֵן אַרְבַּע מָאוֹת זוּז, וְהִיא וְזוֹמְמִין מַקְדִּימִין לְבֵית הַסְּקִילָה.

ט. הָיְתָה מְעֻבֶּרֶת, וְאָמְרוּ לָהּ: ׳מַה טִּיבוֹ שֶׁל עֻבָּר זֶה׳? - ׳מֵאִישׁ פְּלוֹנִי, כֹּהֵן הוּא׳! רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים: נֶאֱמֶנֶת; שֶׁזּוֹ עֵדוּת שֶׁהָאִשָּׁה כְּשֵׁרָה לָהּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִי אַתֶּם מוֹדִים בִּשְׁבוּיָה, וְיֵשׁ לָהּ עֵדִים שֶׁנִּשְׁבֵּית, וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳טְהוֹרָה אֲנִי׳ שֶׁאֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת? אָמְרוּ לוֹ: לֹא! אִם אָמְרָתְּ בִּשְׁבוּיָה שֶׁנִּשְׁבֵּית לְבֵין הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁיֵּשׁ לָהּ עֵדִים, תֹּאמַר בָּזוֹ שֶׁאֵין לָהּ עֵדִים? אָמַר לָהֶם: וְכִי מַה עֵדוּת גְּדוֹלָה מִזּוֹ, שֶׁהָרֵי כְּרֵסָהּ בֵּין שִׁנֶּיהָ?! אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁרֹב כּוּתִים פְּרוּצִים בַּעֲרָיוֹת. אָמַר לָהֶם: אֵין אַפּוֹטְרוֹפּוֹס לַעֲרָיוֹת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּעֵדוּת אִשָּׁה בִּגּוּפָהּ, אֲבָל עֵדוּת אִשָּׁה בְּבִתָּהּ - דִּבְרֵי הַכֹּל שֶׁהַוָּלָד שְׁתוּקִי.

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק שֵׁנִי

א. עֵדִים שֶׁאָמְרוּ: ׳מְעִידִין אֲנַחְנוּ בִּפְלוֹנִי שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חֲלוּצָה, עוֹבֵד כּוֹכָבִים נָתִין וּמַמְזֵר׳ - עַד שֶׁלֹּא נֶחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין, אָמְרוּ: ׳בַּדָּאִין אָנוּ׳ - הֲרֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנִין. מִשֶּׁנֶּחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין, אָמְרוּ: ׳בַּדָּאִין אָנוּ׳ - אֵין נֶאֱמָנִים. זֶהוּ כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: עֵדִים שֶׁהֵעִידוּ לְטַמֵּא, לְטַהֵר, לְרַחֵק וּלְקָרֵב, לֶאֱסוֹר וּלְהַתִּיר, לִפְטוֹר וּלְחַיֵּב, עַד שֶׁלֹּא נֶחְקַר עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין אָמְרוּ: ׳בַּדָּאִין אָנוּ׳ - הֲרֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנִין, מִשֶּׁנֶּחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין אָמְרוּ: ׳בַּדָּאִין אָנוּ׳ - אֵין נֶאֱמָנִין.

ב. יָפֶה כֹּחַ שְׁטַר מִכֹּחַ עֵדִים, וְיָפֶה כֹּחַ עֵדִים מִכֹּחַ שְׁטַר. יָפֶה כֹּחַ שְׁטַר - שֶׁהַשְׁטַר מוֹצִיא אִשָּׁה מִבַּעֲלָהּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעֵדִים. יָפֶה כֹּחַ עֵדִים - שֶׁהָעֵדִים שֶׁאָמְרוּ: ׳מֵת פְּלוֹנִי׳ תְּנַשֵּׂא אִשְׁתּוֹ. כָּתוּב בִּשְׁטָר: ׳מֵת פְּלוֹנִי׳ - לֹא תְּנַשֵּׂא אִשְׁתּוֹ. אִם אָמְרוּ: מַה שֶּׁכָּתוּב בִּשְׁטָר זֶה שָׁמַעְנוּ וְשָׁכַחְנוּ - תְּנַשֵּׂא אִשְׁתּוֹ. כּוֹתֵב אָדָם עֵדוּתוֹ בִּשְׁטָר וּמֵעִיד עָלֶיהָ אֲפִלּוּ לְאַחַר מֵאָה שָׁנִים.

ג. יָפֶה כֹּחַ שְׁטַר מִכֹּחַ כֶּסֶף, וְיָפֶה כֹּחַ כֶּסֶף מִכֹּחַ שְׁטַר, שֶׁהַשְׁטַר גּוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכֶסֶף. יָפֶה כֹּחַ כֶּסֶף שֶׁהַכֶּסֶף פּוֹדֶה אֶת הָעֲרָכִין וְאֶת הַחֲרָמִין וְאֶת הַהֶקְדֵּשׁוֹת וְאֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁטָר. יָפֶה כֹּחַ שְׁטַר וְכֶסֶף מִכֹּחַ חֲזָקָה, וְכֹחַ חֲזָקָה מִכֹּחַ שְׁטַר וְכֶסֶף. יָפֶה כֹּחַ שְׁטַר וְכֶסֶף, שֶׁשְּׁטַר וְכֶסֶף קוֹנִים עֶבֶד עִבְרִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּחֲזָקָה. יָפֶה כֹּחַ חֲזָקָה, שֶׁאִם מָכַר עֶשֶׂר שָׂדוֹת, כֵּיוָן שֶׁהֶחְזִיק בְּאֶחָד מֵהֶם - קוֹנֶה אֶת כֻּלָּם. אֲבָל לֹא נָתַן לוֹ אֶלָּא דְּמֵי אַחַת מֵהֶן, אוֹ לֹא כָּתַב לוֹ אֶלָּא עַל אַחַת מֵהֶן - לֹא קָנָה אֶלָּא אוֹתָהּ שָׂדֶה בִּלְבָד.

ד. מָאתַיִם לְבָתוּלָה וּמָנֶה לְאַלְמָנָה, נֶזֶק וַחֲצִי נֶזֶק, תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה - כֻּלָּן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין כְּתוּבִין בִּשְׁטָר גּוֹבִים מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין.

ה. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה: ׳אִשֶּׁת אִישׁ אֲנִי׳, וְחָזְרָה וְאָמְרָה: ׳אֵינִי אִשֶּׁת אִישׁ׳ - נֶאֱמֶנֶת, שֶׁהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר. אָמְרָה: ׳נִשְׂבֵּית וּטְהוֹרָה אֲנִי, וְיֵשׁ לִי עֵדִים שֶׁטְּהוֹרָה אֲנִי׳ - אֵין אוֹמְרִין נַמְתִּין עַד שֶׁיָּבוֹאוּ עֵדִים וַיַּתִּירוּהָ, אֶלָּא מַתִּירִין אוֹתָהּ מִיָּד, אִם מְשֻׁהוּתְּרָה בְּאוּ עֵדִים, וְאָמְרוּ: נִשְׁבֵּית הִיא - הֲרֵי זוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא, נִשְׁבֵּית וּטְמֵאָה הִיא, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהּ בָּנִים - תֵּצֵא. עַד אוֹמֵר: נִשְׁבֵּית וּטְמֵאָה הִיא, וְעַד אוֹמֵר נִשְׁבֵּית וּטְהוֹרָה הִיא. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת: נִשְׁבֵּית וּטְמֵאָה הִיא, וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת נִשְׁבֵּית וּטְהוֹרָה הִיא - הֲרֵי זוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא, וְאִם נִשֵּׂאת - לֹא תֵּצֵא.

ו. שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁנִּשְׁבּוּ, זֹאת אוֹמֶרֶת: ׳אֲנִי טְמֵאָה וַחֲבֶרְתִּי טְהוֹרָה׳, וְזֹאת אוֹמֶרֶת: ׳אֲנִי טְמֵאָה וַחֲבֶרְתִּי טְהוֹרָה׳ - נֶאֱמֶנֶת. ׳אֲנִי

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

טְהוֹרָה וַחֲבֶרְתִּי טְמֵאָה׳ – אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. ׳אֲנִי וַחֲבֶרְתִּי טְמֵאוֹת׳ – נֶאֱמֶנֶת עַל עַצְמָהּ וְאֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת עַל חֲבֶרְתָּהּ. ׳אֲנִי וַחֲבֶרְתִּי טְהוֹרוֹת׳ – נֶאֱמֶנֶת עַל חֲבֶרְתָּהּ וְאֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת עַל עַצְמָהּ.

ז. וְכֵן שְׁנֵי אֲנָשִׁים שֶׁנִּשְׁבּוּ, זֶה אוֹמֵר: ׳חֲבֵרִי כֹּהֵן׳, וְזֶה אוֹמֵר: ׳חֲבֵרִי כֹּהֵן׳ – נוֹתְנִין לָהֶן. אֲבָל לַחֲזָקָה אֵין נֶאֱמָנִין, עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁלֹשָׁה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ שְׁנַיִם מְעִידִין עַל זֶה וּשְׁנַיִם מְעִידִין עַל זֶה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף אֵין נוֹתְנִין לָהֶן עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁלֹשָׁה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ שְׁנַיִם מְעִידִין לָזֶה, וּשְׁנַיִם מְעִידִין לָזֶה. מַעֲלִין לַכְּהֻנָּה לְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִים עַל פִּי עֵד אֶחָד, אֲבָל אֵין מַשִּׂיאִין אֶלָּא עַל פִּי שְׁנַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף אֵינוֹ נֶאֱמָן לְהַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה, עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁלֹשָׁה, שְׁנַיִם מְעִידִין לָזֶה וּשְׁנַיִם מְעִידִין לָזֶה.

ח. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ עוֹרְרִין, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁאֵין עוֹרְרִין – מַעֲלִין לְכְהוּנָה עַל פִּי עֵד אֶחָד, אֵיזֶהוּ עַרְעָר? אִם אָמְרוּ: ׳הַאִיךְ קָפַץ פְּלוֹנִי לְכְהוּנָה, שֶׁלֹּא נָשָׂא כַּפָּיו מֵימָיו, שֶׁלֹּא נָטַל כַּפָּיו מֵימָיו׳?! – אֵין זֶה עַרְעָר. ׳שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה, עוֹבֵד כּוֹכָבִים, נָתִין וּמַמְזֵר׳ – הֲרֵי זֶה עַרְעָר. רַבִּי הֶעֱלָה לְכְהוּנָה עַל פִּי עֵד אֶחָד, רַבִּי יוֹסֵי הֶעֱלָה לְכְהוּנָה עַל פִּי עֵד אֶחָד.

ט. נָפְלָה לְעָזָה בָּעִיר[2]. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵין לְעָזָה רְאָיָה, אֶלָּא כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַרְעָר – יָבֹא וְיֹאמַר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן הַסְּגָן: מַעֲלִין לַכְּהֻנָּה עַל פִּי עֵד אֶחָד, וְלֹא עַל פִּי עֵד אֶחָד בִּלְבַד אָמְרוּ, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִשָּׁה, לֹא כְשֶׁתָּבֹא אִשָּׁה לְבֵית דִּין, אֶלָּא לְכְשֶׁתֹּאמַר, יִתְּנוּ לוֹ[3].

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. שְׁתֵּי חֲזָקוֹת לְכְהוּנָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם וְחִלּוּק גְּרָנוֹת. וּבְסוּרְיָא וְעַד מָקוֹם שֶׁשְּׁלוּחֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ מַגִּיעִים – נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם אֲבָל לֹא חִלּוּק גְּרָנוֹת. וּבָבֶל כְּסוּרְיָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף אֲלֶכְסַנְדְּרְיָא שֶׁל מִצְרַיִם בְּרֹאשׁוֹנָה, מִפְּנֵי שֶׁבֵּית דִּין קָבוּעַ שָׁם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁהַתְּרוּמָה חֲזָקָה לַכְּהֻנָּה בְּחִלּוּק גְּרָנוֹת, כָּךְ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן חֲזָקָה לַלְּוִיָּה בְּחִלּוּק גְּרָנוֹת, וְהַמְחַלֵּק בְּבֵית דִּין – אֵין לוֹ חֲזָקָה לַכְּהֻנָּה.

ב. הַכֹּל נֶאֱמָנִים לְהָעִידָהּ, אֲפִלּוּ בְּנָהּ אֲפִלּוּ בִּתָּהּ, חוּץ מִמֶּנָּה וּמִבַּעְלָהּ, שֶׁאֵין אָדָם מֵעִיד עַל יְדֵי עַצְמוֹ. אָמַר רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקַּצָּב: הַמָּעוֹן הַזֶּה! לֹא זֶה יָדָהּ מִתּוֹךְ יָדֵי מִשְׁעָה שֶׁנִּכְנְסוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לִירוּשָׁלַיִם וְעַד שֶׁיָּצְאוּ, וְאַף עַל פִּי כֵן, יְחִד לָהּ בֵּית בַּחֲצָרָהּ, וּכְשֶׁהִיא יוֹצְאָה – יוֹצְאָה בְּרֹאשׁ בָּנֶיהָ, וּכְשֶׁהִיא נִכְנֶסֶת – נִכְנֶסֶת בְּסוֹף בָּנֶיהָ, וְהָיְתָה נִזּוֹנֶת מִנְּכָסָיו. לֹא נִתְייַחֲדָה עִמּוֹ אֶלָּא עַל פִּי בָּנֶיהָ.

ג. נֶאֱמָן אָדָם לוֹמַר: ׳כָּךְ אָמַר לִי אַבָּא – מִשְׁפָּחָה זוֹ טְמֵאָה וּמִשְׁפָּחָה זוֹ טְהוֹרָה, שֶׁאָכַלְנוּ בִּקְצָצָה שֶׁל בַּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי[4]׳,

---

[2] יָצָא לַעֲז בָּעִיר שֶׁהוּא פָּסוּל מִן הַכְּהוּנָה, אֲבָל אוֹתוֹ לַעֲז יָצָא רַק בָּעִיר, וְלֹא הֶחְזֵק בְּבֵית דִּין.

[3] אִם הָיָה אוֹמֶרֶת עַל אִישׁ שֶׁהוּא חוּץ לַבַּיִת שֶׁהוּא כֹּהֵן, שׁוֹמְעִים לָהּ וְיִתְּנוּ לוֹ אֶת תְּרוּמָתָם.

[4] נוֹהֲגִים הָיוּ, אִם אֶחָד מִן הָאַחִים נָשָׂא אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ הוֹגֶנֶת לוֹ, הַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ לָהּ פְּסוּל מִשְׁפָּחָה, בָּאִים בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה, וּמְבִיאִים חָבִית מְלֵאָה פֵּרוֹת, וְשׁוֹבְרִים אוֹתָהּ בְּאֶמְצַע רְחָבָה, וְאוֹמְרִים: אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל! אַחֵינוּ פְּלוֹנִי נָשָׂא אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ הוֹגֶנֶת לוֹ, וּמִתְיָרְאִים אָנוּ שֶׁמָּא יִתְעָרֵב זַרְעוֹ בְּזַרְעֵנוּ, בּוֹאוּ וּקְחוּ לָכֶם דֻּגְמָא, אוֹת וְסִימָן, זִכָּרוֹן לְדוֹרוֹת שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב זַרְעוֹ בְּזַרְעֵנוּ. וּבִירוּשָׁלְמִי קִדּוּשִׁין אִיתָא: ״וְהַתִּינוֹקוֹת מְלַקְּטִים

תּוֹסֶפְתָּא

וְשֶׁאָמַר לוֹ רַבּוֹ לִפְלוֹנִי: ׳צֵא וּטְבוֹל לְתַרוּמָתְךָ, וְשֶׁהֵיינוּ מוֹלִיכִין חַלָּה וּמַתָּנוֹת לִפְלוֹנִי כֹּהֵן עַל יְדֵי עַצְמוֹ׳, אֲבָל לֹא עַל יְדֵי אַחֵר, וְכֵן, אִם הָיָה כּוּתִי וְנִתְגַּיֵּר, עֶבֶד וְנִשְׁתַּחְרֵר – אֵין נֶאֱמָנִים. וְאֵין נֶאֱמָן לוֹמַר: ׳דֶּרֶךְ הָיָה לִפְלוֹנִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה׳ – ׳מַעֲמָד וּמוֹסָפִין הָיָה לִפְלוֹנִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה׳. עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְגַּיֵּר עֶבֶד וְנִשְׁתַּחְרֵר הֲרֵי אֵלּוּ אֵין נֶאֱמָנִים לוֹמַר: ׳זָכוּר הָיִיתִי בִּפְלוֹנִי שֶׁחָיַב לִפְלוֹנִי מָנֶה׳, וְ׳דֶּרֶךְ פְּלוֹנִית עוֹבֶרֶת בְּשָׂדֶה פְּלוֹנִי׳, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמֻמוֹן. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: נֶאֱמָנִין.

ד. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה: נֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה אוֹ קָטָן לוֹמַר: ׳מִכָּאן יָצָא נְחִיל זֶה׳. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהֵעִידוּ עַל מַעֲמָדָן, אֲבָל אִם יָצְאוּ וְחָזְרוּ – אֵין נֶאֱמָנִין; שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֶלָּא מִתּוֹךְ הַפַּחַד וּמִתּוֹךְ הַיִּרְאָה. אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים, אֶחָד עֲבָדִים וְאֶחָד קְטַנִּים, נֶאֱמָנִין לוֹמַר: ׳מָקוֹם זֶה טָמֵא וּמָקוֹם זֶה טָהוֹר׳.

ה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קְטַנָּה בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁבֵּית, אֲפִלּוּ הִיא בַּת עֶשֶׂר שָׁנִים – הֲרֵי הִיא בְּקִדֻּשָּׁתָהּ, וּכְתֻבָּתָהּ מָאתַיִם, הַבָּא עַל הַחֲרֶשֶׁת, וְעַל הַשּׁוֹטָה, וְעַל הַבּוֹגֶרֶת, וְעַל מַכַּת עֵץ – אֵין לָהֶן קֻנָּס. סוּמָא וְאִילּוֹנִית – יֵשׁ לָהֶן קֻנָּס.

ו. רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה אוֹמֵר: הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ, וְעַל אֲחוֹת אָבִיו, וְעַל אֲחוֹת אִמּוֹ, וְעַל אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ, וְעַל אֵשֶׁת אָחִיו, וְעַל אֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו, וְעַל הַנִּדָּה – אֵין לָהֶן קֻנָּס. וְכֵן הָיָה רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה אוֹמֵר: יוֹם הַכִּפּוּרִים הֲרֵי הוּא כְּשַׁבָּת לְתַשְׁלוּמִין.

ז. אֶחָד הָאוֹנֵס וְאֶחָד הַמְפַתֶּה. מַה בֵּין אוֹנֵס לְמְפַתֶּה? אוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצַּעַר, וְהַמְפַתֶּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצַּעַר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: זֶה וְזֶה אֵין

וְאוֹמְרִים: נִקְצִין פְּלוֹנִי מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ״; וְלָכֵן נִקְרֵאת ׳קְצָצָה׳.

הַשָּׁלֵם

נוֹתְנִין הַצַּעַר, מִפְּנֵי שֶׁסּוֹפָהּ לְהִצְטַעֵר תַּחַת בַּעְלָהּ. אָמְרוּ לוֹ: אֵין דּוֹמָה נִבְעֶלֶת בְּרָצוֹן, לְנִבְעֶלֶת שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן.

ח. אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: ׳אוֹנֵס נוֹתֵן מֵיָד׳, לְכְשֶׁיּוֹצִיא – אֵין נוֹתֵן כְּלוּם. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נוֹתֵן כְּתֻבָּה מָנֶה, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: ׳מְפַתֶּה לְכְשֶׁיּוֹצִיא נוֹתֵן׳, אֲבָל בָּשְׁתָּהּ וּפְגָמָהּ – נוֹתֵן מֵיָד, מַה בֵּין נוֹתֵן מֵיָד לְנוֹתֵן לְאַחַר זְמַן? נוֹתֵן מֵיָד, אִם מֵתָה – אֲבִיהָ יוֹרְשָׁהּ, נוֹתֵן לְאַחַר זְמַן, אִם מֵתָה – בַּעְלָהּ יוֹרְשָׁהּ.

ט. אֶחָד הָאוֹנֵס וְאֶחָד הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע שֶׁגָּרְשׁוּ – כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהַחְזִיר, אִם הָיוּ כֹּהֲנִים – לוֹקִים אַרְבָּעִים. אֶחָד הָאוֹנֵס וְאֶחָד הַמְפַתֶּה, בֵּין הִיא בֵּין אֲבִיהָ יְכוֹלִין לְעַכֵּב, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב, טז): ״אִם מָאֵן יְמָאֵן אֲבִיהָ״ וְגוֹ׳. וְאוֹמֵר (דְּבָרִים כב, כט): ״וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה״; וְלוֹ אַתָּה כּוֹפֶהָ, וְאִי אַתָּה כּוֹפֶהָ לְהַ לְיַבֵּם.

י. קְטַנָּה מִבַּת יוֹם אֶחָד וְעַד שֶׁתָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת – יֵשׁ לָהּ מֶכֶר וְאֵין לָהּ קֻנָּס. מִשֶּׁתָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְעַד שֶׁתִּבָּגֵר – יֵשׁ לָהּ קֻנָּס וְאֵין לָהּ מֶכֶר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קֻנָּס – אֵין מֶכֶר, וְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מֶכֶר – אֵין קֻנָּס. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: קְטַנָּה, מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְעַד שֶׁתִּבָּגֵר – יֵשׁ לָהּ קֻנָּס.

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. יָפֶה כֹּחַ הַבַּעַל מִכֹּחַ הָאָב, וְכֹחַ הָאָב מִכֹּחַ הַבַּעַל. יָפֶה כֹּחַ הַבַּעַל – שֶׁהַבַּעַל אוֹכֵל פֵּרוֹת בְּחַיֶּיהָ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּאָב. יָפֶה כֹּחַ הָאָב – שֶׁהַבַּעַל חַיָּב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ, בְּפִרְקוֹנָהּ, וּבִקְבוּרָתָהּ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַסְפִּיד – מַסְפִּיד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּאָב.

ב. יָפֶה כֹּחַ אִשָּׁה מִכֹּחַ יְבָמָה, וְיָפֶה כֹּחַ יְבָמָה מִכֹּחַ אִשָּׁה. יָפֶה כֹּחַ אִשָּׁה – שֶׁהָאִשָּׁה אוֹכֶלֶת בְּתֵרוּמָה, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסָה לַחֻפָּה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִבְעֲלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּיבָמָה. יָפֶה כֹּחַ יְבָמָה – שֶׁהַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ, בֵּין

תּוֹסֶפְתָּא

בְּשׁוּגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין בְּאֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן, אֲפִלּוּ בְּבֵית אָבִיהָ – קָנָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּאִשָּׁה.

ג. הָלַךְ הָאָב עִם שְׁלוּחֵיהָ, אוֹ עִם שְׁלוּחֵי הַבַּעַל, אוֹ שֶׁהָלְכוּ שְׁלוּחֵי הָאָב עִם שְׁלוּחֵי הַבַּעַל, אוֹ שֶׁהָיְתָה לָהּ חָצֵר בַּדֶּרֶךְ וְנִכְנְסָה וְלָנָה בְּתוֹכָהּ, אוֹ שֶׁנִּכְנְסָה לַחֻפָּה שֶׁלֹּא לְשֵׁם נִשּׂוּאִין וָמֵתָה, אַף עַל פִּי שֶׁכְּתֻבָּתָהּ אֵצֶל בַּעְלָהּ – אָבִיהָ יוֹרְשָׁהּ. מָסַר הָאָב לִשְׁלוּחֵי הַבַּעַל אוֹ שֶׁמָּסְרוּ שְׁלוּחֵי הָאָב לִשְׁלוּחֵי הַבַּעַל, אוֹ שֶׁהָיְתָה לָהּ חָצֵר בַּדֶּרֶךְ, וְנִכְנְסָה וְלָנָה בְּתוֹכָהּ, אוֹ שֶׁנִּכְנְסָה לַחֻפָּה לְשֵׁם נִשּׂוּאִין וָמֵתָה, אַף עַל פִּי שֶׁכְּתֻבָּתָהּ אֵצֶל אָבִיהָ, מֵתָה – בַּעְלָהּ יוֹרְשָׁהּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּכְתֻבָּתָהּ, אֲבָל בִּתְרוּמָה אֵין אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁתִּכָּנֵס לַחֻפָּה.

ד. נִשְׂבֵּית – אֵין חַיָּב לְפַדּוֹתָהּ, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּשְׁבוּיַת מַלְכוּת, אֲבָל בִּשְׁבוּיַת לִסְטִים – פּוֹדֶה. אִם רָצָה לְקַיֵּם – יְקַיֵּם. וְאִם לָאו – יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה מָנֶה. נִשְׂבֵּית לְאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ – אֵין הַיְתוֹמִין חַיָּבִין לְפַדּוֹתָהּ, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ נִשְׂבֵּית בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ, וּלְאַחַר כֵּן מֵת בַּעְלָהּ – אֵין יוֹרְשִׁים חַיָּבִין לְפַדּוֹתָהּ.

ה. הָיְתָה נְזוּנִית מִנְּכָסָיו, וּצְרִיכָה רְפוּאָה – הֲרֵי הִיא כְּמְזוֹנוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: רְפוּאָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ קִצְבָּה – נִתְרַפֵּא מִכְּתֻבָּתָהּ. שֶׁאֵין לָהּ קִצְבָּה – הֲרֵי הִיא כְּמְזוֹנוֹת. הָיוּ שְׁנֵי בַּצָּרַת, וְאָמַר לָהּ: ׳טְלִי גִיטֵּיךְ וּכְתוּבָּתֵיךְ, צְאִי וּפַרְנְסִי אֶת עַצְמֵךְ׳ – הֲרֵשׁוּת בְּיָדוֹ.

ו. לֹא כָּתַב לָהּ: ׳בְּנִין דִּכְרִין דְּיֵהָוְיָן לָךְ מִינָאי, אֵינוּן יְרִתּוּן כֻּסָּךְ כְּתוּבָּתִיךְ, יַתִּיר עַל חוּלְקֵיהוֹן דְּעִם אֲחוּהוֹן׳[5] – חַיָּב, שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין, כָּל הָאֲרָצוֹת כּוֹתְבִין כְּאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם.

ז. נוֹשֵׂא אָדָם אִשָּׁה, וּפוֹסֵק עִמָּהּ: ׳עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְזוֹן, עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְפַרְנֵס׳. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁפּוֹסֵק עִמָּהּ: ׳עַל מְנָת שֶׁתְּהֵא זָנְתוֹ וּמְפַרְנַסְתּוֹ וּמְלַמְּדַתּוֹ תּוֹרָה׳. מַעֲשֶׂה בִּיהוֹשֻׁעַ בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה, וּפָסַק עִמָּהּ: ׳עַל מְנָת שֶׁתְּהֵא זָנְתוֹ וּמְפַרְנַסְתּוֹ וּמְלַמְּדַתּוֹ תּוֹרָה׳, וְהָיָה שָׁנֵי בַּצּוּרוֹת, עָמַד וְחִלֵּק, הִתְחִילָה קוֹבֶלֶת עָלָיו לַחֲכָמִים, וּכְשֶׁבָּא לְבֵית דִּין, אָמַר לָהֶם: ׳הִיא נֶאֱמֶנֶת עָלַי יָתֵר מִכָּל אָדָם׳. אָמְרָה לָהֶם: ׳וַדַּאי כָּךְ הִתְנָה עִמִּי׳! אָמְרוּ לָהּ חֲכָמִים: אֵין כְּלוּם אַחַר הַקִּיצָּה.

ח. מִצְוָה לְזוֹן אֶת הַבָּנוֹת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אֶת הַבָּנִים; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִצְוָה לָזוּן אֶת הַבָּנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לַבָּנוֹת, אַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן, אֲבָל בְּחַיֵּי אֲבִיהֶן – אֵלּוּ וָאֵלּוּ אֵינָן נְזוֹנִין.

ט. הִלֵּל הַזָּקֵן הָיָה דּוֹרֵשׁ לְשׁוֹן הֶדְיוֹט, שֶׁהָיוּ בְּנֵי אֱלֶכְסַנְדְּרִיָּא מְקַדְּשִׁין נְשׁוֹתֵיהֶן, וּבִשְׁעַת כְּנִיסָתָן לַשּׁוּק – בָּאִין אֲחֵרִים וְחוֹטְפִין אוֹתָן מֵהֶם, בִּקְּשׁוּ חֲכָמִים לַעֲשׂוֹת בְּנֵיהֶן מַמְזֵרִין. אָמַר לָהֶם הִלֵּל הַזָּקֵן: ׳הָבִיאוּ לִי כְּתֻבַּת אִמְּכֶן׳. וּמָצָא שֶׁכָּתוּב בָּהֶן: ׳לְשֶׁתִּכָּנְסִי לַחֻפָּה, הֲרֵי לִי לְאִנְתּוּ כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל׳; וְלֹא עָשׂוּ בְּנֵיהֶן מַמְזֵרִים.

י. רַבִּי מֵאִיר הָיָה דּוֹרֵשׁ לְשׁוֹן הֶדְיוֹט: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ, וּמְשָׁזְכָה בָּהּ הוֹבִירָהּ – שָׁמִין לוֹ כַּמָּה הִיא רְאוּיָה לַעֲשׂוֹת, וְנוֹתֵן לוֹ, שֶׁכָּךְ כּוֹתֵב לוֹ: ׳אִם אוֹבִיר וְלֹא אַעֲבִיד אֲשַׁלֵּם בְּמֵיטַבָּא׳[6].

יא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיָה דּוֹרֵשׁ לְשׁוֹן הֶדְיוֹט: אָדָם מֵבִיא קָרְבָּן עָשִׁיר עַל אִשְׁתּוֹ, וְכֵן כָּל קָרְבָּן וְקָרְבָּן שֶׁהִיא חַיֶּבֶת, שֶׁכֵּן כָּתַב לָהּ:

[5] הַבָּנִים הַזְּכָרִים שֶׁיִּהְיוּ לְךָ מִמֶּנִּי, הֵם יִרְשׁוּ אֶת כֶּסֶף הַכְּתֻבָּה שֶׁלְּךָ, יוֹתֵר עַל חֶלְקֵיהֶם שֶׁעִם אֲחֵיהֶם.

[6] אִם אַשְׁאִיר אֶת הַשָּׂדֶה בּוּרָה וְלֹא אֶעֱבְדֶנָּה אֲשַׁלֵּם בְּמֵיטַב.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

׳אַחֲרִיוּת דְּאִית לִיךְ עֲלַי׳. שֶׁבָּרָה לוֹ מִקְצָת כְּתֻבָּתָהּ – שֶׁבָּרָה לוֹ אֶת כֻּלָּהּ, שֶׁכָּךְ הִיא כּוֹתֶבֶת לוֹ: ׳אַחֲרִיוּת דְּאִית לָךְ עֲלַי מִן קַדְמַת דְּנָא׳.

יב. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה הָיָה דּוֹרֵשׁ לָשׁוֹן הֶדְיוֹט: הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמַּשְׁכּוֹן – לֹא יְמַשְׁכְּנוֹ יוֹתֵר מִחוֹבוֹ, שֶׁכָּךְ כּוֹתֵב לוֹ: ׳תַּשְׁלֻמְתָּא דְּאִית לָךְ עֲלַי, כָּל קֵבֶל דֵּיכִי׳.

יג. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי הָיָה דּוֹרֵשׁ לָשׁוֹן הֶדְיוֹט: מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת כְּתֻבָּה מִלְוֶה – גּוֹבִין מִלְוֶה. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִכְפֹּל – אֵין גּוֹבִין אֶלָּא מֶחֱצָה.

יד. אֲבִי הַבַּד שֶׁנַּעֲשָׂה עָרֵב לִכְתֻבַּת כַּלָּתוֹ, אִם יֵשׁ נְכָסִים לַבֵּן – גּוֹבִין מִשֶּׁל בֵּן, וְאִם לָאו – גּוֹבִין מִשֶּׁל אָב. עָשָׂה הָאָב בַּיִת אוֹ שָׂדֶה אַפּוֹתִיקִי לִכְתֻבַּת כַּלָּתוֹ – בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ גּוֹבִין מֵהֶן.

טו. מִי שֶׁיָּצָא בְנוֹ לִמְדִינַת הַיָּם, וְשָׁמַע שֶׁמֵּת בְּנוֹ, וְעָמַד וְכָתַב כָּל נְכָסָיו לַאֲחֵרִים, וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע שֶׁבְּנוֹ קַיָּם – מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר: אֵין מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה, שֶׁאִלּוּ הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁבְּנוֹ קַיָּם, לֹא הָיָה כּוֹתְבָן. הָיָה חוֹלֶה וּמֵטָל בְּמִטָּה, אָמְרוּ לוֹ: ׳נְכָסִים לְמִי׳? אָמַר לָהֶם: ׳דְּמִיתִי שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּן, עַכְשָׁיו שֶׁאֵין לִי בֵּן – נְכָסַי לִפְלוֹנִי׳. וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן – לֹא אָמַר כְּלוּם. הָיָה חוֹלֶה וּמֵטָל בְּמִטָּה, אָמְרוּ לוֹ: ׳נְכָסֶיךָ לְמִי׳? אָמַר לָהֶם: ׳דְּמִיתִי שֶׁאֵשְׁתִּי מְעֻבֶּרֶת, עַכְשָׁיו שֶׁאֵין אִשְׁתִּי מְעֻבֶּרֶת – נְכָסַי לִפְלוֹנִי׳, וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע שֶׁאִשְׁתּוֹ מְעֻבֶּרֶת – לֹא אָמַר כְּלוּם.

טז. גֵּר שֶׁמֵּת, וּבִזְּזוּ יִשְׂרָאֵל אֶת נְכָסָיו, וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּנִים בִּמְדִינַת הַיָּם, אוֹ שֶׁאִשְׁתּוֹ מְעֻבֶּרֶת – כֻּלָּם חַיָּבִין לְהַחֲזִיר. הֶחֱזִירוּ הַכֹּל וּמֵתוּ בָּנָיו, אוֹ הִפִּילָה אִשְׁתּוֹ: מַחֲזִיק בַּשְּׁנִיָּה – זָכָה. בָּרִאשׁוֹנָה – לֹא זָכָה.

יז. הַבָּנוֹת, בֵּין שֶׁנִּשְׁאוּ עַד שֶׁלֹּא בָגְרוּ, וּבֵין בָּגְרוּ עַד שֶׁלֹּא נִשְׂאוּ – אָבְדוּ מְזוֹנוֹתֵיהֶן, וְלֹא אָבְדוּ פַּרְנָסָתָן; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף אָבְדוּ פַּרְנָסָתָן. כֵּיצַד הֵן עוֹשׂוֹת? שׁוֹכְרוֹת לָהֶן בְּעָלִים וּמוֹצִיאִים לָהֶן פַּרְנָסָתָן.

הַשָּׁלֵם

יח. אֶחָד נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת, וְאֶחָד נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת – מוֹצִיאִים לְמְזוֹן אִשָּׁה וּבָנוֹת. דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת – מוֹצִיאִים לְבָנוֹת מִן הַבָּנִים, וּלְבָנוֹת מִן הַבָּנוֹת, וּלְבָנִים מִן הַבָּנִים, וּלְבָנִים מִן הַבָּנוֹת, בְּנָכְסִים מְרֻבִּים, אֲבָל לֹא לְבָנִים מִן הַבָּנוֹת בְּנָכְסִים מוּעָטִים. נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת – מוֹצִיאִים לְבָנִים מִן הַבָּנוֹת, לְבָנוֹת מִן הַבָּנוֹת, אֲבָל לֹא לְבָנוֹת מִן הַבָּנִים, בֵּין שֶׁשִּׁעְבֵּד הָאָב בְּחַיָּיו בֵּין שֶׁשִּׁעְבְּדוּ הַיּוֹרְשִׁין אַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן – אֵין נִפְרָעִין מֵהֶן לְעִנְיַן כְּתֻבָּה, אֲבָל לְפַרְנָסָה גּוֹבִין מֵהֶן.

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. הַבּוֹגֶרֶת כִּתְבִיעָה, וְנוֹתְנִים לָהּ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, אִם הָיְתָה קְטַנָּה – בֵּין הִיא בֵּין אֲבִיהָ יְכוֹלִין לְעַכֵּב. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: נוֹתְנִין לָהּ הַכֹּל תְּרוּמָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִן הָאֲרוּסִין, אֲבָל מִן הַנִּשּׂוּאִין – מוֹדֶה רַבִּי טַרְפוֹן שֶׁנּוֹתְנִין לָהּ מֶחֱצָה חֻלִּין, וּמֶחֱצָה תְּרוּמָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּבַת כֹּהֵן לְכֹהֵן, אֲבָל בַּת יִשְׂרָאֵל לְכֹהֵן – דִּבְרֵי הַכֹּל מֶחֱצָה חֻלִּין וּמֶחֱצָה תְּרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר: שְׁתֵּי יָדוֹת תְּרוּמָה וְאֶחָד חֻלִּין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נוֹתְנִים לָהּ הַכֹּל תְּרוּמָה, וְהִיא מוֹכֶרֶת וְלוֹקַחַת בְּדָמֶיהָ חֻלִּין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל מָקוֹם שֶׁהֻזְכְּרוּ שָׁם תְּרוּמָה – נוֹתְנִין לָהּ כִּפְלַיִם חֻלִּין. זוֹ מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה! רַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: אֵין הָאִשָּׁה אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁתִּכָּנֵס לַחֻפָּה, וְהַיְכָמָה עַד שֶׁתִּבְעֹל, וְאִם מֵתָה – בַּעְלָהּ יוֹרְשָׁהּ. אָמַר רַבִּי מְנַחֵם בֶּן נַפָּח מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקַּפָּר: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁקִּדֵּשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת נָשִׁים לְהַאֲכִילָן בִּתְרוּמָה, שֶׁהָיוּ שְׁנֵי בַּצָּרוֹת. וּכְבָר שָׁלַח יוֹחָנָן בֶּן בַּג בַּג אֵצֶל רַבִּי יְהוּדָה בֶּן

תּוֹסֶפְתָּא

בְּתֵירָה לִנְצִיבִים, אָמַר לוֹ: שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר – ׳בֵּת יִשְׂרָאֵל הַמְאֹרָסֶת לְכֹהֵן אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה׳, שָׁלַח לוֹ וְאָמַר לוֹ: ׳מֻחְזָק הָיִיתִי בְּךָ שֶׁאַתָּה בָּקִי בְּחַדְרֵי תוֹרָה, לָדוּן קַל וָחֹמֶר אִי אַתָּה יוֹדֵעַ? וּמַה שִּׁפְחָה כְּנַעֲנִית שֶׁאֵין בֵּיאָתָהּ קוֹנָה אוֹתָהּ לֶאֱכֹל בִּתְרוּמָה, כִּסְפָּהּ קוֹנֶה אוֹתָהּ לְהַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה, בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁהַבִּיאָה קוֹנָה אוֹתָהּ לְהַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה, אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהֵא כֶּסֶף קוֹנֶה אוֹתָהּ לְהַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה? אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה? שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ חֲכָמִים: אֵין אֲרוּסָה בַּת יִשְׂרָאֵל אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁתִּכָּנֵס לַחֻפָּה, אִם מֵתָה – בַּעְלָהּ יוֹרְשָׁהּ׳.

ב. יְבָמָה מַה הִיא לְמִזּוֹנוֹת? כָּל זְמַן שֶׁנִּתְחַיֵּב הַבַּעַל – יְבָמִין חַיָּבִין, לֹא נִתְחַיֵּב הַבַּעַל – אֵין הַיְּבָמִין חַיָּבִין. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁל מִי? אִם הָיְתָה נְזוֹנֶת מִשֶּׁלָּהֶן – הֲרֵי הֵן שֶׁלָּהֶן. וְאִם לָאו – הֲרֵי הֵן שֶׁל עַצְמָהּ. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ שֶׁל עַצְמָהּ. הַמְקַדֵּישׁ מַעֲשֶׂה יְדֵי אִשְׁתּוֹ – הֲרֵי זֶה מַעֲלֶה לָהּ פַּרְנָסָה מִתּוֹכָן, וְהַשְּׁאָר הֶקְדֵּשׁ.

ג. מְלָאכוֹת שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשָׂה לְבַעְלָהּ: שִׁבְעָה גּוּפֵי מְלָאכוֹת מָנוּ, וּשְׁאָר לֹא הִצְרִכוּ לְמָנוֹת. אֵין כּוֹפָהּ לַעֲשׂוֹת לְאָבִיו, וְלֹא לִבְנוֹ, וּלְהַטִּיל לִפְנֵי בְּהֶמְתּוֹ, אֲבָל כּוֹפָהּ לִתֵּן תֶּבֶן לִפְנֵי בְּקָרוֹ, מָקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ אַחַת מִכָּל אֵלּוּ – אֵינוֹ יָכוֹל לְכוֹפָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף אֵין כּוֹפָהּ לַעֲשׂוֹת בַּפִּשְׁתָּן, מִפְּנֵי שֶׁפִּשְׁתָּן מַסְרִיחַ אֶת הַפֶּה וּמְשַׁרְבִּיט אֶת הַשִּׁפָּתַיִם. נָדְרָה שֶׁלֹּא לְהָנִיק אֶת בְּנָהּ – בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שׁוֹמֶטֶת דַּד מִפִּיהָ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כּוֹפָהּ וּמֵנִיקָתוֹ. נִתְגָּרְשָׁה – אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לְהָנִיק. אִם הָיָה בְּנָהּ מַכִּירָהּ – נוֹתְנִין לָהּ שְׂכָרָהּ, וְכוֹפָהּ וּמֵנִיקָתוֹ מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה. אֵין הָאִישׁ כּוֹפֶה אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁתָּנִיק אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה כּוֹפָה אֶת בַּעְלָהּ שֶׁתָּנִיק אֶת בֶּן חֲבֵרְתָּהּ.

ד. הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּיוֹלְדָה נְקֵבָה. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: שַׁבָּת אֶחָד

הַשָּׁלֵם

כְּיוֹלֶדֶת זָכָר, וְכִימֵי נִדָּתָהּ. יֵשׁ עַל כֵּן – יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה.

ה. הַפּוֹעֲלִים – שְׁתַּיִם בַּשַּׁבָּת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּעוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעִירָן, וְאֵם עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעִיר אַחֶרֶת – פַּעַם אַחַת בַּשַּׁבָּת. הֶחָמָרִים – אַחַת לִשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. הַגַּמָּלִין – אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם. הַסַּפָּנִין – אַחַת לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים.

ו. הַמּוֹרֶדֶת עַל בַּעְלָהּ – פּוֹחֲתִין לָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ שִׁבְעָה דִינָרִים בַּשַּׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁבְעָה טַרְפְּעִיקִים, זוֹ מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה: רַבּוֹתֵינוּ הִתְקִינוּ, שֶׁיְּהוּ מַכְרִיזִין עָלֶיהָ אַרְבַּע וַחֲמִשָּׁה שַׁבָּתוֹת, זוֹ אַחַר זוֹ, פַּעֲמַיִם בַּשַּׁבָּת, וְשׁוֹלְחִין לָהּ בֵּית דִּין: ׳הֱוֵי יוֹדַעַת, שֶׁאֲפִלּוּ כְּתֻבָּתֵךְ מֵאָה מָנֶה – הִפְסַדְתְּ׳. אַחַת אֲרוּסָה וְאַחַת נְשׂוּאָה וְאַחַת שׁוֹמֶרֶת יָבָם, אֲפִלּוּ נִדָּה אֲפִלּוּ חוֹלָה.

ז. הַמַּשְׁרֶה אֶת אִשְׁתּוֹ עַל יְדֵי שָׁלִישׁ – לֹא יִפְחוֹת לָהּ מִקַּבִּים חִטִּין, אוֹ מֵאַרְבַּע קַבִּין שְׂעוֹרִים, וְכֻלָּם בְּמִדַּת אִיטַלְקִי, וַאֲפִלּוּ נִדָּה וַאֲפִלּוּ חוֹלָה וַאֲפִלּוּ שׁוֹמֶרֶת יָבָם. נוֹתֵן כּוֹס חָבִית וּקְדָרָה, פַּךְ נֵר וּפְתִילָה. יַיִן אֵין לָהּ – שֶׁאֵין נְשׂוֹתֵיהֶן שֶׁל עֲנִיִּים שׁוֹתוֹת יַיִן. כַּר אֵין לָהּ – שֶׁאֵין נְשׂוֹתֵיהֶן שֶׁל עֲנִיִּים יְשֵׁנוֹת עַל כַּר.

ח. מוֹתָר מְזוֹנוֹת לַבַּעַל. וּמוֹתָר בְּלָאוֹת שֶׁל אִשָּׁה. הֶעָשִׁיר – עוֹלָה עִמּוֹ. הֶעָנִי – אֵין יוֹרֶדֶת עִמּוֹ. מַעֲשֶׂה בְּבִתּוֹ שֶׁל נַקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרְיוֹן שֶׁפָּסְקוּ לָהּ חֲכָמִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת דִּינְרֵי זָהָב בְּכָל יוֹם לְקַפֵּת בְּשָׂמִים, וְלֹא הָיְתָה אֶלָּא שׁוֹמֶרֶת יָבָם. אַף הִיא קִלְלָה אוֹתָם, אָמְרָה לָהֶם: כָּךְ תִּפְסְקוּ לִבְנוֹתֵיכֶם! אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק: אֲרָאָה בְּנֶחָמָה אִם לֹא רְאִיתִיהָ שֶׁמְּלַקֶּטֶת שְׂעוֹרִים תַּחַת טַלְפֵּי סוּסִים בְּעַכּוֹ, קָרָאתִי עָלֶיהָ מִקְרָא זֶה (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ח): ״אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים״ וְגוֹ׳.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק שִׁישִׁי

א. מִי שֶׁמֵּת, וְהִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת, בִּזְמַן שֶׁהַנְּכָסִים מְרֻבִּין – הַבָּנִים יְרֵשׁוּ וְהַבָּנוֹת נִזּוֹנוֹת וּמִתְפַּרְנְסוֹת. כֵּיצַד הַבָּנִים יְרֵשׁוּ? אֵין אוֹמְרִים: ׳אִלּוּ הָיָה אֲבִיהֶם קַיָּם הָיָה נוֹתֵן לָהֶם כָּךְ וְכָךְ׳; אֶלָּא רוֹאִים אֶת אֶחָד כְּאִלּוּ הוּא אֲבִיהֶם וְנוֹתְנִים לָהֶם. כֵּיצַד הַבָּנוֹת נִזּוֹנוֹת וּמִתְפַּרְנְסוֹת? אֵין אוֹמְרִים: ׳אִלּוּ הָיָה אֲבִיהֶן קַיָּם הָיָה נוֹתֵן לָהֶן כָּךְ וְכָךְ׳; אֶלָּא רוֹאִין שֶׁכְּנֶגְדָּן הֵיאַךְ מִתְפַּרְנְסוֹת, וְנוֹתְנִין לָהֶן. רַבִּי אוֹמֵר: כָּל אַחַת וְאַחַת נוֹטֶלֶת עִשָּׂרוֹר נְכָסִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הִשִּׂיא אֶת בַּת הָרִאשׁוֹנָה – יִנְתֵּן לַשְּׁנִיָּה, כְּדֵרֶךְ שֶׁנָּתַן לָרִאשׁוֹנָה. אָמְרוּ לוֹ: יֵשׁ שֶׁמַּשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ וְנוֹטֵל מְעוֹתָיו, וְיֵשׁ שֶׁמַּשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ, וְנוֹתֵן אַחֲרֶיהָ מָעוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמַּשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ סְתָם – לֹא יִפְחוֹת לָהּ מֵחָמֵשׁ סְלָעִים, שֶׁבְּרִאשׁוֹנָה הָיָה לוֹקֵחַ לָהּ כָּל צָרְכָּהּ.

ב. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ שְׁנֵי סְלָעִים, נַעֲשׂוּ שִׁשָּׁה דִינָרִים, מַה שֶּׁחָתַן פּוֹסֵק – פּוֹסֵק פָּחוֹת חֹמֶשׁ, חוּץ מִמְּאתַיִם לִבְתוּלָה וּמָנֶה לְאַלְמָנָה. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ זָהָב – הֲרֵי הוּא כְּכֶלִים. דִּינְרֵי זָהָב – הֲרֵי הֵן כִּכְסָפִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: וְכֵן הוּא הַדָּבָר, בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְפָרְטָן דִּינְרֵי זָהָב – שָׁמִין אוֹתָן וַהֲרֵי הֵן בְּשׁוִוייהֶן, וְהַזָּהָב – הֲרֵי הוּא כִּכְלִים.

ג. הִכְנִיסָהּ לוֹ, בֵּין שׁוּם בֵּין כְּסָפִים, וְנָתַן עֵינָיו לְגָרְשָׁהּ – הֵיא לֹא תֹאמַר לוֹ: ׳תֵּן לִי שׁוּמִי׳, וְהוּא לֹא יֹאמַר לָהּ: ׳טְלִי כַּסְפֵּךְ׳, אֶלָּא נוֹטֶלֶת מַה שֶּׁכָּתַב לָהּ בִּכְתֻבָּתָהּ.

ד. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כְּסָפִים, סְלָעָהּ נַעֲשָׂה שִׁשָּׁה דִינָרִים, חָתָן מְקַבֵּל עָלָיו עֶשְׂרָה דִינָרִים לְמָנֶה לְקֻפַּת בְּשָׂמִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְכֵן כָּל מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְפָחוֹת מִן הַשּׁוּם, וְשֶׁלֹּא לְהוֹסִיף עַל הַכְּסָפִים – אֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה.

הַשָּׁלֵם

ה. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת דִּינָר שׁוּם, וְכָתַב לָהּ אֶלֶף דִּינָר בִּכְתֻבָּתָהּ, אִם עָשְׂתָה קִיְּצָתָהּ – נוֹטֶלֶת מַה שֶּׁכָּתוּב לָהּ. וְאִם לָאו – גּוֹרַעַ כְּנֶגְדָּן שָׁלֹשׁ דִּינָרִין לְכָל סֶלַע וְסֶלַע. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת דִּינָרֵי כְּסָפִים, וְכָתַב לָהּ אֶלֶף דִּינָר בִּכְתֻבָּתָהּ, אִם עָשְׂתָה קִיְּצָתָהּ - נוֹטֶלֶת מַה שֶּׁכָּתוּב לָהּ, וְאִם לָאו – גּוֹרַעַת כְּנֶגְדָּן חֲמִשָּׁה דִינָרִין לְכָל סֶלַע וְסֶלַע. הִכְנִיסָה לוֹ אֶלֶף דִּינָר בִּכְתֻבָּתָהּ, וְכָתַב לָהּ שׁוּם מִשְׁנַיִם עָשָׂר מָנֶה, אִם עָשְׂתָה קִיְּצָתָהּ – נוֹטֶלֶת מַה שֶּׁכָּתוּב לָהּ. וְאִם לָאו – לֹא יִפְחוֹת לְבְתוּלָה מִמָּאתַיִם וּלְאַלְמָנָה מִמָּנֶה.

ו. הַמַּשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ, וּפָסַק עִם חָתָנוֹ שֶׁיַּעֲמֹד עָרֹם וִיכַסֶּנָּה, אֵין אוֹמְרִים: ׳יַעֲמוֹד עָרֹם וִיכַסֶּנָּה׳, אֶלָּא מְכַסֶּה אֶת הָרָאוּי לָהּ. וְכֵן הַמַּשִּׂיאִין אֶת הַיְתוֹמָה – לֹא יִפְחֲתוּ לָהּ מֵחָמֵשׁ דִּינָר, וְאִם יֵשׁ בַּכִּיס – מְפָרְנְסִין אוֹתָהּ לְפִי כְּבוֹדָהּ.

ז. יְתוֹמָה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אִמָּהּ אוֹ אֲחֶיהָ וְכָתְבוּ לָהּ מֵאָה אוֹ חֲמִשִּׁים זוּז אַף עַל פִּי שֶׁכָּתַב לָהֶן הַבַּעַל: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּהֶם׳, יְכוֹלָה הִיא כְּשֶׁתַּגְדִּיל לְהוֹצִיא מִיָּדָם מַה שֶּׁרָאוּי לְהִנָּתֵן לָהּ. הָאִישׁ פּוֹסֵק עַל יְדֵי בִתּוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה פּוֹסֶקֶת עַל יְדֵי בִתָּהּ.

ח. יָתוֹם וִיתוֹמָה שֶׁמְּבַקְּשִׁין לְהִתְפָּרְנֵס – מְפָרְנְסִין אֶת הַיְתוֹמָה וְאַחַר כָּךְ מְפָרְנְסִין אֶת הַיָּתוֹם, מִפְּנֵי שֶׁהָאִישׁ דַּרְכּוֹ לְחַזֵּר עַל הַפְּתָחִים וְאֵין הָאִשָּׁה דַּרְכָּהּ לְחַזֵּר.

ט. יָתוֹם וִיתוֹמָה שֶׁמְּבַקְּשִׁין לִינָּשֵׂא – מַשִּׂיאִין אֶת הַיְתוֹמָה תְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ מַשִּׂיאִין אֶת הַיָּתוֹם; מִפְּנֵי שֶׁבּשְׁתָּהּ שֶׁל אִשָּׁה מְרֻבָּה מִשֶּׁל אִישׁ. יָתוֹם שֶׁמְּבַקֵּשׁ לִישָּׂא - שׁוֹכְרִין לוֹ בַּיִת, וּמַצִּיעִין לוֹ מִטָּה, וְאַחַר כָּךְ מַשִּׂיאִין לוֹ אִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים טו, ח): ״דֵּי מַחְסוֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ״; דֵּי מַחְסוֹרוֹ - ׳זֶה הַבַּיִת׳. אֲשֶׁר יֶחְסַר - ׳זֶה הַמִּטָּה וְהַשֻּׁלְחָן׳. לוֹ - ׳זוֹ אִשָּׁה׳; שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן (בְּרֵאשִׁית ב, יח): ״אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ״, מַה ״לוֹ״ הָאָמוּר לְהַלָּן - ׳אִשָּׁה׳, אַף ״לוֹ״ הָאָמוּר כָּאן - ׳אִשָּׁה׳.

תּוֹסֶפְתָּא

י. הַמַּשְׁלִישׁ מָעוֹת לַחֲתָנוֹ לִקַּח בֶּהֶן שָׂדֶה לְבִתּוֹ, וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳יִתְּנוּ לְבַעְלִי מִן הָאֵרוּסִין׳ - יַעֲשֶׂה הַמַּשְׁלִישׁ מַה שֶּׁהוּשְׁלָשׁ בְּיָדוֹ. ׳מִן הַנִּשּׂוּאִין׳ - הָרִאשׁוּת בְּיָדָהּ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם הָיְתָה קְטַנָּה, בֵּין מִן הָאֵרוּסִין בֵּין מִן הַנִּשּׂוּאִין - יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁהוּשְׁלָשׁ בְּיָדוֹ. אִם הָיְתָה גְּדוֹלָה, בֵּין מִן הַנִּשּׂוּאִין בֵּין מִן הָאֵרוּסִין - הָרִאשׁוּת בְּיָדוֹ.

יא. הָאוֹמֵר: ׳תְּנוּ שֶׂקֶל מִנְּכָסַי לִבְנֵי בַּשַּׁבָּת׳, וּרְאוּיִן לִתֵּן לָהֶן סֶלַע - נוֹתְנִין לָהֶם סֶלַע. וְאִם אָמַר: ׳אַל תִּתְּנוּ לָהֶם אֶלָּא שֶׂקֶל׳ - אֵין נוֹתְנִין אֶלָּא שֶׂקֶל. אִם אָמַר: ׳אִם מֵתִי יִרְשׁוּ אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶן׳, בֵּין שֶׁאָמַר ׳תְּנוּ׳ בֵּין שֶׁאָמַר ׳אַל תִּתְּנוּ׳ - אֵין נוֹתְנִין לָהֶם אֶלָּא שֶׂקֶל. ׳לְמִזּוֹן אִשָּׁה וּבָנוֹת׳ - בֵּין שֶׁאָמַר ׳תְּנוּ׳ בֵּין שֶׁאָמַר ׳אַל תִּתְּנוּ׳ - נוֹתְנִין לָהֶן סֶלַע. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר - הָאוֹמֵר: ׳תְּנוּ שֶׂקֶל מִנְּכָסַי לִבְנֵי בַּשַּׁבָּת׳, וְהֵן רְאוּיִן לִטּוֹל סֶלַע - נוֹתְנִין לָהֶם שֶׂקֶל, וְהַשְּׁאָר - מִתְפַּרְנְסִין מִן הַצְּדָקָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נְזוֹנִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁיִּכְלוּ נְכָסָיו, וְהַשְּׁאָר מִתְפַּרְנְסִין מִן הַצְּדָקָה.

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד פַּרְנָס, וּבְכֹהֲנֶת שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּיִשְׂרָאֵל, חֹדֶשׁ אֶחָד - יְקַיֵּם. שְׁנַיִם - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה. וּבְכֹהֵן, שְׁנַיִם - יְקַיֵּם. שְׁלֹשָׁה - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה.

ב. הֵדִירָהּ שֶׁלֹּא תִּטְעַם אֶחָד מִכָּל הַמִּינִין, בֵּין מַאֲכָל רַע בֵּין מַאֲכָל יָפֶה, אֲפִלּוּ לֹא טָעֲמָה אוֹתוֹ הַמִּין כָּל יָמֶיהָ - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: רוֹצוֹת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לִטְעֹם תַּבְשִׁיל וּפֵרוֹת, וְאַל יֵצְאוּ יוֹם אֶחָד מִתַּחַת בַּעֲלֵיהֶן.

ג. הֵדִירָהּ שֶׁלֹּא תִּתְקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין, אֲפִלּוּ הִיא יַלְדָּה וְהֵדִירָהּ שֶׁלֹּא תִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי זְקֵנָה, אֲפִלּוּ הִיא זְקֵנָה וְהֵדִירָהּ שֶׁלֹּא תִּלְבַּשׁ

הַשָּׁלֵם

בִּגְדֵי יַלְדָּה - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בַּעֲנִיּוּת שֶׁלֹּא נָתַן קְצָבָה, וּבְעֲשִׁירוּת שְׁלֹשִׁים יוֹם. הֵדִירָהּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁאִיל נָפָה וּכְבָרָה רֵחַיִם וְתַנּוּר - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה, מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁאִילָה שָׁם רָע בִּשְׁכֵנוֹתֶיהָ. וְכֵן הִיא שֶׁנָּדְרָה שֶׁלֹּא לְהַשְׁאִיל נָפָה וּכְבָרָה רֵחַיִם וְתַנּוּר - תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתֻבָּה, מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁאִילָתוֹ שָׁם רָע בִּשְׁכוּנָתוֹ.

ד. הֵדִירָהּ שֶׁלֹּא תֵּלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל אוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה; שֶׁלְּמָחָר תְּהֵא מַטֶּלֶת וְאֵין כָּל בְּרִיָּה סוֹפְנָהּ. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מַה תַּלְמוּד לוֹמַר (קֹהֶלֶת ז, ב): ״וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ״ - דְּבָרִים שֶׁל מִיתָה; עֲבִיד - דַּיְעַבְדוּן לָךְ. לֵוִי - דִּילְוּוּן לָךְ. סְפוֹד - דִּיסְפְּדוּנָךְ. קְבֹר - דִּיקְבְּרוּנָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): ״טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית אָבֵל״.

ה. הֵדִירָהּ שֶׁתְּהֵא מַטְעֶמֶת תַּבְשִׁילָהּ לְכָל אָדָם, אוֹ שֶׁתְּהֵא מְמַלְּאָה וּמְעָרָה לְאַשָּׁפָה, וְשֶׁתֹּאמַר לְכָל אָדָם דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה; מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נָהַג עַמָּהּ כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל. וְכֵן הִיא יוֹצְאָה וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ, יוֹצְאָה וּבְגָדֶיהָ פְּרוּמִים, וְלִבָּהּ גַּס בְּעֵבֶדֶיהָ וּבִשְׁפְחוֹתֶיהָ וּבִשְׁכֵנוֹתֶיהָ. יוֹצְאָה וְטוֹוָה בַּשּׁוּק, רוֹחֶצֶת וּמְרַחֶצֶת בַּמֶּרְחָץ עִם כָּל אָדָם - תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתֻבָּה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נָהֲגָה עִמּוֹ כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה יוֹדֵעַ בָּהּ שֶׁמַּדִּירָהּ וְאֵינָהּ מְקַיֶּמֶת - אַל יִשְׁנֶה וְיַדִּירָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה יוֹדֵעַ בָּהּ שֶׁאֵינָהּ קוֹצָה לָהּ חַלָּה - יוֹצִיא וְיִתֵּן אַחֲרֶיהָ. אֵיזוֹ הִיא קוֹלָנִית? כָּל שֶׁמְּדַבֶּרֶת בְּבֵיתָהּ, וְחַבְרוֹתֶיהָ שׁוֹמְעִין אֶת קוֹלָהּ.

ו. כָּל אֵלּוּ נָשִׁים שֶׁעָבְרוּ עַל הַדָּת - צָרִיכוֹת הַתְרָאָה, וְיוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא בִכְתֻבָּה. לֹא הִתְרָה בָהֶן - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה. כָּל אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה - אֵין צָרִיךְ לוֹמַר מָאתַיִם לְבְתוּלָה וּמָנֶה לְאַלְמָנָה, אֶלָּא יֶתֶר עַל כֵּן, אֲפִלּוּ כְּתֻבָּתָהּ מֵאָה מָנֶה - אִבְּדָה אֶת הַכֹּל, וְנוֹטֶלֶת בְּלָאֵיוֹת שֶׁמּוֹצְאָה לְפָנֶיהָ.

תּוֹסֶפְתָּא

ז. הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים, וְנִמְצָא עָלֶיהָ נְדָרִים – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. הָלְכָה אֵצֶל חָכָם וְהִתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים – תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתֻבָּה. הָלְכָה אֵצֶל חָכָם וְהִתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ – הֲרֵי זֶה יְקַיֵּם, עַל מְנָת שֶׁאֵין בָּהּ מוּמִין – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. הָלְכָה אֵצֶל רוֹפֵא וְרִפְּאָהּ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ בָהּ מוּמִין – תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתֻבָּה. בְּאֵלּוּ נְדָרִים אָמְרוּ? דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם עִנּוּי נֶפֶשׁ, כְּגוֹן שֶׁנָּדְרָה שֶׁלֹּא תֹאכַל בָּשָׂר, וְשֶׁלֹּא תִשְׁתֶּה יַיִן, וְשֶׁלֹּא לִלְבֹּשׁ בִּגְדֵי צִבְעוֹנִין.

ח. כָּל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִין בַּכֹּהֲנִים – פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים. יֶתֶר עֲלֵיהֶן הַנָּשִׁים – רֵיחַ הַפֶּה, וְרֵיחַ זֵעָה, וְשׁוּמָא שֶׁאֵין לָהּ שֵׂעָר.

ט. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳קַדֵּשׁ לִי בִּתְּךָ זוֹ עַל מְנָת שֶׁאֵין בָּהּ מוּמִין׳. אָמַר לוֹ: ׳בִּתִּי זוֹ, חוֹלָה הִיא, שׁוֹטָה הִיא, נִכְפֵּית הִיא, מְשֻׁעֲמֶמֶת הִיא׳; הָיָה בָּהּ מוּם אֶחָד מֵהֶן, וּסְנָפָהּ בֵּין הַמּוּמִין – הֲרֵי זֶה מִקַּח טָעוּת. מוּמִין הַלָּלוּ וּמוּם אַחֵר עִמָּהֶן – אֵין זֶה מֶקַח טָעוּת. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּמוּמִין שֶׁדַּרְכָּן לְהִוָּלֵד עִמָּהּ, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא אֵצֶל בַּעְלָהּ, אָבִיהָ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ בָהּ מוּמִין וּנְדָרִים – הֲרֵי זֶה יְקַיֵּם.

י. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: נִסְמֵית עֵינוֹ, נִקְטְעָה יָדוֹ, וְנִשְׁבְּרָה רַגְלוֹ, מוּמִין גְּדוֹלִין הֵן – יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה. אֵיזֶהוּ מְקַמֵּץ? זֶה בּוֹרְסִי. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: זֶה הַמְקַמֵּץ צוֹאָה. מְצָרֵף נְחֹשֶׁת – זֶה הַמְחַתֵּךְ נְחֹשֶׁת מֵעִקָּרוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּעַל פּוֹלִיפּוּס – זֶה רֵיחַ הַפֶּה.

יא. אֵימָתַי אָמְרוּ ׳יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה׳? בִּזְמַן שֶׁהוּא רוֹצֶה וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה, הִיא רוֹצָה וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה. אִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם רוֹצִים – יְקַיְּמוּ. מַכֶּה שְׁחִין, וְאַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶם רוֹצִים – לֹא יְקַיְּמוּ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מְצָאנִי זָקֵן אֶחָד מֵאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם

הַשָּׁלֵם

סָמוּךְ לְצִפּוֹרִי, וְאָמַר לִי: עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה מַכֵּי שְׁחִין הֵן, וְכֻלָּן אָמְרוּ חֲכָמִים: תַּשְׁמִישׁ קָשֶׁה לָהֶן, וּבַעֲלֵי רְהָטָן קָשֶׁה מִכֻּלָּן.

הושע פרק יג

א כְּדַבֵּר אֶפְרַיִם רְתֵת נָשָׂא הוּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיֶּאְשַׁם
בַּבַּעַל וַיָּמֹת: ב וְעַתָּה | יוֹסִפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
מַסֵּכָה מִכַּסְפָּם כִּתְבוּנָם עֲצַבִּים מַעֲשֵׂה חָרָשִׁים
כֻּלָּה לָהֶם הֵם אֹמְרִים זֹבְחֵי אָדָם עֲגָלִים
יִשָּׁקוּן: ג לָכֵן יִהְיוּ כַּעֲנַן־בֹּקֶר וְכַטַּל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ
כְּמֹץ יְסוּעַר מִגֹּרֶן וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה: ד וְאָנֹכִי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי לֹא תֵדָע
וּמוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתִּי: ה אֲנִי יְדַעְתִּיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ
תַּלְאֻבוֹת: ו כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׂבָּעוּ שָׂבְעוּ וַיָּרָם לִבָּם
עַל־כֵּן שְׁכֵחוּנִי: ז וָאֱהִי לָהֶם כְּמוֹ־שָׁחַל כְּנָמֵר
עַל־דֶּרֶךְ אָשׁוּר: ח אֶפְגְּשֵׁם כְּדֹב שַׁכּוּל וְאֶקְרַע
סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא חַיַּת הַשָּׂדֶה
תְּבַקְּעֵם: ט שִׁחֶתְךָ יִשְׂרָאֵל כִּי־בִי בְּעֶזְרֶךָ: י אֱהִי
מַלְכְּךָ אֱפוֹא וְיוֹשִׁיעֲךָ בְּכָל־עָרֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ אֲשֶׁר
אָמַרְתָּ תְּנָה־לִּי מֶלֶךְ וְשָׂרִים: יא אֶתֶּן־לְךָ מֶלֶךְ
בְּאַפִּי וְאֶקַּח בְּעֶבְרָתִי: {פ}
יב צָרוּר עֲוֹן אֶפְרָיִם צְפוּנָה חַטָּאתוֹ: יג חֶבְלֵי
יוֹלֵדָה יָבֹאוּ לוֹ הוּא־בֵן לֹא חָכָם כִּי־עֵת לֹא־יַעֲמֹד
בְּמִשְׁבַּר בָּנִים: יד מִיַּד שְׁאוֹל אֶפְדֵּם מִמָּוֶת
אֶגְאָלֵם אֱהִי דְבָרֶיךָ מָוֶת אֱהִי קָטָבְךָ שְׁאוֹל נֹחַם
יִסָּתֵר מֵעֵינָי: טו כִּי הוּא בֵּין אַחִים יַפְרִיא יָבוֹא
קָדִים רוּחַ יְהוָה מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיֵבוֹשׁ מְקוֹרוֹ
וְיֶחֱרַב מַעְיָנוֹ הוּא יִשְׁסֶּה אוֹצַר כָּל־כְּלִי חֶמְדָּה:

הושע פרק יד

א תֶּאְשַׁם שֹׁמְרוֹן כִּי מָרְתָה בֵּאלֹהֶיהָ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ
עֹלְלֵיהֶם יְרֻטָּשׁוּ וְהָרִיּוֹתֶיו יְבֻקָּעוּ: {פ}
ב שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ
בַּעֲוֹנֶךָ: ג קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל־יְהוָה
אִמְרוּ אֵלָיו כָּל־תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח־טוֹב וּנְשַׁלְּמָה
פָרִים שְׂפָתֵינוּ: ד אַשּׁוּר | לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל־סוּס
לֹא נִרְכָּב וְלֹא־נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
אֲשֶׁר־בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם: ה אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם
נְדָבָה כִּי שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ: ו אֶהְיֶה כַטַּל לְיִשְׂרָאֵל
יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְיַךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן: ז יֵלְכוּ
יֹנְקוֹתָיו וִיהִי כַזַּיִת הוֹדוֹ וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן: ח יָשֻׁבוּ
יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ דָגָן וְיִפְרְחוּ כַגָּפֶן זִכְרוֹ כְּיֵין
לְבָנוֹן: ט אֶפְרַיִם מַה־לִּי עוֹד לָעֲצַבִּים אֲנִי עָנִיתִי
וַאֲשׁוּרֶנּוּ אֲנִי כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פִרְיְךָ
נִמְצָא: י מִי חָכָם וְיָבֶן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם כִּי־יְשָׁרִים
דַּרְכֵי יְהוָה וְצַדִּקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם:
{ש}

יואל פרק א

א דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יוֹאֵל בֶּן־
פְּתוּאֵל: ב שִׁמְעוּ־זֹאת הַזְּקֵנִים וְהַאֲזִינוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ הֲהָיְתָה זֹאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי
אֲבֹתֵיכֶם: ג עָלֶיהָ לִבְנֵיכֶם סַפֵּרוּ וּבְנֵיכֶם לִבְנֵיהֶם
וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר: ד יֶתֶר הַגָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה
וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה אָכַל הַיֶּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל
הֶחָסִיל: ה הָקִיצוּ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ וְהֵילִלוּ כָּל־שֹׁתֵי
יָיִן עַל־עָסִיס כִּי נִכְרַת מִפִּיכֶם: ו כִּי־גוֹי עָלָה עַל־
אַרְצִי עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר שִׁנָּיו שִׁנֵּי אַרְיֵה וּמְתַלְעוֹת
לָבִיא לוֹ: ז שָׂם גַּפְנִי לְשַׁמָּה וּתְאֵנָתִי לְקֻצָפָה
חָשֹׂף חֲשָׂפָהּ וְהִשְׁלִיךְ הִלְבִּינוּ שָׂרִיגֶיהָ: ח אֵלִּי
כִּבְתוּלָה חֲגֹרַת־שַׂק עַל־בַּעַל נְעוּרֶיהָ: ט הָכְרַת
מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית יְהוָה אָבְלוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי
יְהוָה: י שֻׁדַּד שָׂדֶה אָבְלָה אֲדָמָה כִּי שֻׁדַּד דָּגָן
הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ אֻמְלַל יִצְהָר: יא הֹבִישׁוּ אִכָּרִים

הֵילִילוּ כְּרִמִּים עַל־חִטָּה וְעַל־שְׂעֹרָה כִּי אָבַד
קְצִיר שָׂדֶה: **יב** הַגֶּפֶן הוֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה אֻמְלָלָה
רִמּוֹן גַּם־תָּמָר וְתַפּוּחַ כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבֵשׁוּ כִּי־
הֹבִישׁ שָׂשׂוֹן מִן־בְּנֵי אָדָם: {ס} **יג** חִגְרוּ וְסִפְדוּ
הַכֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ בֹּאוּ לִינוּ בַשַּׂקִּים
מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה
וָנָסֶךְ: **יד** קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה אִסְפוּ זְקֵנִים
כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל־
יְהוָה: **טו** אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה וּכְשֹׁד
מִשַּׁדַּי יָבוֹא: **טז** הֲלוֹא נֶגֶד עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרַת
מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ שִׂמְחָה וָגִיל: **יז** עָבְשׁוּ פְרֻדוֹת
תַּחַת מְגִרְפֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֹצָרוֹת נֶהֶרְסוּ מַמְּגֵרוֹת
כִּי הֹבִישׁ דָּגָן: **יח** מַה־נֶּאֶנְחָה בְהֵמָה נָבֻכוּ עֶדְרֵי
בָקָר כִּי אֵין מִרְעֶה לָהֶם גַּם־עֶדְרֵי הַצֹּאן
נֶאְשָׁמוּ: **יט** אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא כִּי אֵשׁ אָכְלָה
נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לִהֲטָה כָּל־עֲצֵי
הַשָּׂדֶה: **כ** גַּם־בַּהֲמוֹת שָׂדֶה תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כִּי יָבְשׁוּ
אֲפִיקֵי מָיִם וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת הַמִּדְבָּר: {ס}

יואל פרק ב

א תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן וְהָרִיעוּ בְּהַר קָדְשִׁי יִרְגְּזוּ כֹּל
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ כִּי־בָא יוֹם־יְהוָה כִּי קָרוֹב: **ב** יוֹם
חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל כְּשַׁחַר פָּרֻשׂ עַל־
הֶהָרִים עַם רַב וְעָצוּם כָּמֹהוּ לֹא נֶהְיָה מִן־הָעוֹלָם
וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסֵף עַד־שְׁנֵי דּוֹר וָדוֹר: **ג** לְפָנָיו
אָכְלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו תְּלַהֵט לֶהָבָה כְּגַן־עֵדֶן הָאָרֶץ
לְפָנָיו וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם־פְּלֵיטָה לֹא־
הָיְתָה לּוֹ: **ד** כְּמַרְאֵה סוּסִים מַרְאֵהוּ וּכְפָרָשִׁים כֵּן
יְרוּצוּן: **ה** כְּקוֹל מַרְכָּבוֹת עַל־רָאשֵׁי הֶהָרִים
יְרַקֵּדוּן כְּקוֹל לַהַב אֵשׁ אֹכְלָה קֶשׁ כְּעַם עָצוּם
עֲרוּךְ מִלְחָמָה: **ו** מִפָּנָיו יָחִילוּ עַמִּים כָּל־פָּנִים
קִבְּצוּ פָּארוּר: **ז** כִּגִּבּוֹרִים יְרֻצוּן כְּאַנְשֵׁי מִלְחָמָה
יַעֲלוּ חוֹמָה וְאִישׁ בִּדְרָכָיו יֵלֵכוּן וְלֹא יְעַבְּטוּן
אָרְחוֹתָם: **ח** וְאִישׁ אָחִיו לֹא יִדְחָקוּן גֶּבֶר
בִּמְסִלָּתוֹ יֵלֵכוּן וּבְעַד הַשֶּׁלַח יִפֹּלוּ לֹא
יִבְצָעוּ: **ט** בָּעִיר יָשֹׁקּוּ בַּחוֹמָה יָרֻצוּן בַּבָּתִּים יַעֲלוּ
בָּעַד הַחַלּוֹנִים יָבֹאוּ כַּגַּנָּב: **י** לְפָנָיו רָגְזָה אֶרֶץ
רָעֲשׁוּ שָׁמָיִם שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ
נָגְהָם: **יא** וַיהוָה נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ כִּי רַב מְאֹד
מַחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֹשֵׂה דְבָרוֹ כִּי־גָדוֹל יוֹם־יְהוָה
וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יְכִילֶנּוּ: **יב** וְגַם־עַתָּה נְאֻם־יְהוָה
שֻׁבוּ עָדַי בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְצוֹם וּבִבְכִי
וּבְמִסְפֵּד: **יג** וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל־בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־הָרָעָה: **יד** מִי יוֹדֵעַ
יָשׁוּב וְנִחָם וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה וָנֶסֶךְ
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: {פ}
טו תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ
עֲצָרָה: **טז** אִסְפוּ־עָם קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְּצוּ זְקֵנִים
אִסְפוּ עוֹלָלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא חָתָן מֵחֻדְרוֹ וְכַלָּה
מֵחֻפָּתָהּ: **יז** בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ יִבְכּוּ הַכֹּהֲנִים
מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה עַל־עַמֶּךָ וְאַל־
תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ
בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: **יח** וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ
וַיַּחְמֹל עַל־עַמּוֹ: **יט** וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר לְעַמּוֹ הִנְנִי
שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת־הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וּשְׂבַעְתֶּם
אֹתוֹ וְלֹא־אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה בַּגּוֹיִם: **כ** וְאֶת־
הַצְּפוֹנִי אַרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל־אֶרֶץ צִיָּה
וּשְׁמָמָה אֶת־פָּנָיו אֶל־הַיָּם הַקַּדְמֹנִי וְסֹפוֹ אֶל־הַיָּם
הָאַחֲרוֹן וְעָלָה בָאְשׁוֹ וְתַעַל צַחֲנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל

לַעֲשׂוֹת: **כא** אַל־תִּירְאִי אֲדָמָה גִּילִי וּשְׂמָחִי כִּי־
הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת: **כב** אַל־תִּירְאוּ בַּהֲמוֹת שָׂדָי
כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת מִדְבָּר כִּי־עֵץ נָשָׂא פִרְיוֹ תְּאֵנָה
וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם: **כג** וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם כִּי־נָתַן לָכֶם אֶת־הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד
לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן: **כד** וּמָלְאוּ
הַגְּרָנוֹת בָּר וְהֵשִׁיקוּ הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ
וְיִצְהָר: **כה** וְשִׁלַּמְתִּי לָכֶם אֶת־הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל
הָאַרְבֶּה הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם חֵילִי הַגָּדוֹל אֲשֶׁר
שִׁלַּחְתִּי בָּכֶם: **כו** וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם
אֶת־שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם
לְהַפְלִיא וְלֹא־יֵבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: **כז** וִידַעְתֶּם כִּי
בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד
וְלֹא־יֵבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: {פ}

יואל פרק ג

א וְהָיָה אַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁפֹּךְ אֶת־רוּחִי עַל־כָּל־בָּשָׂר
וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחֲלֹמוּן
בַּחוּרֵיכֶם חֶזְיֹנוֹת יִרְאוּ: **ב** וְגַם עַל־הָעֲבָדִים וְעַל־
הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים הָהֵמָּה אֶשְׁפֹּךְ אֶת־
רוּחִי: **ג** וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ
וְתִימְרוֹת עָשָׁן: **ד** הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ וְהַיָּרֵחַ
לְדָם לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: **ה** וְהָיָה
כָּל אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְהַר־צִיּוֹן
וּבִירוּשָׁלַם תִּהְיֶה פְלֵיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
וּבַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר יְהוָה קֹרֵא:

יואל פרק ד

א כִּי הִנֵּה בַיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא אֲשֶׁר
אשוב אָשִׁיב אֶת־שְׁבוּת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלִָם: **ב** וְקִבַּצְתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהוֹרַדְתִּים
אֶל־עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתָּם שָׁם עַל־עַמִּי
וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצִי
חִלֵּקוּ: **ג** וְאֶל־עַמִּי יַדּוּ גוֹרָל וַיִּתְּנוּ הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה
וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ בַיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ: **ד** וְגַם מָה־אַתֶּם לִי צֹר
וְצִידוֹן וְכֹל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת הֲגְמוּל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים
עָלָי וְאִם־גֹּמְלִים אַתֶּם עָלַי קַל מְהֵרָה אָשִׁיב
גְּמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם: **ה** אֲשֶׁר־כַּסְפִּי וּזְהָבִי לְקַחְתֶּם
וּמַחֲמַדַּי הַטּוֹבִים הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵיכֶם: **ו** וּבְנֵי
יְהוּדָה וּבְנֵי יְרוּשָׁלִַם מְכַרְתֶּם לִבְנֵי הַיְוָנִים לְמַעַן
הַרְחִיקָם מֵעַל גְּבוּלָם: **ז** הִנְנִי מְעִירָם מִן־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר־מְכַרְתֶּם אֹתָם שָׁמָּה וַהֲשֵׁבֹתִי גְמֻלְכֶם
בְּרֹאשְׁכֶם: **ח** וּמָכַרְתִּי אֶת־בְּנֵיכֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם
בְּיַד בְּנֵי יְהוּדָה וּמְכָרוּם לִשְׁבָאִים אֶל־גּוֹי רָחוֹק
כִּי יְהוָה דִּבֵּר: {פ}
ט קִרְאוּ־זֹאת בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ מִלְחָמָה הָעִירוּ
הַגִּבּוֹרִים יִגְּשׁוּ יַעֲלוּ כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה: **י** כְּתוּ
אִתֵּיכֶם לַחֲרָבוֹת וּמַזְמְרֹתֵיכֶם לְרֹמָחִים הַחַלָּשׁ
יֹאמַר גִּבּוֹר אָנִי: **יא** עוּשׁוּ וָבֹאוּ כָּל־הַגּוֹיִם מִסָּבִיב
וְנִקָּבְצוּ שָׁמָּה הַנְחֵת יְהוָה גִּבּוֹרֶיךָ: **יב** יֵעֹרוּ וְיַעֲלוּ
הַגּוֹיִם אֶל־עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט כִּי שָׁם אֵשֵׁב לִשְׁפֹּט
אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם מִסָּבִיב: **יג** שִׁלְחוּ מַגָּל כִּי בָשַׁל
קָצִיר בֹּאוּ רְדוּ כִּי־מָלְאָה גַּת הֵשִׁיקוּ הַיְקָבִים כִּי
רַבָּה רָעָתָם: **יד** הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ
כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ: **טו** שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ
קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ נָגְהָם: **טז** וַיהוָה מִצִּיּוֹן
יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלִַם יִתֵּן קוֹלוֹ וְרָעֲשׁוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וַיהוָה מַחֲסֶה לְעַמּוֹ וּמָעוֹז לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל: **יז** וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שֹׁכֵן
בְּצִיּוֹן הַר־קָדְשִׁי וְהָיְתָה יְרוּשָׁלִַם קֹדֶשׁ וְזָרִים לֹא־
יַעַבְרוּ־בָהּ עוֹד: {ס} **יח** וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִטְּפוּ

הֲהָרִים עָסִיס וְהַגְּבָעוֹת תֵּלַכְנָה חָלָב וְכָל־אֲפִיקֵי
יְהוּדָה יֵלָכוּ מָיִם וּמַעְיָן מִבֵּית יְהוָה יֵצֵא וְהִשְׁקָה
אֶת־נַחַל הַשִּׁטִּים: **יט** מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה תִּהְיֶה
וֶאֱדוֹם לְמִדְבַּר שְׁמָמָה תִּהְיֶה מֵחֲמַס בְּנֵי יְהוּדָה
אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ דָם־נָקִיא בְּאַרְצָם: **כ** וִיהוּדָה לְעוֹלָם
תֵּשֵׁב וִירוּשָׁלַם לְדֹר וָדֹור: **כא** וְנִקֵּיתִי דָמָם לֹא־
נִקֵּיתִי וַיהוָה שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן: {ש}

עמוס פרק א

א דִּבְרֵי עָמוֹס אֲשֶׁר־הָיָה בַּנֹּקְדִים מִתְּקוֹעַ אֲשֶׁר
חָזָה עַל־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי | עֻזִּיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבִימֵי
יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שְׁנָתַיִם לִפְנֵי
הָרָעַשׁ: **ב** וַיֹּאמַר | יְהוָה מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלַם
יִתֵּן קוֹלוֹ וְאָבְלוּ נְאוֹת הָרֹעִים וְיָבֵשׁ רֹאשׁ הַכַּרְמֶל:
{פ}

ג כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי דַמֶּשֶׂק וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־דּוּשָׁם בַּחֲרָצוֹת הַבַּרְזֶל
אֶת־הַגִּלְעָד: **ד** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּבֵית חֲזָאֵל וְאָכְלָה
אַרְמְנוֹת בֶּן־הֲדָד: **ה** וְשָׁבַרְתִּי בְּרִיַח דַּמֶּשֶׂק
וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מִבִּקְעַת־אָוֶן וְתֹומֵךְ שֵׁבֶט מִבֵּית
עֵדֶן וְגָלוּ עַם־אֲרָם קִירָה אָמַר יְהוָה: {פ}
ו כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי עַזָּה וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־הַגְלוֹתָם גָּלוּת שְׁלֵמָה
לְהַסְגִּיר לֶאֱדוֹם: **ז** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת עַזָּה
וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ: **ח** וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מֵאַשְׁדּוֹד
וְתֹומֵךְ שֵׁבֶט מֵאַשְׁקְלוֹן וַהֲשִׁיבוֹתִי יָדִי עַל־עֶקְרוֹן
וְאָבְדוּ שְׁאֵרִית פְּלִשְׁתִּים אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}
ט כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי־צֹר וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־הַסְגִּירָם גָּלוּת שְׁלֵמָה
לֶאֱדוֹם וְלֹא זָכְרוּ בְּרִית אַחִים: **י** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ
בְּחוֹמַת צֹר וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ: {פ}
יא כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי אֱדוֹם וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־רָדְפּוֹ בַחֶרֶב אָחִיו וְשִׁחֵת
רַחֲמָיו וַיִּטְרֹף לָעַד אַפּוֹ וְעֶבְרָתוֹ שָׁמְרָה
נֶצַח: **יב** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּתֵימָן וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת
בָּצְרָה: {פ}
יג כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי בְנֵי־עַמּוֹן
וְעַל־אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־בְּקָעָם הָרוֹת
הַגִּלְעָד לְמַעַן הַרְחִיב אֶת־גְּבוּלָם: **יד** וְהִצַּתִּי אֵשׁ
בְּחוֹמַת רַבָּה וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ בִּתְרוּעָה בְּיוֹם
מִלְחָמָה בְּסַעַר בְּיוֹם סוּפָה: **טו** וְהָלַךְ מַלְכָּם
בַּגּוֹלָה הוּא וְשָׂרָיו יַחְדָּו אָמַר יְהוָה: {פ}

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת תרומה

יום **ראשון**	**ב** 11	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קא **ירושלמי:** שבת ס **תוספתא:** כתובות א **נ"ך:** הושע יג	עלות השחר (72 דק') ... 5:13 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:25 | שקיעה ..... 5:19 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:36 | צאת הכוכבים ..... 5:32 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:09 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:44
יום **שני**	**ג** 12	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קב **ירושלמי:** שבת סא **תוספתא:** כתובות ב **נ"ך:** הושע יד	עלות השחר (72 דק') ... 5:13 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:25 | שקיעה ..... 5:19 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:36 | צאת הכוכבים ..... 5:33 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:08 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:45
יום **שלישי**	**ד** 13	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קג **ירושלמי:** שבת סב **תוספתא:** כתובות ג **נ"ך:** יואל א	עלות השחר (72 דק') ... 5:12 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:24 | שקיעה ..... 5:20 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:35 | צאת הכוכבים ..... 5:33 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:08 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:45
יום **רביעי**	**ה** 14	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קד **ירושלמי:** שבת סג **תוספתא:** כתובות ד **נ"ך:** יואל ב	עלות השחר (72 דק') ... 5:11 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:23 | שקיעה ..... 5:21 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:35 | צאת הכוכבים ..... 5:34 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:08 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:46
יום **חמישי**	**ו** 15	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קה **ירושלמי:** שבת סד **תוספתא:** כתובות ה **נ"ך:** יואל ג	עלות השחר (72 דק') ... 5:10 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:22 | שקיעה ..... 5:22 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:34 | צאת הכוכבים ..... 5:35 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:07 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:47
יום **שישי**	**ז** 16	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קו **ירושלמי:** שבת סה **תוספתא:** כתובות ו **נ"ך:** יואל ד	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') ... 5:09 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:21 | שקיעה ..... 5:23 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:33 | צאת הכוכבים ..... 5:36 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:07 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:48 **הדלקת נרות** (40 דק'): 4:43 (20 דק'): 5:03
שב"ק	**ח** 17	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קז **ירושלמי:** שבת סו **תוספתא:** כתובות ז **נ"ך:** עמוס א	**שבת קודש פרשת תרומה** עלות השחר (72 דק') ... 5:08 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:20 | שקיעה ..... 5:24 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:33 | צאת הכוכבים ..... 5:37 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:06 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:49 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 6:36**

לְמוּד שְׁעוּרֵי הַבַּ'יְ'תְ' זוֹ סְגֻלָּה בְּדוּקָה לִ'שְׁלוֹם בַּיִת'; כְּשֶׁרוֹאָה הָאִשָּׁה אֶת בַּעְלָהּ שֶׁמְּדַקְדֵּק לֹא לְהַחֲסִיר יוֹם לְלֹא הַלְמוּדִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלּוּ - הִיא מַעֲרִיכָה אֶת זֶה מְאֹד, וְכָךְ נִבְנֵית אֶצְלָהּ אַט אַט הַעֲרָכָה גְּדוֹלָה כְּלַפֵּי בַּעְלָהּ, וּמִמֵּילָא זֶה עוֹבֵר יְשִׁירוֹת אֶל הַיְלָדִים... (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)